

Naam voorstel Nummer 16005712	Brief GS van 12 april 2016 met Jaarstukken Zeeland Seaports		
Betreft vergadering	Commissie Bestuur		13 mei 2016
	PS		3 juni 2015
Te verzenden aan	Statenbreed via iBabs		
Verzenddatum	19 april 2016		
Commissiegriffier	Margreeth Trimpe	0118-631437	me.trimpe@zeeland.nl
Statenadviseur	Simon de Visser	0118-631594	s.de.visser@zeeland.nl
Inhoudelijk ambtenaar	Arjen Bastiaanse	0118-631609	a.bastiaanse@zeeland.nl
Verantwoordelijk bestuurder	C.M.M. Schönknecht-Vermeulen		

Inhoudelijk	
Aanleiding	<ul style="list-style-type: none"> • Jaarstukken 2015 en begroting 2017 GR Zeeland Seaports; • Jaarstukken 2015 NV Zeeland Seaports
Bevoegdheid	<p>De bevoegdheid voor het indienen van een zienswijze bij een gemeenschappelijke regeling (GR) ligt bij PS.</p> <p>Net als bij overige gemeenschappelijke regelingen worden de jaarstukken 2015 en de begroting 2017 behandeld in de commissie Bestuur.</p>
Voorstel GS	<p>GS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hebben geen opmerkingen over de jaarrekening 2015, de begroting 2017 en meerjarenraming van de GR Zeeland Seaports • stemmen in met de jaarrekening NV Zeeland Seaports
Toelichting	<p>De GR treedt op als garantsteller voor de NV Zeeland Seaports voor € 500 miljoen. Met een vreemd vermogen van ruim € 357 Zeeland Seaports ruim onder dit plafond.</p> <p>Medio 2016 worden de resultaten bekend van het uitgestelde onderzoek naar de mogelijkheden om de hoogte van het plafond en de termijn van de garantie (tot 2028) bij te stellen.</p> <p>Het positief resultaat van de NV Zeeland Seaports over 2015 is ruim € 8 miljoen. Daarbij is al rekening gehouden met een verlies op WarmCO2 van € 5,4 miljoen.</p>
Kosten en dekking	Heeft geen directe financiële consequenties voor de provincie
Overige informatie	De voorlopige jaarstukken zijn iBabs vervangen door de accountant geaccordeerde jaarstukken
Resultaat commissiebehandeling	

16005712

Provincie Zeeland

Gedeputeerde Staten

bericht op brief van:

De voorzitter van Provinciale Staten
t.a.v. de statengriffier

uw kenmerk:

ons kenmerk: 16005815

afdeling: Financiën/BenA

bijlage(n): 4

behandeld door: A. Bastiaanse

doorkiesnummer: (0118) 631609

onderwerp: Jaarstukken Zeeland Seaports

verzonden:

12 APR. 2016

Middelburg, 12 april 2016

Geachte voorzitter,

Op 23 maart jongstleden zijn de jaarstukken van de Gemeenschappelijke Regeling Zeeland Seaports (GR ZSP) over 2015 alsmede de begroting voor 2017 besproken in het Dagelijks Bestuur van de GR ZSP. Eveneens op 23 maart zijn de jaarstukken 2015 (jaarrekening en jaarbericht) van de NV Zeeland Seaports besproken in het Algemeen Bestuur van GR ZSP. Daarna zijn de stukken door ZSP toegezonden aan de participanten.

De Jaarrekening van de GR en ook de begroting en meerjarenraming van de GR geven geen aanleiding tot het maken van opmerkingen. De waarde van de deelneming in de NV ZSP en het eigen vermogen blijft gelijk. Op dit moment (ultimo 2015) bedraagt de vreemd vermogen positie van NV ZSP 357,7 miljoen. Hiermee blijft ZSP ruimschoots onder het garantiëplafond.

Recent is opdracht gegeven voor het opstellen van een adviesrapport Marktconsultatie Garantieregeling NV Zeeland Seaports. Uit dit adviesrapport zal onder andere blijken of en in hoeverre er voor de GR ZSP aanleiding is om tot een bijstelling van de (garantie)termijnen te komen zoals overeengekomen tussen de GR ZSP en NV ZSP, met behoud van de duurzame bedrijfseconomische situatie. Het adviesrapport wordt te zijner tijd gepresenteerd aan raads- en statenleden.

Wij zijn verheugd dat de jaarrekening van NV Zeeland Seaports voor het 2^e jaar (op rij) sinds de verzelfstandiging sluit met een positief resultaat. Het resultaat bedraagt € 8.029.284,- en is daarmee aanmerkelijk beter dan in de voorgaande 2 jaar. Ter vergelijking onderstaand overzicht.

x 1.000

	2015	2014	2013
Bedrijfsresultaat	23.163	15.989	1.807
Resultaat op deelnemingen	-5.649	-5.085	-5.450
Operationeel resultaat	17.513	10.904	-3.643
Financiële baten en lasten	-9.484	-10.882	-11.457
Eindresultaat	8.029	22	-15.100

Het bedrijfsresultaat van 2015 is substantieel verbeterd ten opzichte van 2014. Het resultaat op deelnemingen is iets negatiever dan vorig jaar en wordt vooral veroorzaakt door het negatieve resultaat op WarmCo. Het resultaat op de financiële baten en lasten is verbeterd doordat er minder is geleend en lagere rentelasten (door aflossing en daling rente).

Het eindresultaat laat een verbetering zien t.o.v. 2014 met € 8 miljoen. In bijlage 4 wordt de herkomst van het resultaat weergegeven.

Ons college kan instemmen met de jaarrekening. Door middel van deze brief doen wij u de jaarstukken en begroting van de GR ZSP en de jaarstukken van de NV ZSP toekomen zodat u deze kunt doornemen en uw zienswijze aan ons kenbaar kunt maken.

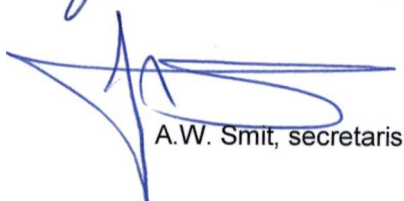
Wij verzoeken u om de financiële jaarstukken te behandelen in de commissie Bestuur op 13 mei aanstaande. Na uw reactie volgt op 17 juni aanstaande de vergadering van het Algemeen Bestuur van de GR waarin de jaarrekening 2015 en de begroting 2017 van de GR ZSP zullen worden vastgesteld. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders van de NV ZSP waarin de jaarrekening en het jaarbericht zullen worden vastgesteld is eveneens op 17 juni 2016.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten,

drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris

gemeenschappelijke regeling

Zeeland Seaports

JAARVERSLAG 2015

Terneuzen, 1 april 2016

Zeeland Seaports
Schelpenpad 2
4531 PD Terneuzen
Telefoon: 0115-647400

INHOUD

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING ZEELAND SEAPORTS

	<u>Pagina</u>
1 <u>Inleiding</u>	3
2 <u>Jaarverslag</u>	
2.1 Programmaverantwoording	5
2.2 Paragrafen	6
Weerstandsvermogen	
Financiering	
Bedrijfsvoering	
Verbonden partijen	
Rechtmatigheid	
3. <u>Jaarrekening</u>	
3.1 Balans per 31 december 2015	11
3.2 Programmarekening over 2015	12
3.3 Toelichtingen	
3.3.1 Grondslagen waardering en resultaatbepaling	13
3.3.2 Toelichting op de balans per 31 december 2015	14
3.3.3 Waarborgen en garanties	15
4. <u>Overige gegevens</u>	
4.1 Gebeurtenissen na balansdatum	17
4.2 Resultaatbestemming	17
4.3. Controleverklaring	17

1. INLEIDING

Verzelfstandiging Zeeland Seaports

Vanaf 1 januari 2011 is Zeeland Seaports verzelfstandigd en zijn de activiteiten ondergebracht in een Naamloze Vennootschap. De gemeenschappelijke regeling (GR) zal geruime tijd in stand blijven en optreden als aandeelhouder van de N.V. en verstreker van garanties. Op termijn zal de Gemeenschappelijke regeling verdwijnen en zal Zeeland Seaports als een volledig zelfstandige N.V. gaan opereren. Tevens is besloten om per 1 januari 2011 de beide business units Terneuzen en Vlissingen samen te voegen.

Inbreng in de N.V.

De inbreng in de N.V. Zeeland Seaports in 2011 bestaat uit een kapitaalstorting en de inbreng van activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Zeeland Seaports. Aan hetgeen is ingebracht is een totale waarde toegekend van € 160.637.066. Bij de inbreng is het geplaatst aandelenkapitaal van Zeeland Seaports N.V. gestort op 18 miljoen euro. Het verschil tussen de ingebrachte waarde en het aandelenkapitaal betreft agio.

Alle activa en passiva zijn door middel van een notariële akte overgedragen aan de vennootschap.

Garantstelling door de GR

De GR treedt vooralsnog op als garantsteller ten gunste van de externe financierders van de N.V. (€ 500 miljoen). Op lange termijn (2028) is de verwachting dat de N.V. Zeeland Seaports zelfstandig leningen kan afsluiten en de garanties van de GR kunnen worden afgebouwd. In artikel 3 van de GDO is overeengekomen dat de GR ZSP zich tevens garant stelt voor eventuele leningen die de NV ZSP moet aangaan wanneer derden jegens de NV ZSP een beroep doen op de WarmCO2 garantie (de GR staat tevens voor max. EUR 65 mln. garant tbv WarmCO2).

Banken zullen zich in het geval van 'wanprestatie' door WarmCO2 wenden tot de Garant c.q. Borg, zijnde de GR.

In aanvulling op voornoemde formele status wordt echter bevestigd en erkend dat de GR zich in dat geval materieel zal wenden tot de NV. Met andere woorden: formeel staat de GR aan de lat voor de zgn. 'WarmCO2-garantie', maar materieel zal de GR een eventuele financiële aanspraak van de banken 'afwentelen' op de NV. Het aanknopingspunt hiervoor is gelegen in artikel 3 van de Verzelfstandigingsovereenkomst waar is bepaald dat de NV de GR vrijwaart omdat de gehele onderneming, inclusief alle contracten, voor rekening en risico van de NV is.

In december 2014 heeft de N.V. Zeeland Seaports besloten een additionele lening aan WarmCO2 te verstrekken ter grootte van € 7,5 mln. De definitieve lening overeenkomst is in 2015 opgemaakt. Per 31 december heeft WarmCo2 € 2,5 mln. opgenomen. Het in 2013 aan WarmCo2 verleende overbruggingskrediet van € 6,585 miljoen en de nieuwe hiervoor genoemde vennootschapslening maken beiden deel uit van de aan de N.V. verleende garantie van € 500 miljoen.

Bijdrage voor de garantstelling

Omdat de GR in verband met ongeoorloofde staatssteun niet zonder meer garant kan staan voor de leningen van N.V. Zeeland Seaports, is in 2011 een marktconforme vergoeding bepaald voor die garanties. Deze vergoeding is berekend op ca € 36 mln., zijnde het verschil tussen de marktrente en de rente waaronder Zeeland Seaports kan lenen met GR-garantie. De som die de N.V. betaalt aan de participanten van de GR bedraagt € 26 miljoen. Het verschil ad. €10 miljoen bestaat uit een compensatievergoeding voor de uitvoering van publieke taken door de N.V..

Aandeelhoudersstrategie

In 2013 is het besluit genomen om de aandeelhoudersstrategie met betrekking tot de deelneming Zeeland Seaports N.V. op te maken. Deze actie is in 2014 voltooid. Op 19 december 2014 is de aandeelhoudersstrategie door het Algemeen Bestuur vastgesteld. De aandeelhoudersstrategie is een duidelijk geformuleerde visie omtrent de toekomst van een deelneming, en de rol van de aandeelhouder in de deelneming N.V. Zeeland Seaports. De aandeelhoudersdoelstellingen komen zowel voort uit het publiek belang van de haven voor de GR Zeeland Seaports als uit rendement en risicobeheersing.

Daarbij geldt, dat deze vanuit de context van het publieke aandeelhouderschap worden gezien en dat risicobeperking in het algemeen wenselijk is, mede met het oog op wetgeving rond financiën van decentrale overheden (o.a. Wet FIDO). De onderlinge weging van de belangen is zodanig, dat de publieke belangen de rechtvaardiging vormen van het aandeelhouderschap en dus leidend dienen te zijn bij alles wat de deelneming N.V. Zeeland Seaports onderneemt. De doelstellingen ten aanzien van rendement en risico gelden daarbij steeds als randvoorwaarde om de continuïteit van de N.V. te waarborgen en derhalve ook de borging van de publieke belangen op lange termijn zeker te stellen.

JAARVERSLAG

2.1 PROGRAMMAVERANTWOORDING

Als gevolg van de verzelfstandiging resteren er geen activiteiten (behoudens aandeelhouder en garantsteller van de N.V. Zeeland Seaports) en wordt 1 programma "GR Zeeland Seaports" geïdentificeerd.

Een onderverdeling in programma's met per programma de te realiseren doelstellingen en de hiervoor geraamde lasten en baten is bij GR Zeeland Seaports niet relevant, aangezien er bij GR Zeeland Seaports geen sprake meer is van verschillende beleidsvelden waarvoor meetbare doelstellingen geformuleerd kunnen worden.

Totaal programma Zeeland Seaports GR

	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
Totale bedrijfsopbrengsten	0	0	0
Totale bedrijfslasten	0	0	0
Aandeel resultaat deelnemingen	0	0	0
Bijzondere baten en lasten	0	0	0
Toevoegingen/onttrekkingen aan reserves	0	0	0
Resultaat na bestemming	0	0	0

2.2 PARAGRAFEN

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient zowel in de begroting als in de programmaverantwoording een aantal afzonderlijke paragrafen te worden opgenomen. In deze programmaverantwoording zijn achtereenvolgens opgenomen de paragrafen: Weerstandsvermogen, Bedrijfsvoering, Verbonden partijen en Rechtmatigheid.

Weerstandsvermogen

Voor de beoordeling van de vraag of GR Zeeland Seaports beschikt over een adequaat weerstandsvermogen moet een relatie gelegd worden tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de daarmee af te dekken risico's.

Risico's:

Risico's bestaan voor de GR uit: (1) de waardering van de deelneming N.V. Zeeland Seaports en (2) de garantstelling voor de N.V. Zeeland Seaports en WarmCO2. Deze risico's zijn daarmee indirect gekoppeld aan de risico's van de N.V. Zeeland Seaports/WarmCO2.

Onderstaand is een overzicht gegeven van de belangrijke risico's en de niet uit de balans blijkende verplichtingen van N.V. Zeeland Seaports en WarmCO2.

Glastuinbouw/WarmCO2

De garantie ten behoeve van WarmCO2 ad.€ 65 mln. is gebaseerd op de in 2009 opgestelde businesscase rekening houdend met mogelijke risico's. Het aandeel van Zeeland Seaports in het negatieve vermogen van WarmCO2 is (als gevolg van de gestelde garantie) als voorziening opgenomen in de jaarrekening van de N.V. Zeeland Seaports. Aangezien Zeeland Seaports in 2014 heeft besloten tot een aanvullende vennootschapslening van € 7,5 mln naast het in 2013 verleende krediet van € 6,585 mln., is de continuïteit van WarmCO2 vooralsnog gewaarborgd. WarmCO2 heeft € 2,5 mln. van de € 7,5 mln. opgenomen per 31/12/2015.

Samenwerking met Dow Benelux in Valuepark Terneuzen

Zeeland Seaports en Dow Benelux hebben een samenwerkingsovereenkomst gesloten om gezamenlijke ontwikkeling van de Mosselbanken en de Braakmanpolder ter hand te nemen. De partners hebben besloten hun samenwerking te doen plaatsvinden in een speciaal voor dat doel opgerichte vennootschap; Valuepark Terneuzen. Valuepark Terneuzen heeft de Braakmanpolder van Zeeland Seaports tegen kostprijs in eigendom verworven inclusief de reeds in dit gebied gedane investeringen. De Mosselbanken blijven echter eigendom van Dow Benelux, maar Valuepark Terneuzen heeft het voorwaardelijke recht verworven om op de Mosselbanken terreinen aan derden in erfpacht uit te geven. In de samenwerkingsovereenkomst worden de rechten en plichten van beide partners beschreven.

Borgstelling Valuepark Terneuzen C.V.

Op basis van de samenwerkingsovereenkomst met Dow Benelux B.V. staat Zeeland Seaports borg voor de nakoming van de verplichtingen volgend uit de door externe financierders aan Valuepark Terneuzen C.V. verleende kredietfaciliteit. Uit het geactualiseerde bedrijfsplan blijkt dat de maximale vreemd vermogenspositie € 70,2 mln (jaar 2027) bedraagt. Zeeland Seaports staat per 31/12/2015 borg voor maximaal € 41,5 mln, zijnde 100% van de financieringspositie van Valuepark Terneuzen C.V.. Deze borgstelling maakt deel uit van de totaal door de GR aan de N.V. Zeeland Seaports verleende garantie van € 500 mln.

Milieumaatregelen

Op verschillende locaties binnen het beheersgebied van de N.V. Zeeland Seaports is sprake van bodemverontreiniging. Van de aard en de omvang hiervan bestaat geen volledige inventarisatie. Of en in hoeverre hieraan toekomstige financiële consequenties zijn verbonden is onder meer afhankelijk van mogelijk noodzakelijk blijvende werkzaamheden en/of milieumaatregelen, mede in relatie tot ontwikkelingen in de vigerende regelgeving. Een bijzonder milieurisico betreft het terrein waarop Thermphos is gevestigd. De curatoren van Thermphos, de provincie en Zeeland Seaports zijn in 2014 gedeeltelijke sanering van het Thermphos-terrein overeengekomen. De sanering vindt plaats vanuit de nieuw opgerichte vennootschap Van Citters Beheer B.V.. De curatoren hebben vanuit de boedel hiervoor een éénmalige bijdrage van € 35 miljoen verstrekt. Voor de gedeeltelijke sanering is een turnkey-overeenkomst met een geselecteerde aannemerscombinatie gesloten. De verplichtingen worden voldaan vanuit de boedelbijdrage van € 35 miljoen. In het geval de beschikbare middelen voor de veiligstelling ontoereikend mochten zijn is met de Provincie overeengekomen dat zij voor suppletie zal zorgdragen.

Verder is in de overeenkomst opgenomen dat mogelijk een additionele bijdrage van maximaal € 3 miljoen door de Staat (uit de 'saneringspot') aan de Provincie wordt gedaan. Daarnaast heeft Gedeputeerde Staten van Zeeland goedkeuring gegeven aan de begrote exploitatie/beheerkosten van Van Citters Beheer B.V. De goedgekeurde begroting (tot en met mei 2016) bedraagt € 2,8 miljoen. Alle aandelen van Van Citters Beheer B.V. zijn in bezit van Zeeland Seaports Beheer B.V. (100% dochter van Zeeland Seaports) en het dagelijks bestuur wordt gevoerd door een MT-lid van Zeeland Seaports. Zeeland Seaports heeft derhalve control over Van Citters waardoor deze in de geconsolideerde jaarrekening van de N.V. Zeeland Seaports wordt opgenomen. Het recht van erfpacht is voor één euro door de curatoren overgedragen aan Van Citters Beheer B.V.

Flushing Service Park

In 2002 heeft Zeeland Seaports een koopovereenkomst gesloten inzake een perceel ter grootte van ruim 26 ha in Vlissingen-Oost tegen een vaste prijs. In 2009 is een addendum op deze overeenkomst overeengekomen.

Eind 2013 is Zeeland Seaports een samenwerking overeengekomen met deze marktpartij (flushing service park) in de vorm van een joint venture. Deze afspraken komen in plaats van de in 2002/2009 gemaakte overeenkomsten. Deze joint venture zal de exploitatie van het perceel ter hand nemen op basis van een opgesteld businessplan. De inbreng van de grond zal door Zeeland Seaports gefaseerd plaatsvinden. De aandelen verhouding in de joint venture is: Zeeland Seaports 33,33%/Flushing Service Park 66,67%. Zeeland Seaports zal zijn aandelenkapitaal in de vorm van gronden inbrengen. De samenwerking Flushing Service Park Exploitatie B.V. is in 2015 opgericht.

Garantie- en dienstverleningsovereenkomst

In de met de N.V. Zeeland Seaports afgesloten garantie- en dienstverleningsovereenkomst is opgenomen dat GR Zeeland Seaports tot 2028 garant staat voor het vreemd vermogen (inclusief verplichtingen die volgen uit derivaten) van N.V. Zeeland Seaports, omdat geld lenen zonder garantie voor de N.V. op dit moment vrijwel onmogelijk en in elk geval veel te kostbaar is. De marktwaarde van de derivatenporteuille bedraagt per 31 december 2015 -/- € 59,9 mln.). Overeengekomen is een garantstelling van maximaal € 500 mln in ruil voor betaling van € 26 mln. (€ 36 mln. -/- € 10 mln.) in 2011 en het om niet verrichten van een aantal publieke taken ter waarde van € 10 mln., met een recht op hypotheek op de gronden ter zekerheid van de nakoming van deze verplichtingen. De N.V. verplicht zich verder de bedrijfsvoering zodanig in te richten dat op zo kort mogelijke termijn deze garanties afgebouwd worden. Het bedrag voor de garantstelling van € 26 mln is opgenomen onder de langlopende schulden als 'Waarborg financiering' voor € 36 mln onder aftrek van € 10 mln, welke ook vermeld staat onder langlopende schulden als 'Vergoeding voor publieke taken' in de jaarrekening van de N.V. Zeeland Seaports.

In deze overeenkomst is tevens opgenomen dat N.V. Zeeland Seaports om redenen van efficiency financieel/administratieve handelingen voor GR Zeeland Seaports zal uitvoeren. De N.V. Zeeland Seaports zal ten behoeve van GR Zeeland Seaports diensten verlenen ter zake: het opmaken van de begroting/jaarrekening (met goedkeurende accountantsverklaring) en andere planning en controlwerkzaamheden, het verzorgen van inkoop- en verkoopadministratie van de GR en betalingsverkeer, het beheer van de administratie en het uitvoeren van treasuryfunctie.

N.V. Zeeland Seaports zal geen kosten in rekening brengen aan GR Zeeland Seaports voor deze dienstverlening.

Bijdrage zeesluis

In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van de N.V. Zeeland Seaports op 18 december 2012 is een voorwaardelijke bijdrage ad € 6 mln toegezegd in de kosten voor de aanleg van een nieuwe zeesluis in Terneuzen. Deze bijdrage zal tijdens de bouw van de nieuwe zeesluis tot betaling komen. De verwachting is dat dit in de periode 2017-2021 zal plaatsvinden. Voordat de bijdrage onvoorwaardelijk wordt dient eerst het Tracébesluit onherroepelijk te zijn. Dit TB-besluit zal naar verwachting niet eerder onherroepelijk worden dan in het najaar 2016.

Overeenkomsten Sloepoort/Sloebos

Middels deze overeenkomst heeft Zeeland Seaports een vergoeding toegezegd als gevolg van de overname van de exploitatie bedrijventerrein Sloepoort van de gemeente Borsele. De toegezegde vergoeding bedraagt totaal €1.397.913. Per ultimo 2015 resteert een bedrag van € 482.417. De bijdrage is bestemd voor de aanleg van het Sloebos.

Sloewarmte

In 2013 heeft Zeeland Seaports het principebesluit genomen om deel te nemen in een exploitatiemaatschappij Sloewarmte BV/CV. In december 2014 is de vennootschap opgericht. Het doel van deze maatschappij is het realiseren van een warmte koppeling in het Sloegebied. Zeeland Seaports Beheer B.V. neemt voor 33,33% deel en heeft € 110.000 agio gestort in 2015. Aangezien de investering fors hoger uitvalt en exploitatievooruitzichten tegenvallen heeft de NV ZSP besloten haar deelneming Sloewarmte op € 0 te waarderen.

Weerstandscapaciteit:

Ultimo 2015 bestaat de weerstandscapaciteit van de GR uit:
Algemene Reserve: € 160.637.066

De weerstandscapaciteit is gelijk aan de waardering van de deelneming in de N.V. Zeeland Seaports. Het bestuur van de GR wordt periodiek geïnformeerd omtrent de ontwikkelingen in de financiële positie van de N.V. Zeeland Seaports.

Financiering

De GR is garantsteller voor de vreemd vermogenpositie van N.V. Zeeland Seaports en WarmCO2. De afspraken met betrekking tot de financiering van de N.V. Zeeland Seaports zijn vastgelegd in de zogenoemde garantie- en dienstverleningsovereenkomst (GDO). Deze overeenkomst vormt de basis voor de garantieverlening vanuit de GR ten behoeve van de N.V.. Middels deze overeenkomst wordt de N.V. gereed gemaakt voor een zelfstandige financiering en is vastgelegd hoe de garanties van de GR kunnen worden afgebouwd en op den duur geheel weg kunnen vallen. De afbouw en einddatum hiervan zijn vastgelegd in de GDO. Tevens is een garantiëplafond van €500 mln. overeengekomen. Dat garantiëplafond mag de N.V. niet doorbreken zonder expliciete toestemming van de GR.

Door een extern bureau is berekend hoe snel de huidige portefeuille aan vreemd vermogen van Zeeland Seaports zonder garanties van de GR zou kunnen worden gefinancierd door de N.V. Zeeland Seaports. Het garantiëplafond begint op € 470 mln. en stijgt dan naar € 500 mln. Vervolgens wordt het garantiëplafond vanaf 2012 voor 7 jaren gehandhaafd op € 500 mln. en loopt daarna elk jaar € 20 mln. terug. Vanaf 2026 kan de N.V. zorgdragen voor de (her)financiering zonder garantie van de GR. De N.V. Zeeland Seaports krijgt hiervoor 2 jaar de tijd zodat de garantie in 2028 (2 jaar na het behalen van de ratio's) kan komen te vervallen. In 2026 bedraagt de garantie nog € 340 mln, in 2027 nog € 170 mln.

De garantie ten behoeve van de N.V. Zeeland Seaports conform de garantiëcurve bedraagt voor 2015 € 500 miljoen. De vreemdvermogen positie van N.V. Zeeland Seaports (vennootschappelijk) bedraagt € 357,2 miljoen per ultimo 2015, ruim € 23 mln. lager dan per ultimo 2015. Hiermee blijft Zeeland Seaports ruimschoots onder dit plafond. De leningen ten behoeve van de deelneming Valuepark Terneuzen maken deel uit van de € 357,2 mln.

Het garantiëplafond kan alleen worden bijgesteld door de GR. De N.V. Zeeland Seaports zal dan moeten hebben aangetoond dat marktfinanciering van een (door RvC en AvA goedgekeurde) investering niet mogelijk is. Wanneer de buffer ten gevolge van het wegvallen van geplande investeringen groter is dan € 25 miljoen zal de financieringscurve worden bijgesteld en zal ook het garantiëplafond evenredig worden aangepast. In de GDO-overeenkomst (art. 6) is tevens afgesproken dat 3 jaar na inwerkingtreding van de overeenkomst wordt bezien of en hoeverre er aanleiding is om tot bijstelling te komen van de termijnen zoals deze zijn voorzien in de overeenkomst. De GDO rapportage is in 2015 niet opgesteld. Het dagelijks bestuur heeft besloten deze rapportage waarbij tevens een marktconsultatie plaats zal vinden uit te stellen tot medio 2016. Dit uitstel is het gevolg van de eerdere totstandkoming van de aandeelhoudersstrategie in 2014 en het gereedkomen van het Strategisch Masterplan van de NV ZSP in 2016. Deze 2 beleidskaders moeten worden betrokken in de marktconsultatie. De GR Zeeland Seaports is opdrachtgever en is gestart met een offertetraject. Resultaten van het onderzoek worden verwacht medio 2016. Ter zekerheid van de nakoming van de terugbetalingsverplichtingen van de N.V. Zeeland Seaports uit hoofde van de Garantie- en dienstverleningsovereenkomst (indien en voor zover er garanties van de GR zouden worden ingeroepen) is een eerste recht van hypotheek op de gronden gevestigd ten gunste van de GR.

Zeeland Seaports en Yara Sluiskil hebben een samenwerking onder de naam WarmCO2 met als doel de ontwikkeling van glastuinbouw te ondersteunen met het verstrekken van warmte en CO2. De gemeenschappelijke regeling Zeeland Seaports staat tevens indirect garant voor € 65 mln. ten behoeve van de financiering van de deelneming WarmCO2. In de verzelfstandigingsovereenkomst en de garantie- en dienstverleningsovereenkomst is vastgelegd dat het primaire risico voor de financiering bij de N.V. Zeeland Seaports ligt en het secundaire risico bij de gemeenschappelijke regeling. Onder deze garantie heeft WarmCo2 per 31 december 2015 een bedrag gefinancierd van € 64,5 mln.

Bedrijfsvoering

In de GR vinden, behoudens de garantstelling, geen activiteiten plaats. De GR heeft dan ook geen eigen personeel in dienst. Administratie en controle van de administratie zijn voor rekening van de N.V.

Verbonden partijen

Verbonden partij betreft de N.V. Zeeland Seaports waar de GR 100% aandeelhouder in is. De verkrijgingsprijs van de deelneming betreft € 160.637.066.

Rechtmatigheid

Staatssteun:

Omdat de GR - op straffe van ongeoorloofde staatssteun- niet zonder meer garant kan staan voor de leningen van Zeeland Seaports N.V., is in 2011 een marktconforme vergoeding bepaald voor die garanties. Deze vergoeding is berekend op ca € 36 mln., zijnde het verschil tussen de marktrente en de rente waaronder Zeeland Seaports kan lenen met GR-garantie. Die € 36 mln. is in 2011 verrekend via 2 mechanismen:

1. de N.V. betaalt aan de GR een bedrag van € 26 mln.
2. Daarnaast zijn de publieke diensten die de N.V. 'om niet' voor de GR verricht bezien. De waarde van deze diensten overstijgt de noodzakelijke € 36 mln. Het 'overschot' wordt nu reeds gedeeltelijk 'gebruikt' om het verschil van € 10mln. (36-26) te verrekenen en is hiernaast beschikbaar voor mogelijk aanvullende garanties die de N.V. wellicht in de toekomst aanvraagt bij de GR. Indien de GR die garanties t.z.t. afgeeft, zijn derhalve geen aanvullende vergoedingen verschuldigd door de N.V. aan de GR zolang het 'overschot' voldoende is als compensatie voor de noodzakelijke marktconforme vergoeding.

Gezien er verder geen activiteiten plaatsvinden via de GR is er geen sprake van overige rechtmatigheidsaspecten.

JAARREKENING

3.1. Balans PER 31 DECEMBER 2015

(in euro's)

	31 december 2015		31 december 2014	
A. VASTE ACTIVA				
Immateriële vaste activa	0		0	
Materiële vaste activa	0		0	
Financiële vaste activa	160.637.066		160.637.066	
TOTAAL VASTE ACTIVA		160.637.066		160.637.066
B. VLOTTENDE ACTIVA				
Vorraden	0		0	
Kortlopende vorderingen	0		0	
Liquide middelen	0		0	
Overlopende activa	0		0	
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		0		0
TOTAAL ACTIVA		160.637.066		160.637.066
C. VASTE PASSIVA				
Eigen Vermogen:				
Algemene reserve	160.637.066		160.637.066	
Resultaat na bestemming	0		0	
Voorzieningen	0		0	
Langlopende schulden	0		0	
TOTAAL VASTE PASSIVA		160.637.066		160.637.066
D. VLOTTENDE PASSIVA				
<i>Kortlopende schulden</i>	0		0	
<i>Overlopende passiva</i>	0		0	
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		0		0
TOTAAL PASSIVA		160.637.066		160.637.066

3.2. Programmarekening over 2015

(in euro's)

Post	Rekening 2015	Begroting 2014		Rekening 2014
A. Totale bedrijfsopbrengsten	0	0		0
B. Totale bedrijfslasten	0	0		0
BEDRIJFSRESULTAAT (A-B)	0	0		0
C1. Aandeel resultaat deelnemingen				0
C2. Bijzondere baten en lasten	0	0		0
Resultaat voor bestemming (A-B+C)	0	0		0
D. Toevoeging / onttrekking reserves:				
Saldo toevoegingen/onttrekkingen reserves	0	0		0
TOTAAL MUTATIES RESERVES / VOORZIENINGEN	0	0		0
RESULTAAT NA BESTEMMING (A-B+C+D)	0	0		0

3.3 TOELICHTINGEN

3.3.1 GRONDSLAGEN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Indien in de verslaggeving is afgeweken van het BBV is dit bij de desbetreffende posten toegelicht.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voorzover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa bestaan voor de GR uit de inbrengwaarde (kapitaal en agio) in de N.V. Zeeland Seaports.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Algemene reserve

Bij de inbreng in 2011 is de waarde van de deelneming in de algemene reserve verantwoord.

Bijzondere baten en lasten

De baten en lasten die het gevolg zijn van de verzelfstandiging en de bijdrage voor de verstrekte garantiestelling zijn gerubriceerd onder bijzondere baten en lasten.

3.3.2 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2015

A. VASTE ACTIVA

Financiële vaste activa

31-12-2015	31-12-2014
160.637.066	160.637.066

Deelneming N.V. Zeeland Seaports

Stand per 1 januari 2015 160.637.066

Mutaties boekjaar 0

Stand per 31 december 2015 160.637.066

Uit interne berekeningen van de (contante) waarde van de N.V. Zeeland Seaports -afgeleid van de bedrijfsplannen en businesscases- blijkt dat de waarde ruim boven € 160.637.066 blijft. Ultimo 2015 is het eigen vermogen van de deelneming N.V. Zeeland Seaports lager dan de inbrengwaarde door incidentele lasten in voorgaande boekjaren. Het positieve resultaat van de N.V. Zeeland Seaports bedraagt in 2015 € 8 mln.

C. VASTE PASSIVA

Eigen Vermogen

31-12-2015	31-12-2014
160.637.066	160.637.066

Algemene Reserve

Stand per 1 januari

2015	2014
160.637.066	160.637.066
	0
160.637.066	160.637.066

Mutaties boekjaar

Stand per 31 december

Resultaat na bestemming

2015	2014
0	0

Resultaat boekjaar

3.3.3 Waarborgen en garanties

Het bedrag aan verstrekte garantie bedraagt voor de GR ultimo 2015:

Garantieplafond N.V. Zeeland Seaports	€	500.000.000
Garantie WarmCO2	€	65.000.000

Van de verstrekte garantie is ultimo 2015 € 357,2 mln aangewend voor N.V. Zeeland Seaports en € 64,5 mln voor WarmCO2. In december 2014 heeft de N.V. Zeeland Seaports besloten een additionele lening te vertrekken ter grootte van 7,5 mln. naast het versteekte overbruggingskrediet van € 6,585 mln. Deze aan WarmCO2 verstrekte leningen maken deel uit van de € 357,2 mln.

De GR is garantsteller voor de vreemd vermogenpositie van N.V. Zeeland Seaports. De afspraken met betrekking tot de financiering van de NV Zeeland Seaports zijn vastgelegd in de zogenoemde garantie- en dienstverleningsovereenkomst (GDO). Deze overeenkomst vormt de basis voor de garantieverlening vanuit de GR ten behoeve van de N.V. Middels deze overeenkomst wordt de N.V. gereed gemaakt voor een zelfstandige financiering en is vastgelegd hoe de garanties van de GR kunnen worden afgebouwd en op den duur geheel kunnen weg vallen. De afbouw en einddatum hiervan zijn vastgelegd in de GDO. Tevens is een garantieplafond overeengekomen. Dat garantieplafond mag de N.V. niet doorbreken zonder expliciete toestemming van de GR.

ondertekening van de jaarrekening

namens het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Zeeland Seaports

Terneuzen, 1 april 2016

Mw. C.M.M. Schönknecht-Vermeulen, voorzitter

Dhr. A. Bastiaanse, secretaris

4. OVERIGE GEGEVENS

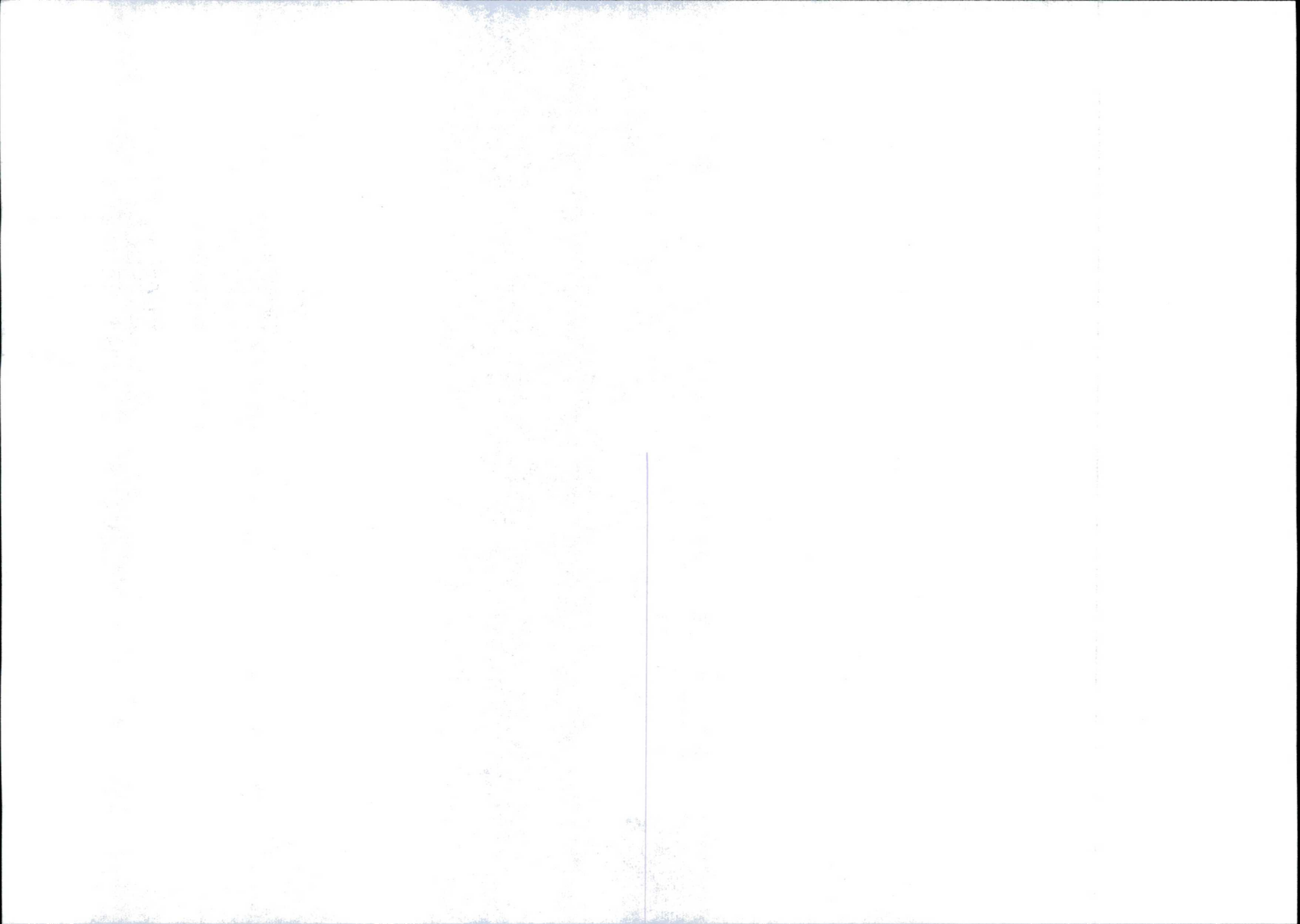
4.1 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum.

4.2 Resultaatbestemming

Het resultaat over 2015 is nihil. Het resultaat 2015 wordt bestemd ten gunste van de algemene reserve.

4.3 Controleverklaring

gemeenschappelijke regeling

Zeeland Seaports

BEGROTING 2017

Schelpenpad 2
4531 PD Terneuzen
Telefoon: 0115-647400

INHOUD

Inleiding + Grondslagen waardering en resultaatbepaling	1
<u>Beleidsbegroting</u>	
2 Programmaplan	3
3 Financieel beleid	
3.1 Weerstandsvermogen	4
3.2 Financiering	4
3.3 Bedrijfsvoering	5
3.4 Verbonden partijen	5
3.5 Rechtmatigheid	5
<u>Financiële begroting</u>	
4 Begroting 2017	6
4.1 Toelichting begroting 2017	6

Terneuzen, 1 april 2016

J. Lagasse
CEO

I. INLEIDING

Op 1 januari 2011 was de NV Zeeland Seaports een feit. De activa en passiva van de GR Zeeland Seaports zijn medio 2011 formeel overgedragen aan de NV Zeeland Seaports.
De gemeenschappelijke regeling blijft vooralsnog bestaan om fiscale en financieringstechnische redenen.

De activiteiten van de gemeenschappelijke regeling Zeeland Seaports zijn vanaf 1 januari 2011 ingrijpend gewijzigd van een havenbedrijf naar een participatiemaatschappij. De activiteiten betreffen met ingang van 2011 het in stand houden van een naamloze vennootschap Zeeland Seaports en zo lang als nodig te faciliteren teneinde de instandhouding en ontwikkeling van de havenclusters van Vlissingen, Borsele en Terneuzen en de relevante omgeving daarvan te bevorderen. De gemeenschappelijke regeling (GR) zal deze taak door middel van de hieronder nader omschreven taken opdragen aan en uit laten voeren door de door hem opgerichte Naamloze Vennootschap Zeeland Seaports (hierna: NV ZSP), welke NV ZSP hij zo nodig faciliteert meer in het bijzonder door het borgen van de financiering van activiteiten van NV ZSP meer in het bijzonder door het onder voorwaarden verstrekken van garanties aan financiële instellingen indien en voor zover de NV ZSP hier nog niet zelf in kan voorzien. Voor deze garanties die vooralsnog tot 2028 verstrekt zijn, geldt een vergoeding van € 36 mln. Hiervan is € 26 mln. in de vorm van een cash betaling aan de GR Zeeland Seaports verrekenend. De overige € 10 mln. wordt in de vorm van het verzorgen van publieke taken door NV ZSP geleverd. In 2011 is de ontvangst van de NV ZSP € 26 mln. als bijzondere baten verantwoord. De uitbetaling aan de participanten is in mindering gebracht op het eigen vermogen. Begin 2015 is het restbedrag inclusief indexering ad. € 3,410,804 uitbetaald. Vanaf 2011 is deze begroting beperkt tot een resultaat op de deelneming. De GR wordt immers 100% aandeelhouder van de nieuw op te richten vennootschap. De begroting van NV ZSP zal in de AVA (Algemene Vergadering van Aandeelhouders) vastgesteld worden.

Sinds 1998 zijn, in plaats van Boek 2 BW, de door het ministerie van Binnenlandse Zaken opgestelde comptabiliteitsvoorschriften 1995 van toepassing op de verslaglegging van de financiële boekhouding in de jaarrekening. In 2004 zijn deze comptabiliteitsvoorschriften vervangen door het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Het BBV bevat ten opzichte van de comptabiliteitsvoorschriften ook een aantal nieuwe voorschriften ten aanzien van de inrichting van de begroting.

Op basis van het BBV dient de begroting te bestaan uit:

- een beleidsbegroting, bestaande uit: een programmaplan en een aantal verplichte paragrafen
- een financiële begroting, bestaande uit: een overzicht van baten en lasten met toelichting en een uiteenzetting van de financiële positie met toelichting

De begroting 2017 is conform de BBV voorschriften ingericht.

GRONDSLAGEN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Inleiding

De begroting 2017 is opgemaakt zoveel mogelijk met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft. Op grond van het BBV dienen in de begroting een aantal afzonderlijke paragrafen te worden opgenomen, waarin de beleidslijnen zijn vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, alsmede tot heffingen.

Invoering BBV

Met ingang van 1 januari 2004 is het BBV in werking getreden en is het Besluit comptabiliteitsvoorschriften 1995 (CV95) vervallen. De begroting 2017 is zoveel mogelijk opgesteld met inachtneming van de genoemde verslaggevingsregels (BBV). Indien in de verslaggeving is afgeweken van het BBV is dit bij de desbetreffende posten toegelicht.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voorzover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de begroting bekend zijn geworden. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Afschrijvingen

Alle activa en passiva zijn per 1 januari 2011 overgedragen aan NV ZSP.

Resultaat deelnemingen

In de begroting 2017 van de GR Zeeland Seaports is het resultaat op de deelneming NV ZSP begrepen. De GR Zeeland Seaports is 100% aandeelhouder van deze deelneming. Deelnemingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde als deze duurzaam is. Aangezien in de bedrijfsplannen thans geen sprake is van een duurzame vermindering van de marktwaarde ten opzichte van de verkrijgingsprijs, is ook het resultaat van de GR op de deelneming NV ZSP nihil. Wanneer sprake is van uitkering van dividenden, zullen deze in de resultatenrekening tot uiting komen.

2. Programmaplan

Een onderverdeling in programma's met per programma de te realiseren doelstellingen en de hiervoor geraamde lasten en baten is bij de GR Zeeland Seaports niet relevant, aangezien er bij de GR Zeeland Seaports geen sprake is van verschillende beleidsvelden waarvoor meetbare doelstellingen geformuleerd kunnen worden.

Derhalve wordt de totale exploitatie als programmaplan onderscheiden.

Dit leidt tot de volgende programmabegroting 2017 voor de GR Zeeland Seaports.

Programma

	Begroting 2017	Begroting 2016	Realisatie 2015
Totale bedrijfsopbrengsten	0	0	0
Totale bedrijfslasten	0	0	0
Aandeel resultaat deelnemingen	0	0	0
Bijzondere baten en lasten	0	0	0
Toevoegingen/onttrekkingen aan reserves	0	0	0
Resultaat na bestemming	0	0	0

In 2017 is derhalve begroot dat de aandelen van Zeeland Seaports hun waarde behouden en dat de garanties aan N.V. Zeeland Seaports en WarmCO2 niet aangesproken hoeven te worden.

3. FINANCIËEL BELEID

Op grond van het BBV dienen zowel in de begroting als in de programmaverantwoording een aantal afzonderlijke paragrafen te worden opgenomen. In de begroting zijn met name de beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten.

In deze programmaverantwoording zijn overeenkomstig de begroting opgenomen de paragrafen: Weerstandvermogen, Financiering, Bedrijfsvoering en Verbonden partijen. Als gevolg van het besluit tot verzelfstandiging per 1 januari 2011 zijn de paragrafen heffingen, onderhoud kapitaalgoederen en grondbeleid niet meer van toepassing.

In de laatste paragraaf wordt tenslotte ingegaan op het begrip rechtmatigheid.

3.1 Weerstandvermogen

Inventarisatie weerstandscapaciteit:

De GR Zeeland Seaports heeft ultimo 2016 een bedrag van 160,6 miljoen eigen vermogen beschikbaar om niet begrote financiële risico's te kunnen dekken. Dit bedrag is geheel aangewend ten behoeve van de financiële vaste activa (deelneming NV ZSP). Op grond van de waarderingsgrondslag is dit gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

Algemene reserves (per 31 december 2016)

€ 160.637.066

Het risico voor de GR Zeeland Seaports is dat er afgewaardeerd moet worden op de waarde van de deelneming NV ZSP. Een resultaat op deelneming wordt gebaseerd op de waarderingsgrondslag verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde indien deze duurzaam is. Aangezien in de onderliggende bedrijfsplannen van de NV ZSP thans geen sprake is van een duurzame vermindering van de marktwaarde ten opzichte van de verkrijgingsprijs is niet de verwachting dat dit risico actueel wordt.

3.2 Financiering

Waarborgen en garanties

Het bedrag aan verstrekte garantie bedraagt voor de GR ultimo 2016:

Garantieplafond N.V. Zeeland Seaports

500.000.000

Garantie WarmCO2

65.000.000

Voor de gemeenschappelijke regeling geldt dat de passiva geheel uit algemene reserves bestaat. Er is dus geen financiering met vreemd vermogen voorzien. Ook eventuele dividenduitkeringen worden op grond van verzelfstandigingsovereenkomst rechtstreeks doorbetaald aan de participanten van de gemeenschappelijke regeling.

Wel speelt bij financiering het afgeven van garanties een rol. De verzelfstandiging van Zeeland Seaports impliceert ook het overdragen van het vreemd vermogen en derivaten. Deze portefeuille kan niet geherfinancierd worden zonder het afgeven van garanties. Daarnaast is het zo dat reeds aangegane verplichtingen ook leiden tot een toename van het vreemd vermogen en ook de financiering van deze verplichtingen is slechts mogelijk met garanties van de gemeenschappelijke regeling. In een garantie- en dienstverleningsovereenkomst hebben de partijen de afspraken hieromtrent vastgelegd.

In de GDO-overeenkomst (art. 6) is tevens afgesproken dat er 3 jaar na inwerkingtreding van de overeenkomst wordt bezien of en in hoeverre er aanleiding is om tot bijstelling te komen van de termijnen zoals deze zijn voorzien in de overeenkomst. Deze rapportage waarbij tevens een marktconsultatie plaats zal vinden, zal volgens afspraak in 2014 worden opgesteld. De GR Zeeland Seaports heeft echter besloten hiermee te wachten tot het gereedkomen van de aandeelhoudersstrategie en het strategische masterplan van de NV ZSP. De marktconsultatie zal in 2016. Resultaten worden medio 2016 verwacht.

Indien NV ZSP niet aan haar verplichtingen aan de geldverstrekkers kan voldoen, zou de garantie van GR Zeeland Seaports ingeroepen kunnen worden. Dit is echter niet de verwachting gezien de resultaten van de actualisatie in 2014 vermeld in de GDO-rapportage en de actualisatie als gevolg van het strategisch masterplan.

Garantie tbv WarmCo2

In artikel 3 van de GDO wordt gesteld dat de GR Zeeland Seaports zich tevens garant stelt voor eventuele leningen die de NV ZSP moet aangaan wanneer derden jegens de NV ZSP een beroep doen op de WarmCo2 garantie (de GR Zeeland Seaports staat voor max. EUR 65 mln. garant tbv WarmCo2).

Banken zullen zich in het geval van 'wanprestatie' door WarmCo2 wenden tot de Garant c.q. Borg, zijnde de GR Zeeland Seaports. In aanvulling op voornoemde formele status wordt echter bevestigd en erkend dat de GR Zeeland Seaports zich in dat geval materieel zal wenden tot de NV ZSP. Met andere woorden: formeel staat de GR Zeeland Seaports aan de lat voor de zgn.

'WarmCo2-garantie', maar materieel zal de GR Zeeland Seaports een eventuele financiële aanspraak van de banken 'afwentelen' op de NV ZSP. Het aanknopingspunt hiervoor is gelegen in artikel 3 van de verzelfstandigingsovereenkomst waar is bepaald dat de NV ZSP de GR Zeeland Seaports vrijwaart omdat de gehele onderneming, inclusief alle contracten, voor rekening en risico van de NV is.

3.3 Bedrijfsvoering

Eind 2005 is de Bedrijfsvoeringsnota Zeeland Seaports opgesteld en aan het Dagelijks Bestuur aangeboden. Deze nota is tot stand gekomen op grond van artikel 21 van de Financiële verordening Zeeland Seaports en bevat een beschrijving van de belangrijkste bedrijfsprocessen, een budgethoudersregeling en een mandaatregeling. Binnen Zeeland Seaports zijn interne mandateringsafspraken gemaakt op basis van het in 2005 vastgestelde directiestatuut. Voor alle afdelingshoofden en projectmanagers is een zogenoemde handtekeningenkaart gemaakt, waarin de budgetverdeling en interne mandateringsafspraken zijn vastgelegd. Met ingang van 2011 is een groot deel van de bedrijfsvoeringsnota komen te vervallen aangezien deze activiteiten binnen de gemeenschappelijke regeling niet meer aan de orde zijn.

3.4 Verbonden partijen

De GR Zeeland Seaports heeft door middel van een verzelfstandigingsovereenkomst en een oprichtingsakte een 100% belang genomen in de NV ZSP. Tevens zal de GR Zeeland Seaports garanties afgeven voor de financiering van de vennootschap met vreemd vermogen.

3.5 Rechtmatigheid

In 2003 is de Wet Gemeenschappelijke Regelingen aangepast naar aanleiding van de in 2002 in werking getreden Wet dualisering gemeente- respectievelijk provinciebestuur. De Wet dualisering heeft daarmee ook voor gemeenschappelijke regelingen gevolgen, maar deze blijven vooralsnog beperkt tot de financiële bepalingen. Dit houdt o.m. in dat ingaande 2004 het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en het Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten (BAPG) van toepassing zijn. Deze besluiten hebben betrekking op de financiële functie, met name de begroting, de jaarrekening en als nieuw element het toetsen van rechtmatigheid door de accountant. Het vastgestelde normenkader vormt hiervoor de basis en dient te leiden tot een goedkeurende rechtmatigheidsverklaring bij de jaarrekening.

4. BEGROTING 2017

(in duizenden euro's)

Omschrijving	Begroting 2017	Begroting 2016	Rekening 2015
A. Totale bedrijfsopbrengsten	0	0	0
B. Totale bedrijfslasten	0	0	0
BEDRIJFSRESULTAAT (A-B)	0	0	0
C Aandeel resultaat deelneming NV Zeeland Seaports	0	0	0
Resultaat voor bestemming (A-B+C)	0	0	0
D Saldo toevoegingen / onttrekkingen reserves	0	0	0
RESULTAAT NA BESTEMMING (A-B+C+D)	0	0	0

4.1 TOELICHTING RESULTAAT

Blijkens de in deze begroting opgenomen winst- en verliesrekening is het geraamde resultaat over 2017 uitgekomen op € 0.

Het ligt niet in de lijn van de verwachting dat in de toekomst afwaardering van aandelen noodzakelijk zal zijn of dat afgegeven garanties aangesproken moeten worden.

GR ZEELAND SEAPORTS

Meerjarenraming 2017-2020

(in duizenden euro's)

Omschrijving	2017	2018	2019	2020
A. Totale bedrijfsopbrengsten	0	0	0	0
B. Totale bedrijfslasten	0	0	0	0
BEDRIJFSRESULTAAT (A-B)	0	0	0	0
C. Aandeel resultaat deelneming NV ZSP	0	0	0	0
Resultaat voor bestemming (A-B+C)	0	0	0	0
D. Saldo toevoegingen / onttrekkingen reserves	0	0	0	0
RESULTAAT NA BESTEMMING (A-B+C+D)	0	0	0	0

Jaarverslag 2015

Ter identificatie

A blue ink handwritten signature, appearing to be a stylized 'EY' or similar initials, is written over the printed text.

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better
working world

Inhoudsopgave

Deel 1. Jaarverslag

Voorwoord van de directie

Verslag van het havenbedrijf

Hoofdstuk 1 De haven in cijfers

Hoofdstuk 2 Over Zeeland Seaports

Hoofdstuk 3 De haven in ontwikkeling

Hoofdstuk 4 Verslag van de Havenmeester

Bericht van de Raad van Commissarissen

Deel 2. Jaarrekening

Vennootschappelijke balans per 31 december 2015

Vennootschappelijke winst- en verliesrekening 2015

Kasstroomoverzicht over 2015

Grondslagen voor de financiële verslaglegging

Toelichting op de vennootschappelijke balans per 31 december 2015

Toelichting op de vennootschappelijke winst- en verliesrekening 2015

Geconsolideerde balans per 31 december 2015

Geconsolideerde winst- en verliesrekening 2015

Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2015

Grondslagen voor de financiële verslaglegging

Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2015

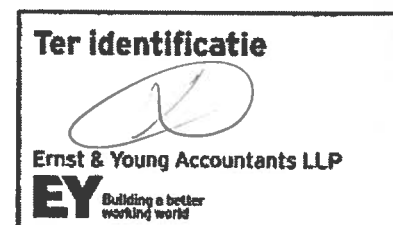
Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening 2015

Ondertekening van de jaarrekening

Deel 3. Overige gegevens

Resultaatbestemming

Controleverklaring accountant

Deel 1 Jaarverslag

VOORWOORD VAN DE DIRECTIE

INLEIDING

Voor Zeeland Seaports was 2015 een jaar waarin verdere vruchten geplukt werden van de transformatie naar een meer bedrijfsmatiger en beter performende organisatie. Na stevige verliezen in de eerste jaren na de verzelfstandiging van Zeeland Seaports en een nulresultaat in 2014, kan Zeeland Seaports over 2015 nu een mooi financieel jaarresultaat melden. Zwarte cijfers die ons havenbedrijf in staat stellen om belangrijke en toekomstgerichte investeringen in de haven te kunnen doen die de aantrekkelijkheid van de haven voor de bedrijven in de haven en bedrijven die de haven aandoen zal verhogen.

Daarnaast is in goed overleg met de verschillende stakeholders een nieuw Strategisch Masterplan voor de jaren 2015 - 2022 opgesteld, met als titel *Winning Combinations*. Na een intensieve periode van onderzoek, modellering, overleg en toetsing met ondersteuning van het bureau JBR is dit plan in september 2015 goedgekeurd door de Raad van Commissarissen van Zeeland Seaports. In 2016 zal Zeeland Seaports - na vaststelling door de aandeelhouders - volop kunnen inzetten op het implementeren van dit eigentijdse plan. Daarin zal de focus onder andere meer komen te liggen op regisseren, clusteren en symbiosevorming en innovatief samenwerken, ook met andere havens.

GRONDUITGIFTE EN ZEEOVERSLAGCIJFERS

Extra acquisitie-inspanningen vinden we terug in de forse gronduitgiften in 2015. Er werd in totaal circa 40 hectare grond onder marktconforme voorwaarden uitgegeven in erfpacht in het havengebied. Ruim 25 ha is in 2015 notarieel gepasseerd. Ook werd, conform lang eerder gemaakte afspraken, ongeveer 7 hectare grond verkocht. De forse gronduitgifte is een vooraankondiging voor een belangrijke toename in de komende jaren van de bedrijfsactiviteiten, ladingstromen en daaruit voortvloeiende tewerkstelling in en om de haven..

De zeegebonden overslag bij de bedrijven in de haven daalde met ca. 5,5%. Een daling die vooral al aan het begin van het jaar zichtbaar werd en niet meer ingelopen kon worden. Debet hieraan zijn onder andere de langdurig bijzonder lage prijs van olie en - daarmee samenhangend - de lage prijs voor vaste brandstoffen (kolen), waardoor in plaats van dat er handel plaats vond de producten juist in opslag bleven, met minder overslag en scheepsbewegingen tot gevolg. Dit is nog nadeliger voor een haven als Zeeland Seaports, met relatief weinig grootschalige opslagcapaciteit, alhoewel daar nu volop in wordt geïnvesteerd door bedrijven in het havengebied. Ook had de haven in 2015 te maken met de gevolgen van de onverwacht vroegere sluiting van de EPZ-kolencentrale. In de natte bulk was

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better
working world

een verschuiving te zien: de aan- en afvoer van goederen per binnenvaartschip nam toe ten opzichte van die per zeeschip.

De overslag in de binnenvaart steeg dan ook licht met ca 1%. Opvallend is daarbij de stevige stijging van 11% wat betreft het aantal binnenvaartschepen dat de haven aandeed. Het aantal zeeschepen dat Zeeland Seaports bezocht steeg met ruim 5%, wat wijst op een toenemende hub-functie van de haven.

FINANCIËLE RESULTATEN EN CASHFLOW*

Het bedrijfsresultaat verbeterde ten opzichte van 2014 met circa € 8 mln. en het operationeel resultaat (bedrijfsresultaat inclusief resultaat deelnemingen) verbeterde met circa € 7 mln. Daarmee kwam het vennootschappelijk bedrijfsresultaat uit op ruim € 23 mln. en het operationeel resultaat op bijna € 18 mln.

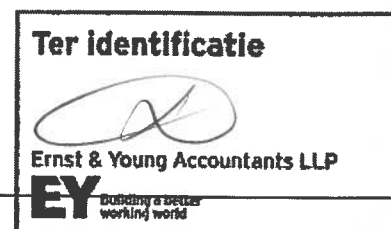
Eenmalige lasten die het resultaat negatief beïnvloedden waren weliswaar kleiner dan in 2014, maar bedroegen in totaal toch nog circa € 2 mln. Dit ging onder andere om afwaarderingen van gronden en een claim met betrekking tot de langdurige afwikkeling van een faillissement uit het verleden.

Een belangrijke opdracht van de aandeelhouders aan Zeeland Seaports is, naast het verbeteren van het bedrijfsresultaat en het operationele resultaat, het op een gezond niveau brengen van de bij de verzelfstandiging afgesproken financiële ratio's. Gefocuste inzet op het verbeteren van de inkomsten enerzijds en het onder controle houden van de uitgaven anderzijds leidden in 2015 onder andere tot een Net Debt/EBITDA ratio van 11, waar die vorig jaar 15 was.

Zeeland Seaports betaalde daarbij in 2015 nog steeds een zeer fors bedrag aan rentelasten. In totaal € 9,5 mln. Ondanks die zware rentelasten bedroeg het nettoresultaat over 2015 uiteindelijk circa € 8 mln.

De cashflow was in 2015, mede door de uitgifte van de gronden en door continuering van de in 2014 ingezette kostencontrole, bijzonder goed. Dit creëert voor Zeeland Seaports een aflossingruimte van € 23 mln. Hierdoor kunnen de rentelasten verder afnemen - wat dan weer leidt tot een toename van aandeelhouderswaarde.

* op basis van de vennootschappelijke jaarrekening

WERKPROGRAMMA ZEEHAVENS

Binnen het Werkprogramma Zeehavens liet Zeeland Seaports door een aantal gerenommeerde onderzoeksbureaus onderzoeken uitvoeren naar een drietal knelpunten in infrastructurele voorzieningen rond de haven en het havengebied. Ten eerste werd een Maatschappelijke Kosten-Batenanalyse uitgevoerd naar de verbetering van de nautische toegang van de Sloehaven. Deze MKBA liet duidelijk zien dat de niet-optimale toegankelijkheid de economische ontwikkeling van de regio en de groei van de haven remt. De kosten die met de relatief kleine baggeringreep gemoeid zijn, blijken aanzienlijk kleiner dan de maatschappelijke en economische baten, zo toont de studie aan. Op basis van de MKBA en andere onderliggende studies verklaarde de Vlaams-Nederlandse Scheldecommissie zich daarom in 2015 akkoord met het weghalen van een aantal drempels op de Wielingen middels de aanleg van een beperkte maatwerkvaargeul. Door deze ingreep kan de concurrentiekracht van de bedrijven in de Sloehaven en dat van Zeeland Seaports sterk toenemen.

Daarnaast zijn binnen het werkprogramma studies uitgevoerd naar de noodzaak van de aanleg van twee spoorverbindingen: aan de oostzijde van het kanaal van Gent naar Terneuzen als verdere parallelle ontwikkeling van de Seine-Scheldeverbinding, naast de nieuwe Sluis - en tussen Vlissingen en de haven van Antwerpen. Uit beide studies bleek dat de huidige spoorverbindingen al op korte termijn een flessenhals zullen vormen, met negatieve gevolgen voor verdere ontwikkeling van de regio en de haven. Input van een flink aantal bedrijven en werkgeversorganisaties onderstreepten de noodzaak van meer en beter spoor in en om de haven.

Teleurstellend is de zo-goed-als-zekere invoering van de vennootschapsbelasting voor bedrijven. Dit remt de investeringskracht. Gelijktijdig moet de organisatie zich goed voorbereiden op de invoering van deze belasting.

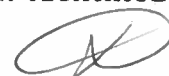
SAMENWERKING MET ANDERE HAVENS

De lopende samenwerkingsprojecten met verschillende havens in Nederland en in de Vlaams-Nederlandse Delta zijn in 2015 gecontinueerd. Daar waar nodig zijn afspraken aangescherpt en doelen duidelijker omschreven. Samenwerking met andere havens blijft voor ons belangrijk om de efficiëntie van Zeeland Seaports te verbeteren en middels daaruit voortvloeiende synergiën onze klanten beter te bedienen. In 2015 hebben we op het gebied van samenwerking een grote stap gemaakt met de implementatie van één gezamenlijk haveninformatiesysteem in de havens van Gent en Zeeland Seaports. Een samenwerking die ook resulteert in gebruiksgemak voor onze klanten. Het blad International Bulk Journal riep daarom Enigma+ uit tot 'Best IT solution 2015'.

ONDERNEMINGSRAAD

Goed overleg met het personeel en de organisatie is belangrijk om te komen tot een gezond bedrijf. Juist ook in een periode waarin wordt gekeken naar een nieuwe strategie, omdat de veranderingen die daarmee gepaard gaan altijd op enige onrust en dus weerstand kunnen rekenen. In 2015 heeft

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better working world

veelvuldig formeel en informeel overleg plaatsgevonden met de ondernemingsraad van Zeeland Seaports. Op opbouwende wijze is gesproken over de ontwikkelingen binnen de organisatie.

AANDEELHOUDERS EN RAAD VAN COMMISSARISSEN

Met de doelstellingen van onze aandeelhouders helder voor ogen is in 2015 diverse malen met hen overlegd en afgestemd. Centraal daarbij stond steeds het belang van de haven voor de economie en de werkgelegenheid in Zeeland. Tijdens onder andere de jaarlijkse bijeenkomst voor gemeenteraden en Provinciale Staten van de aandeelhouders in november is bovendien een uitgebreide toelichting gegeven over de ontwikkelingen in de haven in 2015. Ook is het Strategisch Masterplan daarbij in een boeiende bijeenkomst uitgebreid aan hen gepresenteerd.

Met de nieuwe Raad van Commissarissen werd gedurende het jaar op zeer opbouwende wijze samengewerkt aan onder meer de totstandkoming van het nieuwe Strategisch Masterplan. Daarnaast werden financiële en commerciële ontwikkelingen geregeld en diepgaand met de commissarissen besproken – alsook andere onderwerpen die van belang zijn voor een gezonde toekomst van het havenbedrijf.

DANK

De bedrijven in onze haven en de medewerkers van Zeeland Seaports verdienen dank voor hun betrokkenheid en inzet bij de positieve ontwikkeling van de haven in 2015. Niet alleen is samen met hen een duidelijk pad uitgestippeld voor de komende jaren in de vorm van het nieuwe Strategisch Masterplan. Ook wisten ze - vaak in goede samenwerking met de bedrijven uit het havengebied - in 2015 nieuwe markten aan te boren en nieuwe ladingstromen aan te trekken.

Terneuzen, 6 april 2016

Mr. Jan Lagasse
CEO Zeeland Seaports

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better
working world

VERSLAG VAN HET HAVENBEDRIJF

HOOFDSTUK 1 DE HAVEN IN CIJFERS

Tabel 1. Aan- en afvoer over zee naar goederensoort x 1.000 ton

Goederensoort	Aanvoer		Afvoer		Totaal		Verschil %
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	
Landbouwproducten	4.236	4.657	892	956	5.128	5.613	+9,5
Andere voedingsproducten	222	239	85	24	306	263	-14,0
Vaste brandstoffen	4.226	3.748	531	421	4.757	4.169	-12,4
Aardolie en aardolieproducten	7.404	7.035	2.552	2.163	9.957	9.198	-7,6
Ertsen, metaalafval e.d.	232	355	117	360	349	715	+104,9
Metalen en halffabricaten	1.263	1.453	412	319	1.674	1.772	+5,8
Ruwe mineralen e.d., bouwmaterialen	1.533	1.296	78	49	1.610	1.345	-16,5
Meststoffen	1.233	1.140	2.808	3.018	4.040	4.158	+2,9
Chemische producten	2.717	1.878	2.007	1.575	4.724	3.453	-26,9
Overige goederen	1.225	1.124	1.330	1.259	2.555	2.383	-6,7
Totaal	24.289	22.924	10.811	10.145	35.099	33.069	-5,8

Tabel 2. Aan- en afvoer over zee van goederen naar verschijningsvorm x 1.000 ton

Verschijningsvorm	Aanvoer		Afvoer		Totaal		Verschil %
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	
Containers	100	184	111	190	211	374	+76,8%
Droge bulk	7.795	6.884	3.398	3.215	11.193	10.099	-9,8%
(Overig) stukgoed	6.003	7.276	1.732	2.434	7.735	9.710	+25,5%
Natte bulk	9.838	8.343	4.700	3.896	14.538	12.240	-15,8%
Roll-on/Roll-off	552	238	870	409	1.422	647	-54,5%
Totaal	24.289	22.924	10.811	10.145	35.100	33.069	-5,8%

Ter identificatie

 Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

1.1 TOELICHTING ZEEOVERSLAGCIJFERS

De totale zeegebonden overslag is in 2015 met ca 5,5% ?? gedaald tot ca. 33 miljoen ton. Het eerste kwartaal was sprake van een zeer forse daling die in de loop van het jaar slechts gedeeltelijk is ingelopen. Voornaamste redenen zijn de lage economische groei, de ongekend lage energie- en olieprijsen en enkele geplande maar langdurige onderhoudsstops bij bedrijven in de haven. Wat verder opviel waren enkele wijzigingen in de supply chain bij bedrijven, waarbij verschuivingen zichtbaar waren van overslag zeevaart naar overslag binnenvaart.

Natte bulk

De langdurig zeer lage olieprijs had een duidelijk negatief effect op overslagcijfers van de aardolieproducten (-750 kiloton) en chemische producten (-1.270 kiloton) in de Zeeuwse haven. Door de lage olieprijs ligt de toekomstige olieprijs op de termijnmarkt boven de huidige prijs, waardoor de markt in *contango* is. Traders wachten de betere prijs af en olie en olieproducten blijven daardoor zolang in opslag. Dit is nadelig voor een haven als Zeeland Seaports, waar relatief weinig grootschalige opslagcapaciteit is. Een aantal concurrerende havens in Europa zag door de lage prijs juist een toename in de overslag van olieproducten, onder meer omdat daar raffinagecapaciteit aanwezig is en de daar aanwezige opslagcapaciteit rond de jaarwisseling zeer snel gevuld werd.

Daarnaast was een verschuiving zichtbaar waarbij meer natte bulk per binnenvaartschip werd aan- en afgevoerd in plaats van per zeeschip.

Droge bulk

Twee opeenvolgende zeer milde winters deden de vraag naar meststoffen in heel Europa dalen. Maar omdat deze sector het in de Zeeuwse haven erg goed doet, stegen hier de overslagcijfers van meststoffen (+120 kiloton) toch. Zeeland Seaports is en blijft dan ook de grootste haven in Europa op het gebied van meststoffen. Verder was een forse stijging van de overslag van ertsen zichtbaar (+105 kiloton) en een daling van de overslag van ruwe mineralen (-265 kiloton). De overslagcijfers van zowel ertsen als ruwe mineralen blijven zich jaarlijks grillig tonen.

De overslag van vaste brandstoffen nam af (-588 kiloton) vanwege de lage energieprijzen en - als gevolg daarvan - de lage energieproductie door kolengestookte centrales. De onverwacht vervroegde sluiting van de EPZ-kolencentrale deed de overslagcijfers van droge bulk extra krimpen.

Breakbulk

De overslag van breakbulk zit over het algemeen in de lift. Met name de overslag van bananen groeide sterk, doordat in 2015 zeer beloftevolle nieuwe bananentrafiëken van onder andere Chiquita werden aangetrokken. Ook de overslag van metalen steeg stevig, net als de overslag van landbouwproducten.

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better working world

1.2 MARKTAANDEEL ZEELAND SEAPORTS

De Hamburg - Le Havre range is een ranking van Noord-Europese havens die doorgaans met elkaar vergeleken worden. Over 2015 is te zien dat de totale overslag zeevaart in de havens in de Hamburg – Le havre range licht is afgenomen. Stijging is alleen zichtbaar bij de twee grootste havens. Binnen deze ranking zijn de posities die de verschillende havens innemen gelijk gebleven.

Tabel 3. Marktaandeel Hamburg – Le Havre range

Haven	2013 overslag	2013 marktaandeel	2014 overslag	2014 marktaandeel	2015 overslag	2015 marktaandeel
Rotterdam	440	36,5%	444	36,1%	466	37,6%
Antwerpen	191	15,8%	199	16,2%	208	16,8%
Hamburg	139	11,5%	145	11,8%	138	11,1%
Amsterdam	96	8,0%	98	8,0%	97	7,8%
Bremen	79	6,5%	78	6,3%	73	5,9%
Le Havre*	70	5,8%	67	5,5%	67	5,4%
Duinkerken*	44	3,6%	47	3,8%	47	3,8%
Zeebrugge	43	3,6%	43	3,5%	38	3,1%
Zeeland Seaports	33	2,8%	35	2,9%	33	2,7%
Gent	26	2,1%	26	2,1%	26	2,1%
Wilhelmshaven*	24	2,0%	25	2,0%	25	2,0%
Rouen*	22	1,8%	22	1,8%	22	1,8%
Totaal	1207	100%	1229	100%	1240	100%

*schatting

1.3 ONTWIKKELING BINNENVAART

Na een daling in 2014 waren de overslagcijfers binnenvaart in de eerste maanden van 2015 ook nog zwak te noemen. Toch eindigde het jaar positief met een lichte groei in de overslag binnenvaart van 31,4 ton naar 31,6 ton.

1.4 TOTALE WATERGEBONDEN OVERSLAG

De totale watergebonden overslag (zeevaart en binnenvaart) is ondanks een lichte stijging in de overslag binnenvaart gedaald met 2,9%, van 66,6 mln ton naar 64,7 mln ton.

1.5 ONTVANGEN SCHEPEN

In 2015 steeg het aantal binnenkomende zeeschepen met 5,2%. Dit is opvallend gezien de afname van de overslag in de zeescheepvaart. Ook is het opvallend gezien de tendens van schaalvergroting in de scheepvaart. Een verklaring kan onder andere worden gevonden in de lage charterprijs voor zeeschepen, waardoor partijen het zich kunnen veroorloven om schepen niet geheel af te laden, maar ook in een toenemende hub-functie van de Zeeuwse haven. Het aantal binnenvaartschepen steeg fors met 11,3%. Een groot deel van deze stijging is te herleiden tot een groei in de natte bulk. In 2015 was een verschuiving zichtbaar in de aan- en afvoer van natte bulk van zeevaart naar binnenvaart.

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better
working world

Tabel 4. Aantal schepen

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Zeeschepen	5.476	6.114	6.224	6.258	5.599	5.496	5.7862
Binnenvaart-schepen	18.430	19.813	21.265	20.690	21.837	20.294	2.588

1.6 FINANCIËEL RESULTAAT EN FINANCIËLE RATIO'S

Het vennootschappelijk financieel resultaat over 2015 bedraagt € 8,1 mln euro positief en is als volgt opgebouwd:

(x € 1000)	2014	2015
Bedrijfsresultaat	15.989	23.164
Resultaat deelnemingen	-5.085	-5.650
Operationeel resultaat	10.904	17.514
Financiële baten en lasten	-10.882	-9.485
Resultaat boekjaar	22	8.029

Het resultaat is daarmee ten opzichte 2014 fors verbeterd met € 8,0 mln. Zowel in 2014 als in 2015 – en in voorgaande jaren - was er sprake van bijzondere incidentele posten.

Bijzondere posten in het resultaat (x € 1000)	2014	2015
Resultaat	0,0	8,0
Eenmalige verkoop		-3,8
Vrijval personeelsvoorziening		-0,5
Vergoeding achterstallig erfpacht	-2,2	
Voorziening personeelsregelingen	3,6	
Juridische kosten faillissement	0,8	
Bijzondere afwaarderingen	0,4	0,7
Naheffing belastingen	0,3	-0,2
Afkoop vaststellingsovereenkomsten		0,1
Faillissementen	0,9	
Claims		1,3
Totaal bijzondere posten	3,8	2,4
Genormaliseerd resultaat	3,8	5,6

Het resultaat, gecorrigeerd voor de bijzondere posten, laat een mooie verbetering zien van circa € 1,8 mln. Deze verbetering is vooral het gevolg van een continue controle van de uitgaven, een verlaging van de rentelasten en een stijging van de omzet.

De resultaten van de deelnemingen WarmCO₂ en Valuepark Terneuzen zijn ten opzichte van 2014 licht gedaald.

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

Building a better working world

IN FINANCIËLE RATIO'S

De belangrijkste financiële ratio's hebben zich in 2015 positief ontwikkeld:

	31-12-2013	31-12-2014	31-12-2015	norm 2028
Solvabiliteit	22%	22%	24%	>30%
DSCR	0,4	0,9	1,37	>1,35
ICR	1,2	2,3	3,3	>2,5
Net Debt/EBITDA (in jaren)	28,8	15,0	11,4	<6

Een oorzaak van de lagere solvabiliteit is te vinden in de bijdragen en uitkeringen die Zeeland Seaports de afgelopen jaren heeft gedaan (verzelfstandiging, Sloebos, Sloespoorlijn, Sluiskiltunnel, spoormaatregelen Goes, nieuwe sluis Terneuzen, etc.). De solvabiliteitsratio, die nu 24% bedraagt, zou zonder bovenstaande posten ruim boven de 30% bedragen.

De overige, meer kasstroom gerelateerde, ratio's zijn behoorlijk verbeterd. Dit is het gevolg van het aflossen van schulden in de laatste jaren. In 2013 is € 14 mln. afgelost, in 2014 € 8 mln. en in 2015 is de aflossingsruimte zelfs € 23 mln.

Hoofdstuk 2 OVER ZEELAND SEAPORTS

Zeeland Seaports ontwikkelt, exploiteert en beheert de havens van Borsele, Vlissingen en Terneuzen. De haven van Zeeland is daarmee in omvang en overslag de derde haven van Nederland. We accommoderen nieuwe bedrijven, ondersteunen bestaande bedrijven en dragen zorg voor veilig scheepvaartverkeer in onze havengebieden. Daarmee staan we voor welvaart en werkgelegenheid in de Zeeuwse regio.

Visie

De ligging en toegankelijkheid van Zeeland Seaports bieden unieke kansen voor verdere economische ontwikkeling van industrie en logistiek in onze zeehavens. De mensen die werken in de havens dragen samen bij aan de motor van de nationale economie in het algemeen en de Zeeuwse economie in het bijzonder.

Missie

Zeeland Seaports zorgt op een toegewijde en respectvolle manier voor duurzame ontwikkeling van de logistiek en industrie in de Zeeuwse zeehavens.

DE ORGANISATIE VAN NV ZEELAND SEAPORTS

In 1998 is Zeeland Seaports ontstaan door een fusie van Havenschap Terneuzen en Havenschap Vlissingen. In 2011 is het havenbedrijf verzelfstandigd naar een overheids-NV. De naamloze vennootschap Zeeland Seaports is een 100% deelneming van de gemeenschappelijke regeling

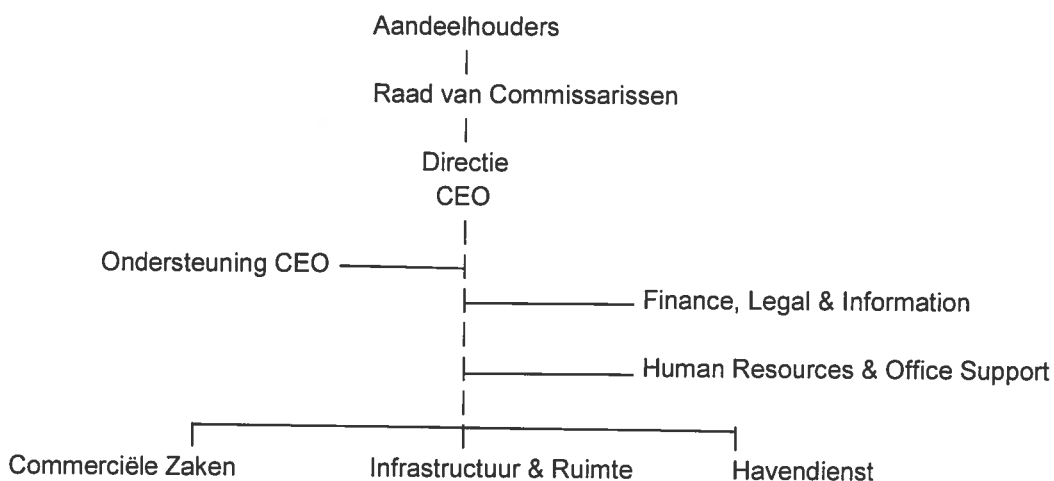
ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY
Building a better
working world

Zeeland Seaports, waarin de provincie Zeeland en de gemeenten Terneuzen, Borsele en Vlissingen deelnemen.

De organisatie van Zeeland Seaports kent de volgende structuur:

CORPORATE GOVERNANCE CODE VRIJWILLIG TOEGEPAST

Zeeland Seaports past vrijwillig de principes en best practice bepalingen van de Nederlandse Corporate Governance Code toe. De mate van transparantie en verantwoording die de Corporate Governance Code bedrijven oplegt, sluit goed aan op de filosofie en de bedrijfsvoering van Zeeland Seaports.

De principes en best practices van de Corporate Governance Code komen zoveel mogelijk terug in de diverse interne reglementen, zoals het reglement voor de Raad van Commissarissen en het reglement voor de Auditcommissie.

Conform de Corporate Governance Code heeft Zeeland Seaports het 'pas toe of leg uit' principe gevolgd en daarin uitgelegd wanneer de betreffende bepaling niet van toepassing is op Zeeland Seaports. Deze reglementen en de uitleg zijn terug te vinden op de website.

In 2015 is de code op de volgende wijze toegepast:

- dit jaarverslag bevat een afzonderlijk hoofdstuk over de wijze waarop de best practice bepalingen worden toegepast (*best practice bepaling I.1*);
- in dit jaarverslag wordt aandacht besteed aan operationele en financiële doelstellingen, financiële ratio's, risico's en risicobeheersingsystemen (*best practice bepalingen II.1.2, II.1.4 - II.1.6*);
- transacties waarin tegenstrijdige belangen van bestuurders spelen hebben zich in 2015 niet voorgedaan (*best practice bepalingen II.3.2 - II.3.4 en III.6.1 - III.6.3*);

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better working world

- overname van de vennootschap is beschermd middels een blokkeringsregeling voor overdracht van aandelen in de statuten (*best practice bepaling IV.3.11*);
- er is een verslag van de Raad van Commissarissen opgenomen waarin de best practice bepalingen worden toegepast (*best practice bepalingen II.2, III.1.2., III.1.3, III.1.5, III.1.7, III.1.8 en III.2.3*).

EVENWICHTIGE VERDELING VAN DE ZETELS VAN DE DIRECTIE EN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

Het bestuur van de vennootschap bestaat ultimo 2015 uit twee statutaire bestuurders. In 2015 is een nieuwe Raad van Commissarissen aangesteld bestaande uit drie leden. Directie en Raad van Commissarissen kennen geen vrouwelijke leden.

Volgens de Wet Bestuur en Toezicht zou de samenstelling van directie en Raad van Commissarissen een evenwichtige verhouding tussen mannen en vrouwen moeten laten zien, met ten minste 30% vrouwelijke leden. Voor de huidige invulling geldt echter dat weging van ervaring en kennis hebben geleid tot de gemaakte keuzes voor de betreffende kandidaten. In de invulling van toekomstige vacatures zal Zeeland Seaports nadrukkelijk blijvend aandacht hebben voor een evenwichtige verdeling.

RISICOMANAGEMENT

Zeeland Seaports hanteert een terughoudend beleid in het nemen van risico's en is zich ervan bewust dat ondernemen gepaard gaat met het nemen van risico's. Bij de acceptatie van risico's wordt de optimale balans tussen ondernemende bedrijfsvoering (hogere risicoacceptatie) en de maatschappelijke functie (lagere risicoacceptatie) in ogenschouw genomen. Zeeland Seaports wenst haar klanten als betrouwbare partner te faciliteren, doet geen concessies aan veiligheid en heeft oog voor gevolgen voor milieu en maatschappij. Met betrekking tot de financiële positie van de organisatie is Zeeland Seaports niet bereid risico's te nemen die de solvabiliteit van het bedrijf in gevaar kunnen brengen.

Het beheersen van risico's wordt bij Zeeland Seaports langs drie lijnen ingezet:

- Eerste lijn: het (lijn)management. De manager van een afdeling is verantwoordelijk voor het opsporen, meten en managen van alle risico's binnen de bedrijfsprocessen van de afdeling. Hiervoor voert Zeeland Seaports jaarlijks een zogenoemd Corporate Risk Assessment uit. Aan de hand van interviews, externe en interne rapporten en een workshop wordt een lijst van risico's opgesteld. Voor deze risico's wordt vervolgens door de directie een rangorde bepaald en worden maatregelen geformuleerd. Zie hieronder voor een korte beschrijving van de belangrijkste risico's.

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better working world

- Tweede lijn: het projectmanagement. Grote of risicovolle activiteiten worden projectmatig aangepakt. In het team is de projectleider verantwoordelijk voor het opsporen, meten en managen van alle risico's binnen het project en dit te rapporteren aan de opdrachtgever.
- Derde lijn: de interne audit. Jaarlijks worden bedrijfsprocessen door middel van interne audits getoetst. Op basis van een risicoanalyse toetst een interne audit de opzet, het bestaan en de werking van de werkprocessen binnen Zeeland Seaports. De bevindingen uit de audits worden voorzien van aanbevelingen die door de directie worden goedgekeurd.

Het risicomanagement in de projecten en door middel van interne audits functioneert goed: interne audits worden consequent uitgevoerd volgens een vaste risicogeorïenteerde methode en in de projecten worden eenduidig risico's en beheersmaatregelen gedefinieerd en gebruikt om bij te sturen.

De risicobeheersing- en controlesystemen hebben in het verslagjaar verder naar behoren gewerkt. Naar aanleiding van interne audits op het inkoopproces, het havengeldproces en het investeringsproces zijn aanvullende maatregelen genomen.

Strategische risico's

Hieronder vallen bedreigingen voor het succesvol behalen van de strategische doelstellingen. Te denken valt aan marktrisico's, waarbij mondiale en/of lokale verschuivingen van goederenstromen invloed hebben op de regio. Dit is als algemeen bedrijfsrisico te kenschetsen en Zeeland Seaports mitigeert dit risico met name door continu een gevulde pijplijn van mogelijk nieuwe klanten en goederenstromen te bezitten.

Beschikbaarheid van infrastructuur en de nautische toegankelijkheid is een tweede categorie strategische risico's. Om de toegankelijkheid van de haven van Vlissingen te waarborgen is Zeeland Seaports een project gestart om actief te anticiperen in een verruiming van de diepgang. In 2015 heeft de Vlaams Nederlandse Scheldec commissie Zeeland Seaports toestemming gegeven voor het uitvoeren van de noodzakelijke beperkte baggerwerkzaamheden om de Sloehaven altijd bereikbaar te maken voor schepen met een diepgang van 16,5 meter. Invoering van de zogeheten Dynamic Keel Clearance waarover doorlopend overleg is met de VNVC en Rijkswaterstaat moet er in de nabije toekomst toe leiden dat ook schepen met een diepgang van rond de 17 meter de Sloehaven goed kunnen bereiken. Het risico bestaat hierin dat de regelgeving ten aanzien van kielspeling niet (tijdig) wordt verruimd. Zeeland Seaports verliest dan een stuk van haar aantrekkelijkheid en derft dan mogelijk inkomsten, met name havengeld op het gebied van droge bulk (kolen) en natte bulk (boord/boord overslag). De beschikbaarheid van haar infrastructuur waarborgt Zeeland Seaports door een professioneel asset management beleid, waarbij het onderhoudsplan van de verschillende activa uitgebalanceerd wordt naar zo laag mogelijke kosten én zo hoog mogelijke beschikbaarheid. Daarnaast dient voldoende uitgeefbare ruimte beschikbaar te zijn voor met name bedrijven die zich in de zogenaamde eerste schil voor kadegebonden activiteiten wensen te vestigen. Zeeland Seaports stelt jaarlijks een nieuwe ruimtelijke analyse op en vergelijkt continu de beschikbaarheid met de door

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Counting on better
working world

klanten en potentiële klanten geuite wensen. Daarnaast wordt ingezet op de ontwikkeling van een aantal gebieden voor de nabije toekomst.

Een eenzijdige afhankelijkheid van een bepaalde sector of segment houdt een volgend risico in. Zeeland Seaports kent een belangrijke concentratie van onder meer de segmenten chemie en fossiele brandstoffen. De portfolio van de Zeeuwse haven is daarentegen voldoende gediversifieerd in andere segmenten om hiertegen bestand te zijn. Daarnaast blijven ook bepaalde groeisegmenten onder de aandacht om deze afhankelijkheid tegen te gaan.

De bereikbaarheid blijft evenzeer punt van aandacht. Met name de spoorverbindingen naar en van het achterland wil Zeeland Seaports verbeteren om zowel bestaande klanten te faciliteren in hun groeiambities als aantrekkelijk te zijn voor nieuwe klanten. Hiertoe wordt inmiddels regulier overlegd met betrokken overheden.

Operationele risico's

Operationele risico's zijn in het bijzonder gelegen op het werkgebied van de Havendienst en de eigen interne organisatie. De veiligheid, milieuaspecten en snelheid van afhandeling zijn hierbij voor de Havendienst onder meer focusgebieden. Voorbeelden van maatregelen die op deze gebieden ingezet worden om de risico's uit te bannen dan wel te minimaliseren, zijn een nieuw op te stellen havenbeheersverordening en continue samenwerking met betrokken stakeholders.

Voor de uitvoering van het in 2015 opgestelde Strategisch Masterplan 2015-2022 zal de interne organisatie van Zeeland Seaports voldoende toegerust moeten zijn. Activiteiten om deze risico's te mitigeren liggen op het gebied van training en competentie verbetering en uitbreiding van personeel daar waar dit noodzakelijk geacht wordt voor de uitvoering van de strategie.

Naast bovengenoemde risico's erkent Zeeland Seaports tevens de volgende bedrijfsrisico's: Bij WarmCO2 bestaat een risico voor wat betreft de waardering van de deelneming. Een risico voor de komende jaren is een tegenvallende volloop in het kassenareaal, waarbij een nieuwe afwaardering noodzakelijk zou kunnen zijn. Daarnaast zou dit effect kunnen hebben op de liquiditeit, waarbij het risico bestaat dat de verstrekte leningen niet toereikend zijn voor de lopende verplichtingen. Om dit risico te minimaliseren wordt onder meer vol ingezet op verkoop van de laatste hectare in de Autrichepolder en het ondersteunen van tuinders in het verkrijgen van financiering voor de uitbreiding van hun kassenareaal. Tevens wordt de liquide positie nauwkeurig bijgehouden.

Een ander risico bestaat voor Sloepoort. ZSP wil de gronden Sloepoort gefaseerd uitgeven als bedrijventerrein. Alvorens dit kan plaatsvinden moet eerst het omgevings- en bestemmingsplan gewijzigd worden. De provincie, gemeente Borsele en ZSP hebben een gezamenlijke zienswijze opgesteld en hebben uitgesproken het terrein te willen ontwikkelen als facility park. Deze zienswijze wordt nog verder uitgewerkt en dient als basis voor de aanpassing van het omgevingsplan. Er bestaat

ter identificatie

exposure als gevolg van een mogelijke afwaardering naar landbouwwaarde in het geval de bestemming niet gewijzigd wordt. De huidige waardering van de grond is op basis van bestemming industriegrond.

Financiële risico's

Het debiteurenrisico als onderdeel van het beheersen van kredietrisico's heeft in 2015 wederom extra aandacht gehad: het in 2014 ingevoerd strenger beleid van debiteurenbewaking is verder geïmplementeerd. Verder handelt ZSP enkel met kredietwaardige partijen en heeft procedures opgesteld om de kredietwaardigheid te bepalen. Tevens heeft ZSP richtlijnen opgesteld om de omvang van het kredietrisico bij elke partij te beperken. Bovendien bewaakt ZSP voortdurend haar vorderingen en hanteert een strikte aanmaanprocedure. Door de bovenstaande maatregelen is het kredietrisico voor ZSP beperkt. Verder zijn er geen belangrijke concentraties van kredietrisico binnen ZSP. Een en ander heeft geresulteerd in een verbeterde doorlooptijd van de openstaande debiteuren en een verlaagde voorziening voor dubieuze debiteuren.

Zeeland Seaports loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder financiële vaste activa), liquide middelen en rentedragende lang- en kortlopende schulden. Voor vorderingen en schulden met variabele renteafspraken loopt Zeeland Seaports risico ten aanzien van toekomstige kasstromen. Met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt Zeeland Seaports risico over de marktwaarde.

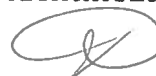
Met betrekking tot schulden met variabele renteafspraken is een viertal contracten (Swaps) met betrekking tot het renterisico aangegaan. Hiermee is het renterisico voor 69% afgedekt middels een vaste rente (rentetypische looptijd > 1 jaar). Volgens de statuten van N.V. Zeeland Seaports dient minimaal 60% van de totale portefeuille tegen een rentevast periode langer dan 1 jaar afgedekt te worden.

De kaders en richtlijnen omtrent het gebruik en toepassen van derivaten zijn geformuleerd en vastgelegd in het treasury statuut.

Liquiditeitsrisico's zijn afgedekt door langjarige kredietovereenkomsten met financiële marktpartijen. Er is geen sprake van prijs- en valutarisico's. Met betrekking tot het liquiditeitsrisico maakt Zeeland Seaports gebruik van meerdere banken om over een verscheidenheid van kredietfaciliteiten te beschikken. Liquide middelen staan uit bij banken die minimaal een A-rating hebben.

De verstrekte garantie van de GR Zeeland Seaports is in 2015 maximaal € 500 mln. De financieringspositie onder deze garantie bedraagt per 31 december 2015 € 358 mln. Het risico van overschrijding van de garantiecurve is daarom miniem.

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better
working world

DEELNEMINGEN EN STICHTINGEN

Bio Base Europe Pilot Plant

NV Zeeland Seaports indirect via bestuur stichting Biopark

FSP Exploitatie BV / FLUSHING SERVICE PARK CV

Aandeelhouders: Zeeland Seaports Beheer BV (33,3%), Flushing Service Park BV (66,7%)

IVZW Bio Base Europe

N.V. Zeeland Seaports (stichtend) lid A van de vereniging
Universiteit van Gent (stichtend) lid B van de vereniging

Sloewarmte BV

Aandeelhouders: Zeeland Seaports Beheer BV (33,33%), Evides Industrierwater BV (33,33%), Martens Havenontvangstinstallatie Vlissingen BV (33,33%)

Stichting Bio Base Europe Training Center

NV Zeeland Seaports indirect via bestuur Stichting Bio Park Terneuzen

Stichting Bio Park Terneuzen

NV Zeeland Seaports rechtstreeks vertegenwoordigd door natuurlijke persoon.

Valuepark Terneuzen CV

Commanditaire vennoten: Zeeland Seaports Beheer BV
Terneuzen Partnership Services BV (100% dochter Dow Benelux BV)

Valuepark Terneuzen BV

Aandeelhouders: Zeeland Seaports Beheer BV (50%)
Dow Benelux BV (50%)

Van Citters Beheer BV

Aandeelhouder: Zeeland Seaports Beheer BV (100%)

WarmCO₂ Beheer BV

Aandeelhouders: NV Zeeland Seaports (80%), Yara Nederland BV (20%)

WarmCO₂ CV

Commanditaire Vennoten: Blakowi Groene Kracht B.V. (39,6%), WarmCO₂ Invest BV (39,6%),

Yara Nederland BV (19,8%)

Beherend Venoot:

WarmCO₂ beheer B.V. (1%)

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP
 Building a better working world

Zeeland Airport BV

Aandeelhouder: NV Zeeland Seaports (6,27%)

Zeeland Seaports Beheer BV

Aandeelhouders: NV Zeeland Seaports (100%)

SAMENWERKING EN OVERLEG

Samenwerking en overleg zijn belangrijk voor een bedrijf als Zeeland Seaports met een commerciële en een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Onderstaand een - overigens niet uitputtend - overzicht van landelijke en regionale organisaties, overlegstructuren en netwerken waaraan Zeeland Seaports deelneemt.

Directe omgeving

Zeeland Seaports geeft binnen haar beheersgebied toepassing aan haar kernwaarden door goede samenwerking en overlegstructuren met belangenorganisaties van de bedrijven in de haven, zoals Portiz, de Brabants Zeeuwse Werkgeversvereniging en de Zeeland Port Promotion Council. Hierbij worden ook gezamenlijke projecten uitgevoerd, zoals Vitaal Sloegebied en Kanaalzone en Gebiedsontwikkeling Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone. Bij deze projecten zijn ook meerdere overheidspartijen betrokken.

Business Advisory Board

Zeeland Seaports kent in de Business Advisory Board een nuttig overlegorgaan dat op een breed terrein gevraagd en ongevraagd adviezen verstrekt.

De adviescommissie is in 2015 vijf keer bij elkaar gekomen. Daarnaast vond eenmaal overleg plaats met de Raad van Commissarissen.

De samenstelling van de Business Advisory Board was in 2015:

Dhr. ir. J.A.C. Martin, Ovet BV (voorzitter)

Dhr. drs. A.A.D. Saman, BZW (secretaris)

Dhr. L. Mazaud, Zeeland Refinery

Dhr. E. van Hoepen, Damen

Dhr. F.J.A. Kuipers, Loodswezen regio Scheldemonden

Dhr. F.L.R. de Meijer, Outokumpu Stainless BV

Dhr. drs. J.P.G. van der Peijl, De Hoop Terneuzen BV

Dhr. M.H.L. van Rijt, Verbrugge International BV

Dhr. R.G. Rutjens, Dow Benelux BV

Dhr. ir.ing. G.A. Gunter, Yara Sluiskil BV

De heer Johan Martin heeft begin 2016 naar aanleiding van zijn pensionering ontslag genomen als voorzitter van de Business Advisory Board.

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better
working world

Brancheorganisatie Zeehavens

De Brancheorganisatie Zeehavens (BOZ) is een platform dat de gezamenlijke belangen van de Nederlandse zeehavens behartigt. De organisatie heeft als doel:

- Functioneren als plaats voor overleg en afstemming over de beleidsontwikkeling en afspraken voor gezamenlijke belangenbehartiging;
- Functioneren als aanspreekpunt voor overleg en afstemming met het Rijk;
- Verzorgen van afstemming met de betrokken stakeholders in de sector.

Deelnemers in de BOZ zijn Groningen Seaports, Port of Amsterdam, Port of Rotterdam, Havenschap Moerdijk en Zeeland Seaports. Minimaal tweemaal per jaar vindt overleg plaats tussen de BOZ en het ministerie van Infrastructuur en Milieu en het ministerie van Economische Zaken. Het overleg tussen de Nederlandse zeehavens en de ministeries levert inzichten op over de betekenis van de zeehavens voor Nederland en Europa. Daarmee is het een belangrijk instrument voor de ontwikkeling van beleid gericht op de zeehavens.

Werkprogramma Zeehavens

In 2014 stelden het Rijk, de vijf in de Branche Organisatie Zeehavens verenigde zeehavenbeheerders, het in die zeehavens actieve bedrijfsleven en het Topteam Logistiek/Strategisch Platform Logistiek het Werkprogramma Zeehavens 2014 – 2016 op. De ambitie van dit werkprogramma is om de concurrentiepositie van de Nederlandse zeehavens te versterken. Dit moet ertoe leiden dat de Nederlandse haveninfrastructuur de beste van de wereld blijft, het marktaandeel van de Nederlandse havens in de Hamburg-Le Havre range groeit en dat de toegevoegde waarde van de Nederlandse zeehavens toeneemt.

Binnen het Werkprogramma Zeehavens liet Zeeland Seaports door een aantal gerenommeerde onderzoeksbureaus onderzoek uitvoeren naar een drietal knelpunten in infrastructurele voorzieningen rond de haven.

Ten eerste is een Maatschappelijke Kosten-Batenanalyse (MKBA) uitgevoerd naar de verbetering van de nautische toegang van de Sloehaven. Steeds meer schepen ondervinden hinder van een ondiepte in de vaargeul ten hoogte van De Wielingen. De problematiek zal snel groeien gezien de schaalvergroting in de scheepvaart. De MKBA, die werd opgesteld door Ecorys, liet duidelijk zien dat deze niet-optimale toegankelijkheid de groei van de havens remt. Om de ingreep – en daarmee ook de milieubelasting en de kosten – te beperken, verkende Zeeland Seaports een zeer innovatieve oplossing. Dit leidde tot een plan voor de aanleg van een speciale maatwerkvaargeul voor diepliggende schepen in de bestaande vaargeul. Op basis van de MKBA en andere onderliggende studies verklaarde de Vlaams-Nederlandse Scheldec commissie zich eind 2015 akkoord met het deze innovatieve en 'minimaal invasieve' ingreep. Die zal de concurrentiekracht van de bedrijven in de Sloehaven sterk kunnen doen toenemen.

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better working world

Daarnaast zijn binnen het werkprogramma diepgaande studies uitgevoerd naar de noodzaak van aanleg van twee spoorverbindingen: aan de oostzijde van het kanaal van Gent naar Terneuzen (KGT) en tussen Vlissingen en de haven van Antwerpen (VEZA). Uit beide studies bleek dat het spoor op korte termijn een flessenhals zal gaan vormen, met negatieve gevolgen voor verdere ontwikkeling van de haven. Gesprekken met een flink aantal bedrijven onderstreepten de noodzaak van meer en beter spoor in de haven.

Tijdens het zogeheten MIRT-overleg tussen de provincie Zeeland en de minister van Infrastructuur en Milieu zijn de onderzoeken uit het werkprogramma nadrukkelijk naar voren geschoven. Dit heeft ertoe geleid dat de onderwerpen hoger op de politieke agenda zijn komen te staan. De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu heeft laten weten met de Vlaamse betrokkenen in overleg te gaan over de VEZA-spoorverbinding. De KGT-spoorverbinding wordt opnieuw geagendeerd voor de MIRT-besprekingen 2016.

Samen de concurrentiekracht van de Zeeuwse industrie versterken

Het platform Smart Delta Resources (SDR) is een gezamenlijk initiatief van elf energie- en grondstof intensieve industriële bedrijven in de Delta regio om te kijken of het mogelijk is om onderling energie en grondstoffen uit te wisselen en zo industriële symbiose te bewerkstelligen. Zeeland Seaports (o.a. lid van de stuurgroep), de provincie Zeeland en Impuls ondersteunen en faciliteren dit initiatief actief omdat hiermee de concurrentiekracht van de deelnemende bedrijven en de hele regio op de wereldmarkt kan worden vergroot. Gelijktijdig kunnen ecologische en maatschappelijke verbeteringen worden gerealiseerd. Het platform zal een belangrijke bijdrage kunnen leveren in het totale transitieproces naar een cyclische economie, voor zowel bestaande fossiel gebaseerde industrieën maar tevens voor toekomstige hernieuwbare energie en grondstoffen gebaseerde industrieën.

Zeeland Connect

Zeeland Connect is een in 2015 opgericht platform waar kennis en ervaring door ondernemers, overheid en onderwijs (de drie O's) ontwikkeld en gedeeld wordt met als doel excellent logistiek ondernemersklimaat, onderwijs en onderzoek te stimuleren. Zeeland Connect werkt in opdracht van bedrijven en overheden en stelt zich als doel kansen op logistiek gebied maximaal te benutten door alle betrokken partijen nauw samen te laten werken. Per project wordt gekeken voor wie het project of onderzoek van belang is, welke partners deelnemen en hoe het project gefinancierd wordt. Zeeland Seaports is lid van de stuurgroep van Zeeland Connect en levert capaciteit aan de projectorganisatie.

Vlaamse havens

Met de andere havens in de Vlaams-Nederlandse Delta en het Scheldebekken onderhoudt Zeeland Seaports een goed contact, onder andere in het Zeehavenoverleg van de Vlaams-Nederlandse Delta. Bij dit overleg zijn de havens van Antwerpen, Zeebrugge, Gent, Moerdijk, Rotterdam en Zeeland Seaports betrokken samen met de provincies waarin deze haven gelegen zijn en de ministeries van Infrastructuur en Milieu en Mobiliteit en Openbare Werken (Vlaanderen). In 2015 hebben de

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY
Building a better
working world

betrokken partijen vier concrete thema's afgestemd waar ze zich de komende tijd op zullen richten: energie, binnenvaart, milieugebruiksruimte en beleid (onder andere EU-richtlijnen). Zeeland Seaports is samen met de haven van Zeebrugge trekker van het onderwerp energie.

Andere samenwerking met Vlaamse havens vindt in eerste instantie plaats op basis van projecten en dossiers. In 2015 is het gezamenlijk door Zeeland Seaports en het Havenbedrijf Gent doorontwikkelde havenmanagementsysteem Enigma+ succesvol geïmplementeerd. Ook is met het Havenbedrijf Gent, Rijkswaterstaat en het Vlaamse Ministerie van Mobiliteit en Openbare Werken verder gewerkt aan het MIGHT-project. Dit project moet in de toekomst leiden tot een efficiënter en klantvriendelijker nautisch beheer op het Kanaal van Gent naar Terneuzen. Met de invoering van deze nieuwe systemen worden stappen gezet om de begeleiding van het scheepvaartverkeer ook af te stemmen op de nieuwe grote sluis in Terneuzen. Met het Havenbedrijf Gent werd ook een aantal verschillende operationele projecten gestart en werd ook een aanvang gemaakt met de gezamenlijke promotie van de grensoverschrijdende regio via een gezamenlijke missie van havens en bedrijven naar de Baltische Staten.

Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone

Het project Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone is een samenwerkingsverband tussen Zeeland Seaports, de provincie Zeeland, de gemeente Terneuzen en NV Economische Impuls Zeeland. Het project geeft uitvoering aan de integrale ontwikkeling van deze zone. Hierbij wordt ingezet op het terugbrengen van het tekort op de grondexploitatie van de ruimtelijk-economische projecten. Daar waar mogelijk zullen extra middelen worden gegenereerd om de uitvoering van de integrale gebiedsontwikkeling te versterken.

Stichting Biopark Terneuzen/BBE

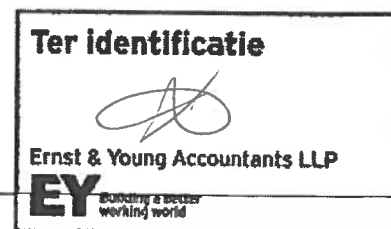
Biopark Terneuzen is een innovatief samenwerkingsverband tussen een groot aantal partijen, waaronder Cargill, Dow Benelux, Yara, Delta NV en overheden en kennisinstellingen. Doel is om activiteiten te koppelen tussen bestaande en nieuwe agro- en industriële bedrijven in de Kanaalzone; het havengebied van Terneuzen. Sinds 2012 zijn de pilotfabriek en het voorlichtings- en opleidingscentrum van Biobase Europe operationeel, een samenwerking tussen Biopark Terneuzen en Ghent Bio Energy Valley.

Stichting Foodport Zeeland

Zeeland kent krachtige agro-, aqua- en foodverwerkende sectoren. Samen vertegenwoordigen ze maar liefst € 1,7 miljard productiewaarde, € 800 miljoen toegevoegde waarde en 15% van de werkgelegenheid in onze provincie. Foodport Zeeland beoogt slimme verbindingen te maken tussen ondernemers, onderwijs, overheid, omgeving, onderzoek, ketenpartners en regio's.

Andere overlegstructuren zijn onder meer:

- European Chemical Site Promotion

-
- European Federation of Inland Ports
 - European Sea Ports Organisation
 - Ondernemersvereniging EVO
 - Gemeenschappelijk Nautische Autoriteit Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone
 - Goederenspoortafel
 - Havenoverleg Europa
 - International Association of Ports and Harbors
 - Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland
 - Koninklijke BLN-Schuttevaer
 - Landelijke Spoortafel
 - Logistics Accelerato
 - Neutraal Logistiek Informatie Platform
 - Nederlandse Vereniging van Binnenhavens
 - Paralia
 - Platform Transport en infrastructuur
 - Permanent International Association for Navigation Congresses
 - Samenwerkingsverband nationale zeehavens inzake beheer en onderhoud
 - Samenwerkingsovereenkomst uitbreiding taken voor Nautische Leerlijnen
 - Sectorbijeenkomst Spoorgoederenvervoer
 - Verein der Kohlenimporteure
 - Vitale logistiek
 - Vitaal Sloegebied en Kanaalzone
 - Zeehavenoverleg Vlaams-Nederlandse Delta

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better
working world

Hoofdstuk 3 DE HAVEN IN ONTWIKKELING

INLEIDING

Zeeland Seaports is verantwoordelijk voor de ontwikkeling, exploitatie en het beheer van de Zeeuwse zeehavens. In deze rol draagt ze onder andere zorg voor een veilige haven en een goede infrastructuur. Dit om bestaande bedrijvigheid te ondersteunen en de komst van nieuwe bedrijven te stimuleren. Ook is de haven een belangrijke motor van de Zeeuwse economie. In de haven werken circa 32.500 mensen bij ruim 200 bedrijven. De haven is daarmee goed voor circa 20% van de Zeeuwse werkgelegenheid. De toegevoegde waarde in de Zeeuwse haven (€ 5 miljard per jaar) is al jaren de hoogste per arbeidsplaats van de Nederlandse havens.

Sámen maken we de Zeeuwse haven:

- de grootste in Nederland op het gebied van conventioneel fruit;
- de grootste in Europa op het gebied van houtproducten, meststoffen en offshore windenergie;
- mondiaal de grootste op het gebied van non-ferro metalen.

Enkele van de ontwikkelingen in 2015

Forse uitgifte van gronden

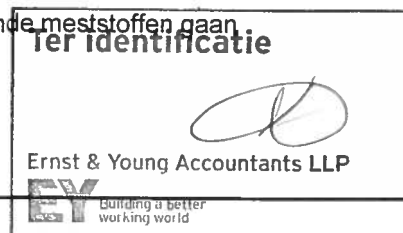
De uitgifte van gronden is vaak een langlopend proces van commerciële onderhandelingen en ruimtelijke en technische verkenningen. Die moeten ertoe leiden dat het juiste bedrijf op de juiste plaats in de haven wordt gealloceerd. In 2015 zijn veel gesprekken gevoerd met potentiële vestigers, maar ook werd een aantal al in de haven gevestigde bedrijven begeleid bij hun uitbreidingsplannen.

Concreet werd circa 40 hectare grond in de haven uitgegeven aan nieuwe en bestaande bedrijven. 25 hectare daarvan passeerde bij de notaris. Voor de overige 14 hectare kwam het tot een schriftelijke overeenkomst, maar dit aantal passeerde in 2015 nog niet. Ook werd conform eerder gemaakte afspraken een kleine 7 hectare grond verkocht aan een bedrijf dat al is gevestigd in de haven.

Flink aantal nieuwe bedrijven

Vlaeynatie slaat eerste paal terminal Terminale

Op 5 maart werd op de Axelse Vlakte de symbolische eerste paal geslagen voor de bouw van de nieuwe terminal van Antwerpse firma Vlaeynatie. Vlaeynatie bouwt hier een magazijn van 32.000 m². Vlaeynatie zal hier in de eerste plaats werkzaamheden gaan uitvoeren in de vorm van inpak, op- en overslag voor meststoffenfabrikant Plantacote (onderdeel van het Chileense SQM). Plantacote zal zelf op de Axelse Vlakte zowel premium als standaard gecontroleerde vrijkomende meststoffen gaan

produceren. Daarnaast worden meststoffen van SQM vanuit andere productielocaties aangevoerd naar de terminal die zeker aan 50 mensen werkgelegenheid zal kunnen bieden.

Vlaeynatie kondigt de komst van Zeeland Sugar Terminal aan

In 2015 kondigde Vlaeynatie bovendien haar activiteiten op de Axelse vlakte uit te zullen breiden en onder de naam Zeeland Sugar Terminal een opslag te bouwen voor de overslag van suiker. De nieuwe terminal die gebruik zal maken van de nieuwste state of the art technieken zal een maximale bulkopslagcapaciteit krijgen van 320.000 ton. De eerste fase van de investering zal operationeel zijn voor de suikercampagne van 2017 en werk opleveren voor plm. 40 mensen.

Scheepswerf Reimerswaal vestigt zich in de haven

Na lange verkenningen is het uiteindelijk gelukt een plaats te vinden voor Scheepswerf Reimerswaal. De scheepswerf verhuist van Hansweert naar de Quarleshaven in de haven van Vlissingen-Oost, omdat de huidige locatie aan het kanaal door Zuid-Beveland te klein is. Ook zijn uitbreidingsmogelijkheden, zowel op het land als op het water, er te beperkt. Het havengebied van Vlissingen biedt die mogelijkheden wel. Bovendien heeft het terrein, dat zo'n 6,4 hectare groot zal zijn, als voordeel dat het aan diep vaarwater ligt met een open verbinding naar zee.

Vlissingen wordt thuishaven van de Mariniers

Na langlopende gesprekken vestigt zich een heel speciaal 'bedrijf' in de haven: het Korps Mariniers. In september werd een overeenkomst getekend voor de erfpacht van 14,5 hectare grond in de buitenhaven van Vlissingen. Voor Defensie wordt het terrein in de buitenhaven een belangrijke ontsluiting naar zee. De komst van het Korps zal veel betekenen voor de regio, maar de nieuwe bedrijvigheid kan ook interessante kansen bieden aan bedrijven in en om de haven. De nieuw te bouwen kazerne biedt namelijk ruimte aan zo'n 1800 mariniers die hier komen werken en wonen.

Komst Bulkterminal Zeeland

Bulk Terminal Zeeland B.V. heeft in juli een overeenkomst getekend voor de pacht van een terrein aan de Quarleshaven. Bulk Terminal Zeeland slaat daar bulkgoederen op en verwerkt ze. De komst van het bedrijf levert 50 tot 100 directe en indirecte banen op in Zeeland.

Containerisatie krijgt vorm

2015 was een bijzonder jaar voor de containerontwikkelingen in de haven. Zo is een pilot met een directe containertrafiek van Vlissingen en IJsland positief verlopen. Deze pilot is dan ook in 2015 omgezet in een vaste dienst. Daarnaast is het, samen met de firma Kloosterboer, gelukt om CMA CGM – de derde containerrederij ter wereld – naar de haven van Vlissingen te halen. Het gaat om een wekelijkse afvaart naar West-Afrika. In de komende periode zal de haalbaarheid bewezen moeten worden. Daarnaast zijn in 2015 zeer veelbelovende gesprekken gevoerd met andere

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better
working world

containerverladers. Zo wordt onder andere de haalbaarheid van een nieuwe midsize containerterminal in de Zeeuwse haven verkend.

Vlissingen-Oost 'goes bananas'

Na rijst en tarwe worden bananen wereldwijd het meest gegeten. Ze vormen daarmee een zeer omvangrijke vervoersstroom. Er kwamen wekelijks al flink wat bananen aan in de haven van Vlissingen-Oost, maar de firma Kloosterboer slaagde erin om nog een belangrijke bananentrafiëk van 170.000 ton van Chiquita aan zich te binden. Tot 2015 ging deze trafiëk van de grootste bananenproducent van de wereld van Zuid-Amerika naar Antwerpen. De goed en snel via de Noordzee bereikbare Sloehaven biedt echter een goed alternatief ten opzichte van Antwerpen. Dit vanwege de flexibeler kosten van arbeid en de forse besparing die gemaakt kan worden in de aanloopkosten. Met de komst van deze bananentrafiëk ontwikkelt Zeeland Seaports zich tot een belangrijke speler in deze omvangrijke markt.

Gezamenlijke missie naar Baltische Staten

Zeeland Seaports en Havenbedrijf Gent brachten eind augustus met een tiental bedrijven en organisaties uit hun havens een succesvol bezoek aan de Baltische staten. Het doel van de gezamenlijke reis was tweeledig. Enerzijds promotie van de krachtige economische regio Vlissingen – Terneuzen – Gent, maar anderzijds ook het verkennen van kansen en prospectie in deze zich zo snel ontwikkelende landen. Op drie succesvolle netwerkrecepties/diners waren er naast ambassadeurs en consuls bijna 100 bedrijven en organisaties op uitnodiging aanwezig om elkaars activiteiten te leren kennen. Daarnaast zijn er, zeker ook door de meereizende bedrijven, contacten gelegd om kansen in de nabije toekomst verder uit te kunnen werken tot daadwerkelijke business.

Veel nieuwe infra

Op diverse plekken in de haven is in 2015 hard gewerkt aan de aanleg van nieuwe infrastructuur. Zo is de Westhofkade verlengd en is daarachter verharding aangebracht. Daarnaast is het FSP-terrein gesaneerd en op hoogte gebracht. Ook is in opdracht van en in samenwerking met Verbrugge Terminals de kade en het achterliggende terrein in de Scaldiahaven versterkt voor een groot offshore project.

Zijkanaal D vraag – en krijgt – aandacht

Er is veel aandacht besteed aan Zijkanaal D. De kades hadden zwaar te lijden onder de komst van te grote schepen en door overbelasting. Dit resulteerde in forse gaten in het talud, waardoor specie in de vaargeul terechtkwam, en tot instabiele damwanden. Alleen onderhoud bleek niet meer te helpen: er moesten rigoureuze maatregelen genomen worden. Besloten is daarom onder andere dat de vaargeul iets verschoven zal worden, waardoor de druk op de kades zal verminderen. Maar daarnaast wordt ook het toezicht versterkt op het correcte gebruik van het Zijkanaal en de kades.

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better working world

Risico- en kostenbewust beheer en onderhoud door Strategisch Assetmanagement Plan

Het cluster Beheer van ZSP beheert alle assets (gebouwen, kades, groen, wegen, spoor et cetera) in de haven. Om nog gerichter te kunnen bepalen wanneer en welk onderhoud nodig is, ontwikkelt ZSP volop een Strategisch Assetmanagement Plan. Hierin worden de bedrijfsdoelstellingen uit het SMP gekoppeld aan een operationele strategie. Zo kijken we risico- en kostenbewust naar beheer en onderhoud. Bij het opstellen van de methode wordt zeer nauw samengewerkt met het Havenbedrijf Gent.

Stappen in verbetering nautische toegang

In opdracht van Zeeland Seaports is in 2015 (en eerder) onderzoek uitgevoerd naar de noodzaak tot verbetering de nautische toegang van de Sloehaven. Op basis van de uitkomsten van dit gedegen onderzoek heeft de Vlaams-Nederlandse Scheldec commissie toestemming gegeven een project te starten om de toegang tot de Sloehaven te verbeteren. Dit zal gebeuren door het creëren van een zogeheten maatwerkvaargeul voor diepliggende schepen. De totale kosten bedragen circa € 2,5 miljoen. Met deze beperkte investering kan de nautische toegankelijkheid en daarmee de concurrentiekracht van de haven flink worden verbeterd. De invoering van de zogeheten Dynamic Keel Clearance in de nabije toekomst kan de toegankelijkheid van de haven nog verder vergroten. Mede door de sterke schaalvergroting en sterke concurrentie in de scheepvaart is het noodzakelijk constant aandacht te blijven besteden aan de nautische toegankelijkheid.

Sanering Thermphos vordert

Door de gezamenlijke inspanningen van de Provincie en Zeeland Seaports zijn er in 2015 goede vorderingen gemaakt met de sanering van het Thermphos-terrein. Van Citters Beheer BV, een 100% deelname van Zeeland Seaports, is verantwoordelijk voor de uitvoering van deze zeer complexe operatie. Nergens ter wereld is ooit eerder een fosforfabriek ontmanteld, waarbij gebouwen, installaties en leidingen fosforvrij gemaakte moeten worden en radioactieve bronnen moeten worden verwijderd. De veiligheid van mens en milieu is staat bij dit alles centraal. Naar verwachting kan in 2016 worden gestart met de verwerkingsprocedure van het verzamelde fosforslib.

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better
working world

Hoofdstuk 4 VERSLAG VAN DE HAVENMEESTER

De havenmeester zorgt voor een effectieve, veilige, efficiënte en beveiligde scheepvaartafwikkeling in de havens. Hij handhaaft de nautische orde en wetgeving op het gebied van veiligheid, havenbeveiliging en milieu. Hierbij voert hij een aantal publiekrechtelijke taken uit waartoe hij door de burgemeesters van Borsele, Vlissingen en Terneuzen is gemandateerd.

Nautische veiligheid

Voor alle gebruikers van de haven is veiligheid van essentieel belang. De havenmeester monitort de veiligheid daarom nauwkeurig. In 2015 vonden in de haven 17 lichte nautische ongevallen plaats. Een kort overzicht als bijlage toegevoegd.

In overleg met de Veiligheidsregio Zeeland is in het Haven Coördinatie Centrum (HCC) bij Zeeland Seaports een zogeheten lichtkrant geplaatst. Daarop worden ongevallen in en om de haven 24/7 direct gemeld aan de dienstdoende medewerkers van het HCC.

Scheepvaartafwikkeling

In totaal bezochten in 2015 circa 5.750 zeeschepen de haven en circa 22.500 binnenvaartschepen. Dat is een forse groei ten opzichte van 2014. Ondanks die groei maakt Zeeland Seaports zich er hard voor om de zogeheten 'turnaround time' van schepen te verlagen. Dit onderwerp krijgt daarom nadrukkelijk aandacht in de management agenda van het nieuwe Strategisch Masterplan.

Havenbeveiliging

In de haven is de Havenbeveiligingswet van toepassing. De Port Security Officer (de Havenmeester), ziet toe op de naleving van deze wet. De Port Security Officer controleert beveiligingsplannen van havenfaciliteiten en risicovolle projecten en beoordeelt op basis daarvan of een Havenbeveiligingscertificaat wordt uitgereikt. Daarnaast vinden met enige regelmaat inspecties plaats. Hiermee wordt voldaan aan de stringente Europese wetgeving. Ook onderhoudt de Port Security Officer nauw contact met de politie en met andere spelers op het gebied van havenbeveiliging.

Op 7 December is er door het Ministerie van I&M een uitgebreide inspectie gehouden naar de uitvoering door Zeeland Seaports van de havenbeveiligingswet. Hoewel er enkele tekortkomingen zijn geconstateerd, was het resultaat overwegend positief.

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY building a better
working world

(Nautische) informatievoorziening

Zeeland Seaports heeft in 2015 veel aandacht besteed aan systemen om informatievoorziening te stroomlijnen en te vereenvoudigen voor de gebruikers. Zo werd het havenmanagementsysteem Enigma+ in 2015 geïmplementeerd. Dit systeem wordt gebruikt en verder ontwikkeld door zowel Zeeland Seaports als door het Havenbedrijf Gent. Daarnaast is met het Havenbedrijf Gent, Rijkswaterstaat en het Vlaamse Ministerie van Openbare Werken in 2015 gewerkt aan het project Management Integratie Ghent Terneuzen (MIGHT). Deze verregaande samenwerking tussen Rijkswaterstaat, Maritieme Toegang, Havenbedrijf Gent en ZSP moet leiden tot efficiënter en klantvriendelijker nautisch beheer op het kanaal van Gent naar Terneuzen, de Braakmanhaven en de haven van Vlissingen.

Met betrekking tot Single Window (SW) Moet een EU verplichting ingevuld worden voor het aanleveren van meldingen van vervoersmiddelen, personen en ladingen. Deze verplichting zal naar verwachting in September 2016 ingesteld worden.

Havenafvalplan

In Nederland is de Wet voorkoming verontreiniging door schepen (Wvvs) van kracht. Met deze wet voldoet Nederland aan internationale verplichtingen. De Wvvs houdt onder andere een verbod in op het lozen van schadelijke stoffen door schepen. Ook verplicht de wet havenbeheerders om te zorgen voor voldoende voorzieningen wat betreft het in ontvangst nemen van scheepsafval en (restanten van) schadelijke stoffen van schepen. Deze regelgeving is uitgewerkt in een aantal AMvB's en ministeriële regelingen. In 2015 werd een nieuw Havenafvalbeheersplan vastgesteld, waarmee Zeeland Seaports beschikt over een up-to-date Afvalbeheersplan, dat is goedgekeurd door het ministerie van I&M. Het plan wordt eens in de drie jaar geëvalueerd. Er zijn drie belangrijke doelen bij het vaststellen/evalueren van het Afvalbeheersplan: het verkrijgen van een goede indicatie van te verwachten afvalstromen, het vastleggen van de procedures rondom de afgifte van afval, en het beschrijven van het financieringssysteem.

Enkele bijzonderheden

- In de Kaloothaven vond een afzinkoperatie plaats, waarbij een jack-up ponton voor de offshore op een schip werd geplaatst voor transport.
- In 2015 is het laatste ongewenste (sloop)schip uit Zijkanaal B in Sluiskil vertrokken. Hiermee is het project revitalisering Zijkanaal B afgerond. Ook op andere locaties in de haven wordt strenger gehandhaafd in geval van het illegaal innemen van ligplaatsen.
- In het derde kwartaal van 2015 is het project vernieuwing Havenbeheersverordening van start gegaan. Doel is om eind 2016 de nieuwe Havenbeheersverordening opgesteld te hebben.
- In augustus bezocht het grootste zeilende cruiseschip, de MSY Wind Surf, de Buitenhaven van Vlissingen.

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better
working world

Ongevallenregistratie

In 2011 en 2012 is ZSP betrokken bij een landelijke werkgroep voor de registratie van nautische ongevallen. Voor de registratie is aangesloten bij landelijk ontwikkelde definities t.a.v. nautische ongevallen te weten:

Letselschade:	dood, vermist of zwaar gewond
Vaarwegschade:	indien direct (binnen 7 dagen) na datum scheepsongeval actie vereist is om herstellende (nood)maatregelen aan infrastructuur of object uit te voeren / de schade te herstellen
Scheepsschade:	indien een bij een scheepsongeval betrokken vaartuig als gevolg van het scheepsongeval: niet meer verder kan varen, of, zonder maatregelen niet meer verder mag varen
Ladingschade:	bij 10 ton lading of meer of het verlies van minimaal één container
Milieuschade:	indien er, als gevolg van een scheepsongeval, sprake is van (en/of): <ul style="list-style-type: none">• chemicaliën (verpakt of niet verpakt) in het water terecht gekomen;• olie (brandstof of lading) in het water terecht gekomen;• duidelijk zichtbare gevolgen, zoals uitvoering geven aan calamiteiten bestrijding (geen preventie) en/of vissterfte
Stremmingsschade:	volledige stremming van de vaarweg van 1 uur of meer

Letselschade:	1
Binnen de haven	1x Vlissingen: persoon breekt been op ponton tijdens afmeren
Buiten de haven	
Vaarwegschade:	2
Binnen de haven	2x Terneuzen: schip verliest luik; schip vaart rode lichtopstand weg
Buiten de haven	
Scheepsschade:	6
Binnen de haven	2x Vlissingen: water maken m/s Ilis; aanvaring Buitenhaven 4x Terneuzen: 2x water maken m/s Karakaya; schadevaring M/T Dutch Faith; zinken jachtje Zijkanaal H
Buiten de haven	
Ladingschade:	0
Binnen de haven	
Buiten de haven	

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better working world

Milieuschade:	6
Binnen de haven	6x Vlissingen: olieverontreiniging
Buiten de haven	
Stremmingschade:	2
Binnen de haven	
Buiten de haven	2x Terneuzen: scheepsongeval; stremming sluis in verband met spuien

Totaal: 17 nautische ongevallen

Binnen de haven

- Op 15 januari verliest een binnenschip een luik in de Zevenaarhaven wat later wordt geborgen. (vaarwegschade)
- Begin februari wordt een bom ontdekt bij de inloop van de Buitenhaven in Vlissingen. De bom wordt gemarkeerd, maar blijkt bij laag water droog te vallen. Dit zorgt voor onrust bij nautische partijen die niet zijn geïnformeerd.
- In februari wordt geconstateerd dat het al jaren onder beslag binnenliggende zeeschip 'E. Karakaya' water maakt. Er wordt aan een duikbedrijf opdracht gegeven de lekkage te stoppen en de situatie te stabiliseren. (scheepsschade)
- Op 2 maart meldt de tanker Maersk Catherine bij Vesta in Vlissingen niet voldoende water te hebben gepeild om volledig af te kunnen laden. Het schip verhaald om mogelijke schade te voorkomen. Peilingen door Zeeland Seaports wijzen uit dat er voldoende water op de ligplaats staat.
- Op 31 maart komt met harde wind het ponton S600 bij Heerema deels los van de kade.
- In Vlissingen zijn drie meldingen van kleine, niet ruimbare, olie lekkages. (3x milieuschade)
- Op 18 mei wordt geconstateerd dat het al jaren in Vlissingen onder beslag binnenliggende zeeschip 'Ilis' water maakt. De eigenaar heeft opdracht gegeven om de lekkage te stoppen en de situatie te stabiliseren. (scheepsschade)
- Op 12 mei wordt door ZSP aan een duikbedrijf opdracht gegeven om de lekkages van het al jaren in Terneuzen liggende zeeschip 'E. Karakaya' te stoppen en de situatie te stabiliseren. (scheepsschade)
- Op 16 juni vaart de chemicaliëntanker 'Dutch Faith' bij binnenkomst van de Braakmanhaven het rode havenlicht aan. Er wordt een borg gesteld en een vervangend licht wordt geplaatst (scheepsschade en vaarwegschade)
- In Vlissingen is één melding van een kleine, niet ruimbare, olie lekkage. (milieuschade)
- Op 22 juli zit de coaster Morgenstond I aan de grond in Zijkanaal B bij De Schroef. Met een sleepboot komt het schip vrij, maar er is geen schade. Het schip heeft teveel diepgang voor deze ligplaats.

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

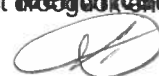
EY Building a better working world

- Op 14 augustus zinkt in de jachthaven van Zijkanaal H een jachtje. Door de eigenaar wordt het schip met een kraan gelicht. (scheepsschade)
- Op 23 september is er bij Bulk Terminal Zeeland een ongeluk met een persoon die bij het afmeren een been breekt. (letselschade)
- Op 27 september is er een melding van een verontreiniging door roet door het opstarten van het hulpbedrijf van een zeeschip. (milieuschade)
- Op 26 november vindt er in de Buitenhaven van Vlissingen een aanvaring plaats tussen een ploegboot en een binnenschip. Oorzaak is onduidelijkheid over melden in de haven. Er is geringe schade. (scheepsschade)
- Op 12 december valt bij het opvaren van de Braakmanhaven de voortstuwning van de binnenvaarttanker Sincerity uit. Het schip gaat m.b.v. een sleepboot naar een wachtplaats buiten de haven. Een vertrekkend zeetankschip krijgt geen toestemming tot vertrek tot de havenmondning vrij is. De stremming duurt ongeveer 1 uur. (stremmingsschade)
- Op 21 december is in Vlissingen een melding van een kleine, niet ruimbare, afvalolie lekkage. (milieuschade)
- Op 22 december rond 22:35 uur is bij het ontkoppelen van het zeeschip "Bu Sidra" in de Braakmanhaven een wolk propaan gas ontsnapt. Volgens de informatie had het schip verkeerde pakkingen gebruikt op het manifold. Alle scheepvaartverkeer op de Braakmanhaven is stilgelegd en de haven is gesloten. Oiltanking is gewaarschuwd om ramen en deuren te sluiten en zij hebben de schepen die bij hun afgemeerd liggen ingelicht. De wind was Zuid 7. Om 23.14 uur is de haven weer vrijgegeven.

Buiten de haven, maar direct van invloed op de haven

- Op 15 januari is het sluizencomplex 8 uur gestremd i.v.m. het spuien van water. (stremmingsschade)
- Op 6 februari kapseist het beunschip Rick in het vaarwater langs Hoofdplaat, de schipper komt daarbij om. Na berging wordt het schip tijdelijk afgemeerd in de Autrichehaven in Terneuzen.
- Op 4 maart vindt er voor de Oostsluis in Terneuzen een aanvaring plaats tussen de binnenschepen Zandkreek en Ben Gus. De Ben Gus uit de Massagoedhaven raakt zwaar beschadigd en er stroomt olie uit het voorschip, er wordt een oliescherm van Zeeland Seaports rond het schip gelegd.
- Op 24 maart loopt de coaster Avalon bij het opvaren van de Buitenhaven in Vlissingen aan de grond. Met behulp van een sleepboot is het schip snel weer vlot. Er blijkt geen schade te zijn.
- Op 30 maart kapseist opnieuw een beunschip in het vaarwater Hoofdplaat, nu is het de Willem. Het schip wordt geborgen en naar scheepswerf De Schroef in Sluiskil verhaald.
- Op 31 maart loopt het containerschip SeaLand Meteor bij Vlissingen aan de grond. Het schip wordt met hoog water losgetrokken. Door dit incident zijn er minder sleepboten beschikbaar voor het ponton S600.
- Op 26 mei komt een duwcombinatie met twee geladen duwbakken in aanvaring met een droogdok bij Scheepswerf De Schroef in Sluiskil. Hierbij is schade ontstaan aan het dok.

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better working world

lichte schade aan het vaartuig. De damwand achter het droogdok is van ZSP en raakt hierdoor ook beschadigd.

- Op 21 juli krijgt de gastanker Immanuel Schulte met bestemming Braakmanhaven machineproblemen, raakt de controle over het schip kwijt en vaart de ten anker liggende chemicaliën binnenvaarttanker Stolt Neckar aan. De Stolt Neckar loopt daarbij een gat op in een ballasttank en verder lichte schade aan railingen. Na inspectie door ILT is aan de Immanuel Schulte toestemming verleend om af te meren in de Braakmanhaven en aan de Stolt Neckar om te lossen bij het Scheldesteiger en aansluitend naar de werf gaat voor reparatie.
- Op 1 oktober loopt de Kapitan Yakovlev aan de grond net bovenwaarts de Dow Scheldesteiger. Het schip is geladen met broodjes staal. De stuurmachine weigerde dienst. Buitenom een defecte stuurmachine heeft het schip geen schade. Het schip is naar de Slohaven gesleept en heeft na inspectie haar reis naar Antwerpen vervolgt.

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better
working world

CONCRETE DUURZAME INITIATIEVEN EN ONTWIKKELINGEN

De activiteiten die in de Zeeuwse havens worden ontplooid zijn belangrijk voor de economie en de werkgelegenheid in de regio. Ze leggen echter ook beslag op ruimte, grondstoffen en het leefklimaat. Zeeland Seaports streeft naar een ontwikkeling van het havengebied, waarbij economische, ecologische en sociale belangen op een goede manier bij elkaar komen.

Ook in 2015 heeft Zeeland Seaports – vaak in nauwe samenwerking met andere partijen – duurzame initiatieven ontplooid of omarmd. Bijgaan een – niet uitputtend – overzicht van initiatieven en ontwikkelingen.

Gezamenlijke milieumambities vaststellen

Vertegenwoordigers van het havenbedrijfsleven, overheden, de Zeeuwse Milieufederatie en Zeeland Seaports hebben in 2015 met elkaar gesproken over de uitwerking van duurzaamheidsambities voor heel het havengebied. Eerder zijn deze ambities ook vastgesteld voor de Kanaalzone. Een uitdagend traject dat goed aansluit op het nieuwe Strategisch Masterplan van Zeeland Seaports.

Bio-asfalt verder uitgerold

Na een eerdere geslaagde, zeer kleinschalige, proef met zeer innovatief bio-asfalt in de haven, is in 2015 de wegstrook aan de Wervenweg in het havengebied geasfalteerd. In het bio-asfalt zijn de fossiele bitumen, het 'plakmiddel' in asfaltwegen, vervangen door het biobased plakmiddel lignine. Deze pilot heeft landelijk veel aandacht gekregen omdat het duurzaamheidspotentieel groot is. Naast dit initiatief participeert Zeeland Seaports ook in het project Bio Based Infra: een project waarbinnen de aanleg van onder andere wegen wordt uitgevoerd met meer duurzame, groene, bouwmaterialen.

Voorloper in opslag groene stroom

Zeeland Seaports heeft verreweg het grootste 'track record' als het gaat om het buitengaats plaatsen en funderen van windmolens op zee. Al zo'n 30 windmolenparken vonden via de haven van Vlissingen hun weg naar de zee. Een aantal bedrijven in de haven opereert zeer succesvol in deze markt. In 2015 is het Amerikaanse bedrijf AES van start gegaan met de bouw van een complex voor de opslag van groene stroom afkomstig van windmolens en zonnepanelen. Hiermee is de haven niet alleen een voorhoedespeler in de offshore windindustrie, maar ook een voorloper als het gaat om de opslag van de energie uit die windmolens.

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better
working world

LNG bunkeren wordt mogelijk

Steeds meer schepen stappen over van traditionele brandstoffen op Liquefied Natural Gas (LNG). LNG is schoner voor het milieu omdat er nauwelijks uitstoot is van zwavel- en stikstofoxiden. Bovendien maken de motoren minder geluid en is de prijs van LNG laag. Net als bij elektrische auto's is er sprake van een 'kip en ei'-probleem. Om op LNG te kunnen varen, moet je het wel overal kunnen tanken. In 2015 is Zeeland Seaports met veel partijen in gesprek geweest om LNG-bunkering in de haven voor binnenvaartschepen op korte termijn en veilig mogelijk te maken door het gebruik van mobiele bunkerpunten. Naar verwachting vindt begin 2016 een eerste LNG-Bunkering plaats in de haven.

Compensatiefonds lepelaars

Uit het Lepelaarfonds dat ZSP instelde om de lepelaars in het Sloegebied een alternatief te bieden, zijn in 2015 weer nieuwe projecten opgestart. In het voorjaar zijn de jonge lepelaars geringd, om zo te kunnen volgen waar de vogels eten en broeden. En in het Sloebos, tussen het havengebied en het dorp Borssele, werkt Natuurmonumenten aan een nieuw lepelaarseiland. Dit wordt de beoogde broedplek voor de lepelaars die het industriegebied moeten verlaten. In het Sloebos wordt een diepe sloot gegraven rondom een bosje waar de reigers en lepelaars straks veilig kunnen broeden. De sloot zorgt voor een kunstmatig eiland zodat vijanden als de vos worden weggehouden. Door de manier waarop het eiland nu aangelegd wordt, is het ook een prima plek voor de reigerkolonie die een stukje verderop broedt en ook moet verhuizen. Op Walcheren, nabij de Oude Veerseweg, en in het ganzengebied De Poel (rondom Nisse) komen ondiepe slootjes waarin stekelbaarsjes leven; voor voor de lepelaar.

Intermodal Planner: Zeeland Seaports stimuleert duurzaam vervoer

Momenteel wordt 26% van de maritieme lading via de weg aan- of afgevoerd. Om de havens in de toekomst bereikbaar te houden en een bijdrage te leveren aan een duurzame omgeving is een (gecombineerde) inzet van diverse transportmodaliteiten belangrijk.

Om logistiek dienstverleners, vervoerders en verladers meer inzicht te geven in logistieke (container-) mogelijkheden van de Zeeuwse havens is de Intermodal planner gelanceerd. Met deze website (intermodalplanner.eu) wil het havenbedrijf duurzaam vervoer van en naar de klant via het spoor, de binnenvaart en de kustvaart stimuleren. Vervoer via het spoor en het water levert namelijk substantiële besparingen op met betrekking tot CO2-uitstoot en transportkosten.

Samenwerking verladers Kanaalzone leidt tot verduurzaming

In het samenwerkingsverband Zeeland Connect (zeeland-connect.nl) wordt er door verladers in de Kanaalzone samengewerkt om te komen tot duurzame logistieke oplossingen. Onder het thema 'bundelen van ladingstromen' onderzoekt een negental verladers in de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone waar er synergieën liggen als het gaat om inzet van vervoersmodaliteiten en het combineren van ladingstromen en/of scheepsruimte. Binnen deze samenwerking hebben verladers op het gebied van

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

het combineren van scheepsruimte en het combineren van ladingstromen al mooie resultaten geboekt. Resultaten die bijdragen aan CO2-reductie, logistieke optimalisatie en dus aan versterking en verduurzaming van de Zeeuwse logistiek. Zeeland Seaports is als partner in Zeeland Connect actief betrokken bij dit initiatief.

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better
working world

HET PERSONEEL VAN ZEELAND SEAPORTS

De personeelsleden van Zeeland Seaports werken continu aan het aantrekkelijker, beter en sterker maken van de havens. Zeeland Seaports doet dit met circa 90 gedreven en betrokken medewerkers.

Aantal mensen in dienst

Op 1 januari 2015 waren 86 medewerkers in vaste dienst bij Zeeland Seaports. Aan het einde van het jaar is dit aantal opgelopen naar 92 medewerkers. Gemiddeld werkten daarmee gedurende het jaar 89 mensen bij Zeeland Seaports. Het aantal FTE's steeg van 80,7 in 2014 naar 82,05 in 2015.

Het grootste deel van de werknemers bij Zeeland Seaports is man en daarvan heeft het merendeel een fulltime dienstverband. De meeste vrouwen werken parttime. De grootste groep medewerkers (25,5%) zit in de leeftijdscategorie van 45 tot 50 jaar.

Per 1 januari 2015 zijn de Participatiewet en de Wet Banenafpraak van kracht geworden. Doel van deze wetgeving is het creëren van extra banen voor mensen met een arbeidsbeperking. Zeeland Seaports is hier direct mee aan de slag gegaan: per 1 januari 2015 zijn twee medewerkers van de Betho bij Zeeland Seaports gedetacheerd. Zij verrichten werkzaamheden op het gebied van groenvoorziening.

Arbeidsmobiliteit

Zeven medewerkers (6,4 fte) zijn in 2015 in dienst gekomen. Daartegenover staat dat vier medewerkers uit dienst zijn gegaan (3,4 fte). De instroom is hiermee 7,8% en de uitstroom 4,1%.

In 2015 is een nieuwe Chief Financial Officer aangesteld. Daarnaast is de afdeling Havendienst uitgebreid met een nautisch administratief medewerker en een Businessanalist. De afdeling Infrastructuur & Ruimte is versterkt met een trainee op het gebied van milieu en ruimtelijke ontwikkeling en een trainee civiele techniek. Ook is voor deze afdeling een projectsecretaresse aangetrokken en is de vacature projectmedewerker civiele techniek ingevuld.

Ziekteverzuim

Het verzuimpercentage is 3,88% met een gemiddelde van 11 dagen per keer. Dit is ten opzichte van 2014 een stijging: toen was het verzuim 1,5% en de gemiddelde verzuimduur 6,8 dagen. De groei is vooral verklaarbaar door een paar langdurig zieken. In een relatief kleine organisatie als Zeeland Seaports betekent dit automatisch een flinke stijging in het verzuimpercentage.

Omdat bij Zeeland Seaports veel zittend werk wordt uitgevoerd en veel medewerkers gedurende langere tijd achter een beeldscherm zitten, is in 2015 veel aandacht geweest voor ergonomische omstandigheden tijdens werkplekonderzoeken.

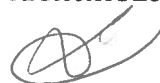
Stage en onderwijs

Zeeland Seaports vindt het aanbieden van leerplaatsen aan jongeren in de vorm van stages belangrijk. Waar mogelijk wordt op iedere afdeling plaats geboden aan een stagiair. In 2015 hebben zes jongeren stage gelopen bij Zeeland Seaports op de afdelingen ICT, Communicatie, O&R, Beheer en de Havendienst.

Nieuwe werkplekken

Alle afdelingshoofden zijn in 2015 verhuisd naar een eigen kamer. Daarnaast zijn zogeheten akoestische vergader- werkruimtes op de begane grond van het kantoor geplaatst. Deze banken zijn

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better
working world

een aanvulling zijn op de vergaderruimtes. In deze zitjes is het mogelijk te overleggen en (niet-) geplande vergaderingen te houden.

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better
working world

BERICHT VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN VAN NV ZEELAND SEAPORTS

Hierbij biedt de Raad van Commissarissen van Zeeland Seaports het jaarbericht aan waarin de jaarrekening over 2015 is opgenomen. De directie heeft het jaarverslag opgesteld. Ernst & Young Accountants heeft de jaarrekening gecontroleerd en voorzien van een goedkeurende controleverklaring. De Auditcommissie heeft de jaarrekening uitvoerig besproken met de Chief Executive Officer, de Chief Financial Officer en de externe accountant. Vervolgens heeft de Raad van Commissarissen, in aanwezigheid van de externe accountant, het jaarverslag met de directie besproken. De discussies die in dat verband zijn gevoerd, hebben de Raad van Commissarissen ervan overtuigd dat dit verslag aan alle voorschriften en aan de eisen van governance en transparantie voldoet. Het vormt een goede basis voor de verantwoording die de Raad van Commissarissen aflegt voor het gehouden toezicht.

De Raad van Commissarissen stemt in met de jaarrekening en kan zich verenigen met het voorstel van de directie om € 23 miljoen beschikbaar te stellen voor verlaging van de schuldpositie. Op 17 juni 2015 zal de jaarrekening tijdens de jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders ter vaststelling worden voorgelegd. De Raad van Commissarissen stelt voor dat aan de directie decharge wordt verleend voor het gevoerde beleid, dat aan de Raad van Commissarissen decharge wordt verleend voor het gehouden toezicht en dat de jaarrekening wordt vastgesteld.

INLEIDING

De Raad van Commissarissen kijkt terug op haar eerste jaar in de huidige bezetting. Een jaar waarin door de organisatie succesvol een nieuw Strategisch Masterplan werd opgesteld. Een stuk dat gaat gelden als belangrijke leidraad voor de komende jaren. Het plan biedt een stevige visie op de toekomst en is gelijktijdig zo opgesteld dat in de uitvoeringsfase actief kan worden ingesprongen op kansen die zich voordoen.

Daarnaast is door de directie in 2015 veel aandacht en energie gestoken in voortzetting van de ingezette koers richting een meer bedrijfsmatig opererende organisatie. In de positieve resultaatcijfers zien we een weerspiegeling van dit proces, dat in 2014 is ingezet met het opstellen van een verbeteringsagenda en een kostenreductieprogramma.

De organisatie in haar omgeving

In 2015 zien we een nieuwe economische werkelijkheid ontstaan waar steeds hogere eisen aan de haven gesteld worden. Met het nieuwe Strategisch Masterplan komen we tegemoet aan die nieuwe wensen van de omgeving. Een veel proactievare houding als regisseur van de haven, waarbij het werken aan een fitte haven en een fit havenbedrijf centraal staan. Het clusteren van bedrijven, het hanten op nieuwe bedrijven die een meerwaarde hebben voor de haven en zo het creëren van

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

winnende combinaties staan centraal. Een houding en mentaliteit die ook nieuwe eisen stelt aan de eigen organisatie.

Belangrijke gebeurtenissen in 2015

Het is nooit stil in en om een haven. En dat is goed. Belangrijke gebeurtenissen in 2015 waren onder andere de eerste stappen die door Van Citters Beheer BV gemaakt werden in de veiligstelling van het Thermphos-terrein. Daarnaast waren er veelbelovende ontwikkelingen op het gebied van containerisatie. De strategiewijziging om niet langer in te zetten op een hele grote containerterminal, maar goed te kijken naar waar de vraag in de huidige markt ligt, heeft geleid tot diverse concrete aanknopingspunten en kansen die de komende jaren verzilverd moeten worden. We zien hernieuwde energie in de haven ontstaan om samen te werken aan verder containerisatie in de haven op midsize schaal conform de inzet van het Strategisch Masterplan .

Ook zagen we flinke ontwikkelingen rond twee voor de haven zo belangrijke spoordossiers. De afwezigheid van een directe spoorverbinding tussen het havengebied van Vlissingen en de haven van Antwerpen en het tekort aan spoor In Zeeuws Vlaanderen zetten een rem op de ontwikkeling van de haven. Dit werd duidelijk aangetoond in studies die zijn uitgevoerd in het kader van het Werkprogramma Zeehavens. Rond die studies zagen we ook dat de rijksinvesteringen in infrastructuur rond de Zeeuwse haven de laatste tien tot vijftien jaar sterk zijn achtergebleven bij de rest van de Nederlandse havens. Deze geluiden lijken te zijn opgepikt door de rijksoverheid. Het is van groot belang dat we de belangen van de regio in Den Haag goed blijven vertegenwoordigen. Juist ook door te laten zien wat deze regio kan betekenen voor belangrijke nationale doelstellingen.

De Raad van Commissarissen maakt zich nog steeds ongerust over de toegang van de haven en dan met name die van de Sloehaven. Hier kan de diepgang niet altijd gegarandeerd worden.

De toegankelijkheid van de Nederlandse zeehavens is een taak van de overheid. Zeeland Seaports heeft de laatste jaren veel energie en geld gestoken in onderzoek naar de problematiek rond de diepgang van de Wielingen en het verkennen van innovatieve oplossingen. We vragen het ministerie van I&M hier haar verantwoordelijkheid in te nemen.

Managementletter

In december is de managementletter van de accountant besproken in de Audit commissie en in januari 2016 in de Raad van Commissarissen. Het oordeel van de accountant over de interne beheersing is positief en is overgenomen door de Raad van Commissarissen.

Financiële rapportage

Ieder kwartaal heeft de Raad van Commissarissen van de directie een uitgebreide rapportage ontvangen waarin de actuele resultaten werden vergeleken met het budget en de begroting. Met ingang van het tweede kwartaal is de wijze van rapporteren bovendien uitgebreid met een maandelijks rapportage die wordt verstrekt in de tussengelegen maanden. Hiermee beschikt de

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP
EY building a better working world

Raad van Commissarissen steeds over up-to-date informatie. De rapportages zijn in de gezamenlijke vergaderingen gesproken.

Ondernemingsraad

In 2015 heeft twee keer overleg plaatsgehad tussen de Raad van Commissarissen en de Ondernemingsraad. De Raad van Commissarissen, de directie en de Ondernemingsraad hebben daarbij onder meer gesproken over de actuele ontwikkelingen. Tussen de formele besprekingen door weten de Ondernemingsraad en de Raad van Commissarissen elkaar goed te vinden. De leden van de Raad van Commissarissen hebben het terugkerend overleg met de Ondernemingsraad als positief en constructief ervaren.

Corporate Governance Code en Best Practices

Zeeland Seaports past vrijwillig de principes van Nederlandse Corporate Governance Code toe. Jaarlijks wordt bij de vaststelling van het vergaderschema van de Raad van Commissarissen vastgelegd welke specifieke onderwerpen aan de orde zullen komen.

In 2015 zijn geen afwijkingen geconstateerd ten opzichte van de Best Practices bepalingen, waarbij aangetekend dat niet alle onderwerpen toetsbaar zijn gebleken.

(Her)benoemingen

In een extra Algemene Ledenvergadering van Aandeelhouders is de benoeming van dhr. mr. J.P.D.M. Lagasse als interim CEO van Zeeland Seaports per 1 oktober verlengd voor een periode van zeven maanden.

Vergaderingen Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen kwam in 2015 zevenmaal bijeen. De vergaderingen van de Raad van Commissarissen werden steeds in aanwezigheid van de directie gehouden. Zowel voorafgaand als na afloop van de vergaderingen hield de Raad van Commissarissen besloten overleg.

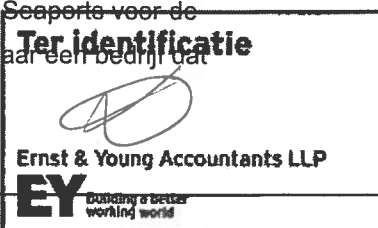
Buiten de genoemde vergaderingen heeft veelvuldig contact plaatsgevonden tussen leden van de Raad van Commissarissen en de directie.

Auditcommissie

De Auditcommissie heeft in 2014 drie keer vergaderd. De auditcommissie rapporteert rechtsreeks aan de Raad van Commissarissen in de reguliere vergadering.

Dankwoord

De Raad van Commissarissen dankt de directie en de medewerkers van Zeeland Seaports voor de energie en inzet die zij in 2015 toonden om de organisatie verder te ontwikkelen naar een bedrijf dat

de Zeeuwse haven een gezonde toekomst in kan leiden. Daarnaast dankt de Raad van Commissarissen de bedrijven in de haven. Het kan niet vaak genoeg gezegd worden: het zijn de bedrijven en ondernemers die de haven vormen en zorgen voor werkgelegenheid en economische toegevoegde waarde. Zonder hen zijn we niets.

Terneuzen, 6 april 2016

De Raad van Commissarissen,

Roelf H. de Boer, voorzitter

Ir. Gerard van Harten

Drs. Guillaume Jetten RA

Aanwezigheid 2015

	R.H. de Boer	G.A.F. van Harten	M.J.H. Jetten
Raad van Commissarissen	7	7	7
Auditcommissie	n.v.t.	3	3

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better working world

Jaarrekening 2015

Geconsolideerde jaarrekening

Geconsolideerde balans per 31 december 2015

Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2015

Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2015

Grondslagen voor de financiële verslaglegging

Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2015

Toelichting op de geconsolideerde balans winst- en verliesrekening 2015

Vennootschappelijke jaarrekening

Vennootschappelijke balans per 31 december 2015

Vennootschappelijke winst- en verliesrekening 2015

Kasstroomoverzicht over 2015

Toelichting op de vennootschappelijke balans per 31 december 2015

Toelichting op de vennootschappelijke winst- en verliesrekening 2015

Ter identificatie

Geconsolideerde balans (voor resultaatbestemming)

	Ref.nr.	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
		€	€
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	1.460.125	1.370.051
Materiële vaste activa	2	518.880.079	527.010.008
Financiële vaste activa	3	7.530.719	6.816.581
Totaal vaste activa		527.870.923	535.196.640
Vlottende activa			
Vorderingen en overlopende activa	4	62.872.520	83.210.638
Liquide middelen	5	8.928.607	2.341.831
Totaal vlottende activa		71.801.127	85.552.470
Totaal activa		599.672.050	620.749.108
Groepsvermogen			
Aandeel van de rechtspersoon in het groepsvermogen	6	126.254.239	126.232.293
Aandeel van derden in het groepsvermogen	6	303.410	315.142
Resultaat lopend boekjaar		8.029.284	21.946
		134.586.933	126.569.381
Voorzieningen	7	20.651.431	36.671.851
Langlopende schulden	8	232.250.581	220.473.257
Kortlopende schulden en overlopende passiva	9	212.183.105	237.034.618
Totaal passiva		599.672.050	620.749.108

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

	Ref.nr.	2015 €	2014 €
Netto-omzet	10	52.698.294	48.677.297
Overige bedrijfsopbrengsten	10	8.164.412	5.474.378
Totaal		60.862.706	54.151.676
Kostprijs	10	-1.165.295	-645.294
Bruto-marge		59.697.411	53.506.381
Personeelslasten	11	9.437.694	11.840.887
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa en bijzondere waardeverminderingen	12	11.135.604	12.666.299
Overige bedrijfslasten	13	18.490.627	15.439.347
Totaal bedrijfslasten		39.063.925	39.946.533
Bedrijfsresultaat		20.633.485	13.559.848
Resultaat deelnemingen en winstbewijzen	14	-166.092	208.380
Operationeel resultaat		20.467.393	13.768.228
Financiële baten en lasten	15	-12.449.841	-13.758.466
Aandeel derden		11.732	12.183
Resultaat boekjaar		8.029.284	21.946

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

	2015	2014
	€	€
<u>Uit operationele activiteiten:</u>		
Bedrijfsresultaat	20.633.485	13.559.848
Afschrijvingen	11.135.604	12.666.299
Boekwinst verkopen	-3.809.229	0
Mutaties in handelsvorderingen	383.953	-449.069
Mutaties in handelscrediteuren	-1.147.103	459.696
Mutaties in overige vorderingen	20.954.165	-28.234.475
Mutaties in overige schulden	-4.473.070	-5.476.189
Mutatie in voorzieningen	-16.020.420	36.671.851
Uit bedrijfsactiviteiten	27.657.386	29.197.962
Ontvangen rente	1.580.257	1.788.460
Betaalde rente	-11.372.306	-12.878.126
Kasstroom uit operationele activiteiten	17.865.337	18.108.296
<u>Uit investeringsactiviteiten:</u>		
Investerings immateriële vaste activa	-603.807	-515.624
Investerings materiële vaste activa	-4.092.993	-11.693.692
Investerings overige financiële vaste activa	10.000	-10.000
Desinvesteringen	5.346.381	2.916.634
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	659.581	-9.302.682
<u>Uit financieringsactiviteiten:</u>		
Ontvangsten/aflossingen van bankkrediet	-22.116.295	3.021.151
Mutatie langlopende schulden	10.178.153	-10.759.692
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-11.938.142	-7.738.541
Kasstroomontwikkeling in boekjaar	6.586.776	1.067.072
Saldo liquide middelen begin boekjaar	2.341.831	1.274.759
Saldo liquide middelen eind boekjaar	8.928.607	2.341.831
Mutatie liquide middelen	6.586.776	1.067.072

Grondslagen voor de financiële verslaggeving

1. Algemeen

Activiteiten

N.V. Zeeland Seaports is een naar Nederlands recht opgerichte naamloze vennootschap die zich bezig houdt met:

- ontwikkeling en beheer van havengebied in Zeeland
- veilige en efficiënte afhandeling van het scheepvaartverkeer
- zorgdragen voor nautische en maritieme orde en veiligheid

N.V. Zeeland Seaports is statutair gevestigd te (Schelpenpad 2) 4531 PD Terneuzen. De feitelijke activiteiten vinden plaats in de havens van Vlissingen en Terneuzen.

De grondslagen voor de enkelvoudige jaarrekening zijn gelijk aan de grondslagen voor de geconsolideerde jaarrekening.

2. Grondslagen voor de consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening van N.V. Zeeland Seaports zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende maatschappijen en andere vennootschappen waarin beslissende zeggenschap wordt uitgeoefend.

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van N.V. Zeeland Seaports.

De groepsmaatschappijen zijn geconsolideerd volgens de integrale methode, waarbij vermogen en resultaat voor 100% in de consolidatie worden opgenomen. In het geval dat het belang in een groepsmaatschappij minder dan 100% bedraagt, wordt het aandeel van derden afzonderlijk in de balans en de winst- en verliesrekening tot uiting gebracht.

Groepsverhoudingen

De gemeenschappelijke regeling Zeeland Seaports gevestigd te Terneuzen is voor 100% aandeelhouder in N.V. Zeeland Seaports. De GR wordt gehouden door de Provincie Zeeland en de gemeentes Vlissingen, Terneuzen en Borsele.

Geconsolideerde maatschappijen:

<u>Naam</u>	<u>Statutaire zetel</u>	<u>Aandeel in het geplaatste kapitaal</u>
WarmCO2 C.V. (via aandeel WarmCO2 Beheer BV)	Terneuzen	1,01%
WarmCO2 Beheer B.V.	Terneuzen	80,00%
Zeeland Seaports Beheer B.V.	Terneuzen	100,00%
Van Citters Beheer B.V.	Terneuzen	100,00%

Niet-geconsolideerde maatschappijen:

<u>Naam</u>	<u>Statutaire zetel</u>	<u>Aandeel in het geplaatste kapitaal</u>
Valuepark Terneuzen C.V. (via ZSP Beheer BV)	Terneuzen	50,00%
Valuepark Terneuzen Beheer B.V.	Terneuzen	50,00%
Zeeland Airport B.V.	Middelburg	13,60%
FSP Exploitatie B.V. (via ZSP Beheer BV)	Vlissingen	33,33%
Flushing Service Park C.V.	Vlissingen	33,33%
Sloewarmte B.V. (via ZSP Beheer BV)	Terneuzen	33,33%

3. Algemene grondslagen opstelling geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekening

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW. De jaarrekening is opgemaakt op 6 april 2016.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd op nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Geamortiseerde kostprijs

De geamortiseerde kostprijs wordt bepaald door middel van de effectieve-rentemethode verminderd met eventuele afboekingen (direct, dan wel door het vormen van een voorziening) wegens bijzondere waardeverminderingen of oninbaarheid. In de berekening wordt rekening gehouden met agio of disagio op het moment van verkrijging en transactiekosten en honoraria die een integraal onderdeel van de effectieve rentevoet zijn.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Op iedere balansdatum wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het individueel actief vastgesteld, als het een actief betreft die zelfstandig kasstromen genereert. Voor activa die niet zelfstandig (voldoende) kasstromen genereren en afhankelijk zijn van de kasstromen van andere activa of groepen van activa, wordt de realiseerbare waarde bepaald voor de kasstroom genererende eenheid waarvan de betreffende actief deel uitmaakt.

Een kasstroom genererende eenheid is de kleinste identificeerbare groep (toegerekende) activa die zelfstandig kasstromen genereert die grotendeels onafhankelijk zijn van de kasstromen uit andere activa of groepen van activa. Kasstroom genererende eenheden worden onderscheiden op basis van de economische samenhang tussen activa en het genereren van externe kasstromen en niet op basis van afzonderlijke juridische entiteiten. In paragraaf 4.2.1. wordt toegelicht welke kasstroom genererende eenheden worden onderscheiden.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief of de kasstroom genererende eenheid waartoe een actief behoort, hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder waardeverminderingsverlies wordt direct als last verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Een voorheen opgenomen waarderingsverlies wordt teruggenomen, indien de afname van de waardevermindering verband houdt met een objectieve gebeurtenis na afboeking, tot maximaal het bedrag dat benodigd is om het vaste actief te waarderen op de geamortiseerde kostprijs ten tijde van de terugname als geen sprake zou zijn geweest van een bijzondere waardevermindering. Het teruggenomen verlies dient in de winst- en verliesrekening te worden verwerkt.

Oordelen en schattingen

Bij de toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Zeeland Seaports zich diverse oordelen en schattingen. De belangrijkste oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen zijn:

a. Interest Rate Swap

De effectiviteit van de interest rate swaps wordt onder meer beoordeeld op basis van de verwachte lange termijn financieringsbehoefte die volgt uit de strategische ambities in het geconsolideerde businessplan. Hierin zijn schattingen gemaakt ten aanzien van economische ontwikkelingen en de effecten hiervan op de resultaten van de onderneming, op de investeringen en op de financieringsbehoefte. Deze schattingen worden gebruikt om een kwantitatieve analyse te maken ter vaststelling of er mogelijk sprake is van een ineffectief deel van de interest rate swaps. Indien de financieringsbehoefte in werkelijkheid lager blijkt te zijn dan de gedane schattingen, kan dit leiden tot (toekomstige) ineffectiviteit die op dat moment in het resultaat verantwoord dient te worden, indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Mogelijke afwijkingen op verwachtingen kunnen niet worden uitgesloten en worden jaarlijks structureel beoordeeld.

b. Afschrijvingen en restwaarde en bedrijfswaarde

De afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur van de activa. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn uiteengezet in toelichting 4.2 Materiële vaste activa. Gedurende het jaar wordt getoetst of zich zodanige wijzigingen hebben voorgedaan in inschattingen en veronderstellingen van activa dat een aanpassing van de gebruiksduur en/of restwaarde noodzakelijk is. Een dergelijke aanpassing wordt toekomstgericht doorgevoerd. De bedrijfswaarde wordt bepaald aan de hand van toekomstige kasstromen. In bepaalde mate zijn deze gebaseerd op inschattingen. Deze schattingen worden jaarlijks getoetst aan de realisatie en de ontwikkelingen. Mocht deze actualisatie een aanleiding geven tot impairment. Als de fair value lager is dan de boekwaarde zal een afboeking van de activa plaatsvinden ten laste van de resultatenrekening.

Impairment analyse: de ondernemingswaarde is gebaseerd op de geprognosticeerde vrije kasstromen tot 2035. Voor de bepaling van de ondernemingswaarde gebruikt Zeeland Seaports een financieel model. De ondernemingswaarde is bepaald volgens een Discounted Cash Flow ("DCF") berekening van de toekomstige vrije kasstromen. Deze kasstromen worden contact gemaakt tegen de vastgestelde vermogenskostenvoet (WACC) van Zeeland Seaports.

c. Bodemsanering

Ten aanzien van de noodzakelijke kosten bodemsanering voormalig Thermphosterrein is een berekening gemaakt op basis van de huidige bekende verplichtingen uit hoofde van de met partijen gemaakte afspraken over de eerste veiligstelling van het Thermphosterrein.

d. Voorziening uit non activiteitsregelingen

De schattingselementen betreffen vooral de te hanteren rentepercentages, verwachte deelname aan de regelingen, waaronder ontslag- en overlijdenskansen.

e. Salderen

Saldering van vorderingen en schulden vindt uitsluitend plaats als het juridisch mogelijk is en het stellige voornemen bestaat om het saldo als zodanig of beide posten simultaan af te wikkelen.

4. Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

4.1 Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd op het bedrag van de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere verminderingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een vast percentage van de bestede kosten, zoals nader in de toelichting op de balans gespecificeerd. De economische levensduur wordt jaarlijks beoordeeld. Het betreft geactiveerde software.

4.2 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere verminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

De materiële vaste activa in aanbouw (onderhanden werk) zijn in de balans opgenomen tegen de per balansdatum daaraan bestede kosten van materiaal en diensten en de rechtstreeks aan het activum toe te kennen financieringskosten (bouwrente).

De kosten voor groot onderhoud worden verantwoord op moment van realisatie en geactiveerd. Investeringsubsidies in verband met de aanschaf van (materiële) vaste activa worden in mindering gebracht op de kostprijs van het betreffende actief. Het onderhoud wordt afgeschreven over de onderhoudsperiode. Alle overige onderhoudskosten worden direct in de winst- en verliesrekening verwerkt.

4.2.1 Waardering kasstroom genererende eenheden

Onder een kasstroom genererende eenheid wordt verstaan de kleinste identificeerbare groep die kasstromen genereert. In de exploitatie van N.V. Zeeland Seaports kunnen de volgende kasstroom genererende eenheden onderscheiden:

- haven- en grondbedrijf in exploitatie Zeeland Seaports
- project glastuinbouw Terneuzen
- WarmCO2
- niet in exploitatie genomen gronden

Deze indeling is gebaseerd op functionele en organisatorische aspecten. Naast het project glastuinbouw Terneuzen dat functioneel andersoortige ondersteuning vraagt en een ander verdienmodel kent, wordt het haven- en grondbedrijf in exploitatie Zeeland Seaports als één kasstroom genererende eenheid gezien. WarmCO2 kent een verdienmodel dat volledig afwijkt van het haven- en grondbedrijf Zeeland Seaports. De warmte en CO2 worden door WarmCO2 als 1 totaal pakket (energie) aan de klant aangeboden. Ook organisatorisch kent WarmCO2 haar eigen organisatie en operationele aansturing.

Bij het alloceren van bedrijven zijn de havengebieden van Vlissingen en Terneuzen complementair in plaats van concurrerend. De meest passende locatie wordt aan de klant aangeboden. Ook is de organisatie van Zeeland Seaports administratief en organisatorisch zo ingericht dat het haven- en grondbedrijf als één exploitatie wordt behandeld. Het haven- en grondbedrijf worden geïntegreerd waarbij opbrengsten in het grondbedrijf soms worden ingezet om haveninfra te financieren of vice versa. Deze kasstroomgenererende eenheid kent ook één gelijk verdienmodel, zijnde haven- en kadegelden en grondinkomsten. Ook de managementstructuur en de rapportagelijnen zijn gericht op de geïntegreerde exploitatie van het haven- en grondbedrijf.

In de niet in exploitatie genomen gronden kunnen de volgende deelgebieden (KGE's) onderscheiden worden:

- gronden Westelijke Kanaaloever
- gronden Axelse Vlake II
- gronden Sloepoort
- gronden Noordwesthoek
- gronden natuurcompensatie

Deze eenheden kennen vooralsnog geen exploitatie en zijn tegen verwervingsprijs of lagere marktwaarde gewaardeerd.

De boekwaarde van de activa van de kasstroom genererende eenheid wordt op de balansdatum getoetst teneinde te bepalen of er sprake is van indicaties voor bijzondere waardevermindering (impairment). Indien er mogelijk sprake van is, wordt van het actief de directe opbrengstwaarde op basis van taxatie geschat.

Een last uit hoofde van bijzondere waardevermindering wordt geboekt indien de boekwaarde van een actief of van de kasstroom genererende eenheid groter is dan de realiseerbare waarde. Bijzondere waardeverminderingen worden ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Teneinde de bedrijfswaarde te bepalen worden de geschatte toekomstige kasstromen contant gemaakt op basis van een disconteringsvoet die de huidige marktverwachtingen ten aanzien van de verwachtingswaarde van geld en de specifieke risico's van het actief weerspiegelt. In deze disconteringsvoet is rekening gehouden met de kosten vreemd vermogen en een winst- en risico opslag. De disconteringsvoet (WACC) bedraagt 7,9%.

4.3 Financiële vaste activa

Deelnemingen

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin de groep invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij een aandeelhoudersbelang van meer dan 20% van de aan de aandelen verbonden stemrechten. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor N.V. Zeeland Seaports.

Overeenkomstig de nettovermogenswaarde methode worden de deelnemingen in de balans opgenomen tegen het aandeel van N.V. Zeeland Seaports in de nettovermogenswaarde vermeerderd met haar aandeel in de resultaten van de deelnemingen en haar aandeel in de directe mutaties in het eigen vermogen van de deelnemingen vanaf het moment van verwerving, bepaald volgens de grondslagen zoals vermeld in deze jaarrekening, verminderd met haar aandeel in de dividenduitkeringen van de deelnemingen. In de winst-en-verliesrekening wordt het aandeel van N.V. Zeeland Seaports in het resultaat van de deelnemingen opgenomen. Indien en voor zover N.V. Zeeland Seaports niet zonder beperking uitkering van de positieve resultaten aan haar kan bewerkstelligen, worden de resultaten in een wettelijke reserve opgenomen. Haar aandeel in de rechtstreekse vermogensvermeerderingen en –verminderingen van de deelnemingen wordt ook in de wettelijke reserve opgenomen.

Indien de waarde van de deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Hierbij worden andere langlopende belangen in de deelneming die feitelijk worden aangemerkt als een onderdeel van de netto-investering, ook meegenomen. Indien en voor zover geheel of ten dele voor de schulden van de deelneming wordt ingestaan respectievelijk een feitelijke verplichting bestaat de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening opgenomen. Indien en voor zover geheel of ten dele voor de schulden van de deelneming wordt ingestaan respectievelijk een feitelijke verplichting bestaat de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening opgenomen.

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen de kostprijs of lagere marktwaarde. Het dividend wordt als resultaat aangemerkt en verwerkt onder de financiële baten en lasten.

Verstreckte leningen en overige vorderingen

De onder financiële vaste activa opgenomen leningen en overige vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde plus transactiekosten. Na de eerste verwerking worden de verstreckte leningen en overige vorderingen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs volgens de effectieve rentemethode. Baten en lasten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt via het amortisatieproces.

Winstbewijzen

De winstbewijzen betreffen het recht op een aandeel in de resultaten inclusief die bij liquidatie van een tweetal vennootschappen. Hierbij is invloed van betekenis verkregen op het beleid van de desbetreffende vennootschappen. De winstbewijzen zijn daarom verantwoord onder de financiële vaste activa en initieel gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs die overeenkomt met de fair value. Vanaf het moment van verkrijging is het aandeel in het resultaat van de desbetreffende vennootschappen, voor zover dat niet wordt uitgekeerd, in mindering gebracht op de waardering van het winstrecht. Winstbewijzen met een negatieve vermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd.

4.4 Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk kan zijn aan de nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

4.5 Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

4.6 Langlopende schulden

Opgenomen rentedragende leningen en schulden worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De langlopende schulden hebben een looptijd van meer dan een jaar. De op korte termijn (binnen een jaar) verschuldigde aflossingen worden opgenomen onder de kortlopende schulden.

4.7 Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd indien op balansdatum in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De omvang van de voorziening wordt bepaald door de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen. Indien van toepassing worden voorzieningen opgenomen tegen de contante waarde.

4.7.1 Pensioenen en overige personeelsregelingen

Richtlijn 271 gaat uit van de 'Verplichtingenbenadering'. Dit heeft als consequentie dat indien de rechtspersoon (additionele) verplichtingen heeft, die in rechte of feitelijk afdwingbaar zijn, er mogelijk een voorziening getroffen dient te worden, bijvoorbeeld in geval van de pensioenregeling en non-activiteitsregelingen. ZSP kent een zogenaamde toegezegde pensioenregeling. De pensioenuitvoerder past eenzelfde (Defined Benefit) systeem toe. ZSP heeft echter geen bijstortverplichting. Dit betekent dat zij aan de pensioenuitvoerder premies betaalt die daarmee de pensioenverplichting aan de werknemers van ZSP voor eigen risico tot zich neemt. Daarom verwerkt ZSP de pensioenregeling in de jaarrekening als een Defined Contribution.

Behalve de betaling van premies heeft ZSP geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze pensioenregeling. Voor verplichtingen in het kader van non-activiteitsregelingen (w.o. WWVUT uitkeringen) wordt een voorziening getroffen.

Er zijn voorzieningen getroffen voor toekomstige betalingen inzake de jubileumuitkeringen en bijdrage in non-activiteitsregelingen. De omvang van de verplichtingen wordt bepaald door het contant maken van de geschatte toekomstige kasstromen, rekening houdend met verwachte salarisontwikkelingen en overlijdenskansen alsmede de inflatieveronderstellingen. Hierbij wordt uitgegaan van de rentetarieven die

gelden voor hoge kwaliteit-ondernemingsobligaties. De mutaties aan de voorziening overige personeelsregelingen wordt verantwoord onder de personeelslasten in de winst- en verliesrekening.

De jubileumvoorziening wordt gewaardeerd tegen nominale waarde.

4.7.2 milieuvorziening

Er is een voorziening gevormd voor de eerste veiligstelling van het terrein. Deze wordt uitgevoerd in de 100% deelneming Van Citters Beheer B.V. Er is een turnkey overeenkomst gesloten met de aannemer en met de curatoren van Thermphos, de Provincie Zeeland en Zeeland Seaports waarin contractuele afspraken zijn gemaakt over de kosen van de eerste veiligstelling. De voorziening is gewaardeerd op nominale waarde.

4.8 Grondslag afkoop erfpacht

Voor huurders van terreinen bestaat de mogelijkheid om erfpacht in één keer, voor de gehele contractduur, tegen de contante waarde af te kopen. Het afkoopbedrag wordt berekend op basis van de erfpachtprijs op het afkoopmoment, een indexering voor de komende jaren en een rentepercentage waartegen contant wordt gemaakt. De ontvangen afkoopsommen zijn opgenomen onder de langlopende schulden. De jaarlijkse erfpacht wordt jaarlijks lineair ten gunste van de erfpachtopbrengsten gebracht.

5. Grondslagen voor de waardering van financieel resultaat

5.1 Netto-omzet

Onder netto-omzet wordt verstaan de opbrengst van de in het verslagjaar verleende diensten onder aftrek van de in het jaar verstrekte en verrekenende kortingen en de over de omzet geheven belastingen. Deze opbrengsten hebben voor het overgrote deel betrekking op havengelden en inkomsten uit verhuur van terreinen.

Bij erfpachtcontracten worden de erfpachtbaten verminderd met de in het verslagjaar verstrekte kortingen, op tijdsevenredige basis over de erfpachtperiode ten gunste van de winst & verliesrekening gebracht. Initiële directe kosten worden toegerekend over de erfpachtperiode tegenover de erfpachtbaten.

Opbrengsten voortvloeiend uit de verkoop van warmte en CO2 worden verantwoord op het moment dat alle belangrijke rechten op economische voordelen alsmede alle belangrijke risico's zijn overgegaan op de koper. De kostprijs van deze goederen wordt aan dezelfde periode toegerekend.

5.2 Netto bedrijfslasten

Kosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. (Voorzienbare) verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en overigens wordt voldaan aan de voorwaarden voor het opnemen van voorzieningen.

Personeelslasten

De uit de arbeidsvoorwaarden voortvloeiende kosten voor lonen, salarissen en sociale lasten worden verantwoord in de winst- en verliesrekening.

Afschrijvingen en restwaarde

Per activacategorie zijn de afschrijvingstermijnen vastgesteld op de (geschatte) economische levensduur en volgens de lineaire afschrijvingsmethode tot nihil afgeschreven. De afschrijvingstermijn is gebaseerd op de verwachte economische levensduur van de activa. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn uiteen gezet

bij de toelichting op de Materiële vaste activa. Gedurende het jaar wordt getoetst of zich zodanige wijzigingen hebben voorgedaan in schattingen en veronderstellingen van activa dat een aanpassing van de gebruiksduur noodzakelijk is. Een dergelijke aanpassing wordt toekomstgericht doorgevoerd.

5.3 Aandeel resultaat derden

Als aandeel resultaat derden wordt opgenomen het aan de vennootschap toekomende aandeel in het resultaat van de deelnemingen die meegenomen worden in de geconsolideerde jaarrekening. Dit resultaat wordt bepaald op basis van de bij N.V. Zeeland Seaports geldende grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.

5.4 Vennootschapsbelasting

Alle aandelen van N.V. Zeeland Seaports worden gehouden door publiekrechtelijke rechtspersonen. Op grond van artikel 2 lid 3 en 7 van de Wet op de vennootschapsbelasting zijn de (huidige) activiteiten van N.V. Zeeland Seaports daardoor vrijgesteld van de heffing van vennootschapsbelasting.

6. Grondslagen voor de waardering van financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan.

Derivaten

Het beleid van ZSP is om een deel van de rente-, valuta- en productprijrisico's effectief af te dekken en ZSP maakt hierbij gebruik van afgeleide financiële instrumenten die niet beursgenoteerd zijn en waarvan de onderliggende waarde niet beursgenoteerd is.

ZSP houdt geen financiële instrumenten voor handelsdoeleinden en geeft deze ook niet uit. Initiële waardering vindt plaats tegen kostprijs (of lagere marktwaarde). ZSP voldoet aan de voorwaarden die zijn opgesteld in RJ 290 om kostprijshedge-accounting toe te kunnen passen en past dit ook toe. Indien de hedgerelatie effectief is, blijven waardeveranderingen van de derivaten off-balance. De mate van effectiviteit van de afgesloten derivaten, Interest Rate Swaps, wordt jaarlijks getoetst door het vergelijken van de kritische kenmerken van het hedge-instrument en de afgedekte positie. Indien deze kenmerken niet geheel overeenkomen, is er een indicatie van een mogelijk ineffectief deel en wordt een kwantitatieve ineffectiviteitsmeting uitgevoerd.

Hierbij wordt de verandering van de reële waarde van het afgesloten derivaat vergeleken met de reële waardeverandering van een hypothetisch derivaat waarvan de kritische kenmerken exact overeenkomen met de afgedekte positie(s). Indien het instrument (deels) ineffectief is, wordt dit deel zonder kostprijshedge-accounting gewaardeerd op kostprijs of lagere marktwaarde en wordt de waardemutatie van het ineffectieve deel ten laste of bij mogelijk latere terugname ten gunste van de winst- en-verliesrekening gebracht in de financiële baten en lasten.

7. Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Er is onderscheid aangebracht tussen de operationele, investerings- en financieringsactiviteiten. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Geactiveerde rentekosten zijn opgenomen in de kasstroom uit investeringsactiviteiten.

8. Grondslagen voor leasing (lessee)

De beoordeling of een overeenkomst een lease bevat, vindt plaats op grond van de economische realiteit op het tijdstip van het aangaan van het contract. Het contract wordt aangemerkt als lease-overeenkomst als de nakoming van de overeenkomst afhankelijk is van het gebruik van een specifiek actief of de overeenkomst het recht van gebruik van een specifiek actief omvat.

Verplichtingen met betrekking tot operationele leasing worden verwerkt in de winst- & verliesrekening over de looptijd van het contract. De verplichtingen vanaf 2016 zijn opgenomen onder de niet uit de balans blijvende verplichtingen.

9. Grondslagen voor rente

Renteopbrengsten worden tijdsevenredig in de winst-en-verliesrekening verwerkt rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost, indien hun bedrag bepaalbaar is en hun ontvangst waarschijnlijk. De nettobetalingen die Zeeland Seaports doet uit hoofde van de afgesloten SWAP overeenkomsten worden als rentekosten verantwoord.

Rentelasten worden geactiveerd voor kwalificerende activa gedurende de periode van vervaardiging van het actief. De te activeren rente wordt berekend op basis van de intern gewogen gemiddelde rentevoet van de langlopende leningen van Zeeland Seaports, gecorrigeerd voor de verhouding vreemd vermogen / totaal vermogen. Indien sprake is van projectfinanciering wordt de te activeren rente berekend op basis van het voor deze financiering geldende rentepercentage.

Rentelasten worden toegevoegd aan langlopende schulden of voorzieningen waarvan de balanswaarde wordt bepaald op basis van een contante waardeberekening.

Toelichtingsposten van de geconsolideerde balans

1. Immateriële vaste activa

Een overzicht van de immateriële vaste activa is onderstaand opgenomen:

	<u>Software</u>
Boekwaarde per 1 januari 2015	1.370.051
Investerings	603.807
Afschrijvingen	<u>-513.733</u>
Boekwaarde per 31 december 2015	<u>1.460.125</u>
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2015	<u>1.410.444</u>
Afschrijvingspercentages	<u>20%</u>
Aanschafwaarde per 31 december 2015	<u>2.870.569</u>

2. Materiële vaste activa

	Gronden en gebouwen	Haven- werken	Overige activa	Onderhanden werk	Totaal
	€	€	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2015	339.442.199	153.269.991	29.025.310	5.272.507	527.010.008
Investerings	386.116	124.250	672.292	2.910.335	4.092.993
Overboekings	-508.691	8.258.213	162.300	-7.911.822	0
Waardeverminderingen	-473.238	0	0	0	-473.238
Desinvesteringen	-1.600.224	0	-825	0	-1.601.049
Afschrijvingen	-289.954	-6.408.376	-3.450.304	0	-10.148.634
Boekwaarde per 31 december 2015	<u>336.956.208</u>	<u>155.244.078</u>	<u>26.408.773</u>	<u>271.020</u>	<u>518.880.080</u>
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2015	<u>5.809.569</u>	<u>71.161.417</u>	<u>12.457.898</u>	<u>0</u>	<u>89.428.884</u>
Afschrijvingspercentages	<u>0-2,5%</u>	<u>1-20%</u>	<u>20-33,33%</u>	<u>0%</u>	
Aanschafwaarde per 31 december 2015	<u>342.765.777</u>	<u>226.405.495</u>	<u>38.866.671</u>	<u>271.020</u>	<u>608.308.963</u>

Gronden en gebouwen

De post gronden en gebouwen is als volgt:

	<u>Hectares:</u>		<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>€</u>	<u>€</u>
Bedrijfsgebouwen			7.241.003	7.530.957
Gronden			128.000	128.000
Uit te geven gronden	587,2	618,7	122.212.461	124.398.940
Terreinen uitgegeven in erfpacht en huur	652,0	634,5	<u>207.374.745</u>	<u>207.384.303</u>
			<u>336.956.208</u>	<u>339.442.199</u>

Stand voorraad uit te geven terreinen per 1/1/2015 618,7 ha

Uitgegeven in erfpacht -25,3 ha

Verkoop terrein -6,7 ha

Inbreng gronden in FSP -4,3 ha

Teruggenomen in voorraad (ex erfpacht) 4,5 ha

Aankoop grond 0,2 ha

totaal mutatie 2015 -31,6 ha

Stand voorraad uit te geven terreinen per 31/12/2015 587,2 ha

Stand uitgegeven gronden in erfpacht/huur per 1/1/2015 634,5 ha

Uitgifte in erfpacht 25,3 ha

Teruggenomen in voorraad -4,5 ha

Overgang huur naar erfpacht -3,2 ha

Totaal mutatie 2015 17,6 ha

Stand uitgegeven gronden in erfpacht/huur per 31/12/2015 652,0 ha

Er heeft een bijzondere afwaardering plaatsgevonden op de gronden ten behoeve van de glastuinbouw en op de strategische aankoop van een boerderij.

De GR Zeeland Seaports heeft als onderpand van de verstrekte garantie een recht van hypotheek op de nog uit te geven gronden ter zekerheid van de nakoming van de verplichtingen.

Onderhanden werk

De kosten projecten op onderhanden werk betreffen voornamelijk Scheepswerf Reimerswaal en aanleg calamiteitensteiger.

Bedrijfswaarde kasstroom genererende eenheden

KGE Zeeland Seaports

In 2015 is geconstateerd dat de indirecte opbrengstwaarde (contante waarde van toekomstige kasstromen) van deze KGE boven de boekwaarde van de materiële vaste activa ligt.

Met betrekking tot het haven- en grondbedrijf in exploitatie is vastgesteld dat er geen aanwijzingen zijn uit interne – en externe informatiebronnen om tot een impairment over te gaan.

KGE Glastuinbouw

In 2015 is middels investeringen in gronden en infrastructuur waarde toegevoegd aan de gronden.

Rekening houdend met de nog benodigde investeringen en de reeds gecontracteerde verkoopprijzen ligt deze waarde boven de geschatte verkoopwaarde. Er is sprake van afwaardering in 2015 van €149.472. Dit resulteert in een boekwaarde per 31-12-2015 van € 13,63 per m². In 2013 en 2014 zijn aanvullende overbruggingskredieten aan WarmCO2 verleend van resp. € 6,585 mln in 2013 en € 7,5 mln in 2014. Onzekerheid bestaat nog over het volloopsценario met andere woorden in welk tempo op de verkochte terreinen kassen worden gebouwd. Rekening houdend met de in 2015 ingeschatte volloop en geactualiseerd investeringsplan blijkt dat de continuïteit van WarmCO2 is gewaarborgd.

KGE niet in exploitatie genomen gronden

Binnen de niet in exploitatie genomen gronden onderscheiden we de volgende deelgebieden:

- gronden natuurcompensatie
- gronden Sloepoort
- gronden Noordwesthoek
- gronden Westelijke Kanaaloever
- gronden Axelse Vlakte II

Deze eenheden kennen vooralsnog geen exploitatie en zijn in de jaarrekening 2015 tegen verwervingsprijs of op basis van (lagere) taxatie gewaardeerd.

De waardering van de gronden natuurcompensatie en Axelse Vlakte II zijn beoordeeld op basis van landbouwwaarde (resp. 6 en 4,06 euro per m²). In 2015 zijn geen specifieke ontwikkelingen geweest voor deze gronden. Ook vanuit externe bronnen (bijv. heffingen) zijn geen aanwijzingen voor waardevermindering ontvangen. Derhalve is voor deze gronden geen impairment vereist en zal de boekwaarde per 31 december 2015 gehandhaafd worden.

Eind 2008 is het plan Sloepoort door de Raad van State vernietigd. Dit betekent dat een nieuwe procedure tot wijziging van het bestemmingsplan zal moeten worden opgestart. Met name nut en noodzaak voor deze wijziging moeten worden onderbouwd. Hier ligt ook het grootste risico van deze KGE. De indirecte opbrengstwaarde bevat om deze reden veel onzekerheden. Het voorliggende businessplan, met inachtnaam van een uitgesteld uitgifte scenario geeft een indirecte opbrengstwaarde die hoger ligt dan de boekwaarde van de voorraad bouwgronden. De directe opbrengstwaarde industriegrond, welke blijkt uit taxatie, ligt beduidend hoger dan de huidige waardering op de balans (waardering is: € 8.862.500). Voor Sloepoort lopen de voorbereidingen om op basis van een initiatief in 2014 een deel van het terrein in procedure te brengen voor bestemming industrie. Daarnaast zijn concrete stappen gezet om te komen tot een bestemmingsplanwijziging. Een eerste stap hierbij is een vormvrije MER-beoordeling. Voor dit complex is in 2015 derhalve geen indicatie voor waardevermindering en is een impairment niet van toepassing.

Voor gronden in het complex Noordwesthoek zijn er in 2015 geen bijzonderheden.

Voor de gronden in de Westelijke kanaaloever zijn in 2015 geen bijzonderheden.

Voor bovenstaande complexen is in 2015 derhalve geen indicatie voor waardevermindering en is een impairment niet van toepassing.

3. Financiële vaste activa

	Deel- nemingen	Overige financiële vaste activa	Totaal
	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2015	3.292.664	3.523.917	6.816.581
Mutaties:			
Stortingen in natura	1.431.634	0	1.431.634
Afschrijvingen en waardeverminderingen	0	-541.404	-541.404
Overige mutaties	0	-10.000	-10.000
Aandeel resultaat deelnemingen	-166.092	0	-166.092
Resultaat winstbewijzen	0	0	0
Boekwaarde per 31 december 2015	<u>4.558.206</u>	<u>2.972.513</u>	<u>7.530.719</u>

Deelnemingen:

De volgende deelnemingen zijn opgenomen:

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
	€	€
Valuepark Terneuzen C.V.	3.163.259	3.214.346
Valuepark Terneuzen Beheer B.V.	22.582	23.044
Flushing Service park B.V.	5.000	5.000
Flushing Service Park CV	1.321.634	0
Sloewarmte B.V.	0	0
Zeeland Airport B.V.	45.731	50.274
	<u>4.558.206</u>	<u>3.292.664</u>

Overige financiële vaste activa

De volgende overige financiële vaste activa zijn opgenomen:

	<u>31-12- 2015</u>	<u>31-12-2014</u>
	€	€
CAP premie/Unwindwaarde IRS	1.476.249	2.017.653
Hypotheek U/G	1.375.000	1.375.000
Lening U/G	70.125	70.125
Certificaat kredietunie	0	10.000
Winstbewijzen	51.139	51.139
	<u>2.972.513</u>	<u>3.523.917</u>

Van de geactiveerde CAP premie/Unwindwaarde IRS is in 2015 € 541.404 ten laste van de financiële lasten gebracht.

De hypotheek U/G bedraagt € 1.375.000. Er is geen aflossingsverplichting, de rente bedraagt 3,5% op jaarbasis. Deze lening wordt in 2023 afgelost.

De lening U/G betreft een vordering voortvloeiend uit een deal met de Rabobank met betrekking tot woonlocaties in het glastuinbouwgebied. De vordering leidt tot opbrengsten op het moment van uitgifte van de woonlocaties.

Verwacht wordt dat een bedrag van € 0,5 mln. van de overige financiële vaste activa binnen 1 jaar wordt gerealiseerd.

De winstbewijzen zijn gewaardeerd op liquidatiewaarde.

4. Vorderingen en overlopende activa

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
	€	€
Debiteuren	9.073.794	9.539.579
Af: voorziening dubieuze debiteuren	-140.369	-222.200
Vorderingen op participanten en vennootschappen waarin wordt deelgenomen	41.500.000	39.855.446
Overige vorderingen	10.259.169	32.429.575
Belastingen en premies sociale verzekeringen	960.791	600.786
Overlopende activa	<u>1.219.135</u>	<u>1.007.452</u>
	<u>62.872.520</u>	<u>83.210.638</u>

Over de rekening-courantverhoudingen met participanten wordt geen rente berekend. In de vorderingen op participanten is een verstrekte kasgeldlening aan Valuepark Terneuzen begrepen ter grootte van € 41,5 mln. Over de kasgeldlening wordt de werkelijke rente (op basis van euribor + opslag) inclusief een garantievergoeding van 0,8% doorberekend.

Onder de overige vorderingen is opgenomen de stand van de Escrow account van Van Citters Beheer BV ten behoeve van de saneringsverplichting voormalig Thermphos terrein zijnde de beginstand minus (cash)uitgaven. De stand per 31 december 2015 bedraagt € 10,0 mln (2014: € 32,4 mln).

5. Liquide middelen

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
	€	€
BNG	8.903.517	2.315.515
Overige banken	22.820	23.806
Kas	2.270	2.510
	<u>8.928.607</u>	<u>2.341.831</u>

De liquide middelen staan vrij ter beschikking van de vennootschap. Onder de stand van de BNG is in 2015 begrepen de rekening-courantpositie bij de BNG van Van Citters Beheer B.V., zijnde € 8.054.054 (2014: € -).

6. Groepsvermogen

Aandeel van de rechtspersoon in het eigen vermogen

	€
Stand per 1 januari 2015	126.254.239
Aandeel resultaat rechtspersoon	<u>8.029.284</u>
Stand per 31 december 2015	<u>134.283.523</u>

Aandeel van derden in het eigen vermogen

	€
Stand per 1 januari 2015	315.142
Aandeel derden in resultaat	<u>-11.732</u>
Stand per 31 december 2015	<u>303.410</u>

7. Voorzieningen

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
Voorziening overige personele regelingen	2.681.104	3.551.721
Milieuvoorziening	16.720.327	33.120.130
Overige voorzieningen	1.250.000	0
	<u>20.651.431</u>	<u>36.671.851</u>

Voorziening overige personele regelingen

Stand per 1 januari 2015	3.551.721
Vrijval i.v.m. afkoop pensioenregeling	-457.863
Toevoeging voorziening jubileumuitkeringen	105.000
Onttrekking pensioenvoorziening 2015	<u>-517.754</u>
Stand per 31 december 2015	<u>2.681.104</u>

Milieuvoorziening

Een bijzonder milieurisico betreft het terrein waarop Thermphos is gevestigd. De curatoren van Thermphos, de provincie en ZSP zijn in 2014 gedeeltelijke sanering van het Thermphos-terrein overeengekomen. De curatoren hebben vanuit de boedel een eenmalige bijdrage van € 35 mln verstrekt voor gedeeltelijke sanering. In het geval de beschikbare middelen ontoereikend mochten zijn is contractueel met de provincie Zeeland opgenomen dat zij voor suppletie zal zorgdragen. Verder is in de overeenkomst opgenomen dat mogelijk een additionele bijdrage van maximaal € 3 mln door de Staat aan de Provincie wordt gedaan. Op basis van de huidige inzichten verwacht de directie dat het aan Thermphos uitgegeven terrein (na opruiming en sanering) opnieuw in exploitatie wordt genomen tegen dusdanige marktcondities dat een afwaardering van de gewaardeerde gronden niet aan de orde is. Onder de milieuvoorziening is opgenomen de stand van het toegekende budget door de curatoren minus de uitgaven tot en met 2015, zijnde € 35 mln -/- € 18,3 mln = € 16,7 mln. De sanering vindt plaats vanuit de vennootschap Van Citters Beheer B.V. (100% dochter van ZSP). Deze B.V. heeft het recht van erfpacht overgedragen gekregen van de curatoren voor € 1,00. Voor de gedeeltelijke sanering is een turnkey overeenkomst met een aannemerscombinatie gesloten.

Overige voorzieningen

Er loopt een juridische procedure waarin partij claimt recht te hebben op de opbrengsten aluminium. ZSP ziet voldoende aanknopingspunten om een verhaal- en verweerprocedure op te starten. Voorzichtigheidshalve is het totale bedrag van de opbrengst, zijnde € 1,25 mln, als voorziening opgenomen.

8. Langlopende schulden

	31-12-2015		31-12-2014		> 5
	Totaal	Looptijd > 5 jaar	Totaal	Looptijd jaar	
	€	€	€	€	€
Vaste geldleningen	25.000.000	0	25.000.000		0
Rolover leningen	204.174.777	2.087.393	204.696.624	2.609.240	
Verplichting spoor Goes	9.188.000	0	9.188.000		0
Waarborg financiering	-17.092.099	0	-18.916.099		0
Vergoeding voor publieke taken	0		0		0
Afkoop erfpacht	10.668.476	10.128.072	0		
Vooruitontvangen rentebaten	311.427	93.345	504.732		93.345
	<u>232.250.581</u>	<u>12.308.810</u>	<u>220.473.257</u>		<u>2.702.585</u>

De vaste geldlening betreft een overeenkomst gesloten voor groenfinanciering, looptijd 10 jaar vast, rente 3,45%. De gehele hoofdsom wordt afgelost per 31-12-2018. Deze lening heeft een negatieve marktwaarde van € 2,9 mln.

Aflossingsverplichtingen voor de rolloverleningen binnen 12 maanden na afloop van het boekjaar ter hoogte van € 521.847 zijn niet begrepen in de hierboven genoemde bedragen, maar opgenomen onder de kortlopende schulden. Voor de rolloverleningen geldt een rentepercentage tegen Euribor 3-maands of 6-maands met een opslag van 4 tot 25 basispunten. De rolloverlening van NWB ter grootte van € 200 mln loopt tot 2 juli 2017, de rolloverlening van de BNG ter grootte van € 4,2 mln loopt tot 31 december 2025.

Verplichting spoor Goes betreft een bijdrage ten behoeve van maatregelen aan het spoor Goes. De verplichting wordt in termijnen betaald met een looptijd tot en met 2019.

De waarborg financiering betreft de kapitaalverstrekking aan de participanten ten behoeve van de garantstelling voor het vreemd vermogen tot het jaar 2028 conform afgesproken staffel. De waarborg financiering betreft een totaalbedrag van € 36 mln onder aftrek van een vergoeding voor publieke taken ad € 10 mln met een looptijd tot en met 2028. De vrijval van deze waarborg binnen 12 maanden na afloop van het boekjaar bedraagt € 2.420.800.

In 2015 is een terrein ter grootte van 14,6 hectare aan het Ministerie van Defensie in erfpacht uitgegeven. De berekende erfpacht voor 99 jaar is contant gemaakt en afgekocht voor € 10,7 mln. Afboeking ten laste van het resultaat geschiedt op lineaire basis (€ 108.081 op jaarbasis).

Voor € 229,2 mln. (vaste geldleningen + rollover leningen) staat de Gemeenschappelijke Regeling Zeeland Seaports garant.

9. Kortlopende schulden en overlopende passiva

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
	€	€
Schulden aan kredietinstellingen	192.951.136	214.067.431
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	2.553.042	3.700.145
Belastingen en premies sociale verzekeringen	161.572	333.233
Vooruitgefactureerde omzet	6.896.786	6.714.328
Aflossingen komend jaar langlopende leningen	521.847	521.847
Overige schulden	3.103.071	6.595.171
Overlopende passiva	<u>5.995.651</u>	<u>5.102.464</u>
	<u>212.183.105</u>	<u>237.034.618</u>

De post schulden kredietinstellingen betreft voornamelijk kasgeldleningen. De aflossingen langlopende leningen betreffen voornamelijk aflossingen op vaste geldleningen. Hiervoor worden kasgeldleningen aangetrokken. Grondslag is een langjarige kasgeldkrediet arrangement op basis van Euribor +variabele opslag.

Voor het totaal van de schulden aan kredietinstellingen (kasgeldleningen) en de aflossing leningen komend jaar staat de Gemeenschappelijke Regeling Zeeland Seaports garant.

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

1. Financiële instrumenten risicobeheersing

Algemeen

De in deze toelichting opgenomen gegevens verschaffen informatie die behulpzaam is bij het inschatten van de omvang van risico's die verbonden zijn aan zowel de in de balans opgenomen als de niet in de balans opgenomen financiële instrumenten.

De financiële instrumenten van ZSP, anders dan derivaten, dienen ter financiering van de operationele activiteiten van ZSP of vloeien direct uit deze activiteiten voort. ZSP maakt daarnaast gebruik van swaps om eventuele valuta-, prijs- en renterisico's af te dekken. Kaders, richtlijnen en spelregels zijn geformuleerd in het Treasury Statuut. De berekende marktwaarde van deze derivaten bedraagt ultimo 2015 -/- € 59,9 miljoen (2014: -/- € 69,5 miljoen). ZSP past kostprijs-hedge-accounting toe (zie paragraaf 'Derivaten').

Renteswaps

Per einde boekjaar heeft ZSP contracten inzake renteswaps uitstaan met een marktwaarde per 31 december 2015 van -/- € 59,9 miljoen. ZSP heeft uit hoofde van de renteswap geen bijstortverplichtingen en loopt uit dien hoofde derhalve geen liquiditeitsrisico. Op grond van het contract betaalt ZSP per kwartaal rente over een per periode vastgesteld nominaal bedrag. Dit nominale bedrag is € 265 miljoen per 31 december 2015. De te betalen vaste rente is gemiddeld 3,99%. Daarnaast ontvangt ZSP een marktrente gelijk aan 3-maands Euribor over dit nominale bedrag. De renteswap dient ter dekking van het renterisico dat ZSP loopt op haar variabel rentende leningen die uitstaan bij kredietinstellingen alsmede de lange termijn financieringsbehoefte. Deze financieringsbehoefte, die volgt uit de strategische ambities van ZSP, wordt naar de huidige inzichten als zeer waarschijnlijk ingeschat. De condities van de renteswap stemmen bijna geheel overeen met die van de betreffende leningen.

N.V. Zeeland Seaports maakt gebruik van CAPS en SWAPS om renterisico's af te dekken. Kaders en richtlijnen zijn opgenomen in het Treasurystatuut.

N.V. Zeeland Seaports past kostprijs-hedge-accounting toe. Dit instrument blijft derhalve off balance.

Per 31 december 2015 bezit de vennootschap de volgende derivaten:

Derivaat	Hoofdsom	Looptijd	Coupon	Reële waarde per 31-12-2015
SWAP	€ 27.500.000	01/12/2004 - 02/01/2025	4,2325%	-€ 8.930.698
SWAP	€ 56.000.000	01/07/2008 - 01/04/2024	4,6200%	-€ 12.978.258
SWAP	€ 44.000.000	25/09/2006 - 01/01/2027	4,3805%	-€ 14.540.327
SWAP	€ 36.000.000	01/10/2009 - 01/01/2022	3,6425%	-€ 4.524.337
SWAP	€ 20.000.000	01/01/2011 - 04/01/2021	4,1050%	-€ 4.178.711
SWAP	€ 4.886.717	01/08/2005 - 01/08/2030	3,6975%	-€ 1.137.740
SWAP	€ 23.500.000	01/11/2005 - 02/01/2026	4,0125%	-€ 7.530.665
SWAP	€ 18.000.000	01/10/2010 - 01/10/2024	2,9130%	-€ 2.750.349
SWAP	€ 35.000.000	31/12/2014 - 29/12/2023	2,2150%	-€ 3.319.263
	€ 264.886.717			-€ 59.890.347

De hedgeratio per 31 december 2015 is als volgt:

		31-12-2015		31-12-2014
Vaste geldleningen per 31/12/2015	€	25.000.000	€	25.000.000
Rek courant per 31/12/2015	€	3.601.674	€	(1.918.525)
Rolloverleningen/kasgeldleningen per 31/12/2015	€	392.674.777	€	415.000.000
Totaal portefeuille per 31/12/2015	€	421.276.451	€	438.081.475
Af: vaste geldleningen	€	(25.000.000)	€	(25.000.000)
Af: afgedekt middels derivaten	€	(264.886.717)	€	(283.631.052)
Restant portefeuille met variabele rente	€	131.389.734	€	129.450.423

Hedgeratio per 31/12/2015

69%

70%

De looptijd van de derivaten is mede afgestemd op het verwachte verloop van de toekomstige financieringsbehoefte, waaronder de kasgeldleningen.

<i>In euro's</i>	2016	2017	2018	2019	2020
Stand leningen variabele rente	404.464.000	403.102.000	361.969.000	353.406.000	350.936.000
Af. Swap	-247.934.000	-233.671.000	-210.098.000	-208.815.000	-192.522.000
Per saldo variabele rente	156.530.000	169.431.000	151.871.000	144.400.000	158.414.000
Gemiddelde vaste rentevoet	3,91%	3,95%	3,93%	4,01%	4,03%

Volgens de statuten van N.V. Zeeland Seaports dient minimaal 60% van de totale portefeuille tegen een rentevast periode langer dan 1 jaar afgedekt te worden.

ZSP past de, door de Raad voor de jaarverslaggeving herziene RJ Uiting 2013-15, toe. Hieruit komt naar voren dat de kritische kenmerken van de rentederivaten niet geheel overeenkomen met de kenmerken van de afgedekte positie. Dit betreft voornamelijk het verschil in de hoofdsommen/referentiebedrag en de looptijd. Om die reden heeft ZSP een kwantitatieve ineffectiviteitsmeting uitgevoerd door de reële waardeveranderingen van een hypothetisch derivaat (perfecte match met de afgedekte positie) te vergelijken met de reële waarde veranderingen van het werkelijk afgesloten derivaat. Uit deze analyse is naar voren gekomen dat er geen sprake is van een ineffectieve hedge-relatie.

2. Risico's

De belangrijkste financiële (markt)risico's zijn:

Rente- en kasstroomrisico's

ZSP loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder financiële vaste activa), liquide middelen en rentedragende langlopende en kortlopende schulden. Voor vorderingen en schulden met variabele renteafspraken loopt ZSP risico ten aanzien van toekomstige kasstromen. Met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt ZSP risico over de marktwaarde. Met betrekking tot schulden met variabele renteafspraken is een viertal contracten met betrekking tot het renterisico aangegaan (zie renteswaps). De rubricering naar contractuele renteherzieningsdata (of aflossingsdata indien laatstgenoemde eerder liggen) van de zowel in de balans als niet in de balans opgenomen financiële instrumenten van ZSP waarover renterisico wordt gelopen, luidt als volgt: zie hedgeratio.

Valutarisico

ZSP is hoofdzakelijk werkzaam in Nederland. Derhalve is er een beperkt valutarisico.

Tegenpartij kredietrisico

ZSP handelt enkel met kredietwaardige partijen en heeft procedures opgesteld om de kredietwaardigheid te bepalen. Tevens heeft ZSP richtlijnen opgesteld om de omvang van het kredietrisico bij elke partij te beperken. Bovendien bewaakt ZSP voortdurend haar vorderingen en hanteert de groep een strikte aanmaanprocedure. Door de bovenstaande maatregelen is het kredietrisico voor ZSP beperkt. Verder zijn er geen belangrijke concentraties van kredietrisico binnen ZSP.

Liquide middelen staan uit bij banken die minimaal een A-rating hebben.

ZSP heeft vorderingen verstrekt aan maatschappijen waarin wordt deelgenomen. Bij deze partijen is geen historie van wanbetaling bekend.

Liquiditeitsrisico

ZSP maakt gebruik van meerdere banken en beschikt over een verscheidenheid aan financieringsarrangementen waaruit leningen kunnen worden opgenomen.

Reële waarde

Er zijn ultimo 2015 (evenals ultimo 2014) materiële verschillen tussen de reële waarde en de boekwaarde van de opgenomen leningen, zijn de marktwaarde van 1 langlopende lening ad € 2,9 mln.

3. Meerjarige verplichtingen

Borgstelling Valuepark Terneuzen C.V.

Op basis van de samenwerkingsovereenkomst met Dow Benelux B.V. staat Zeeland Seaports borg voor de nakoming van de verplichtingen volgend uit de aan Valuepark Terneuzen C.V. verleende kredietfaciliteit. Op basis van het geactualiseerde bedrijfsplan bedraagt de maximale vreemd vermogenspositie € 70,2 mln (jaar 2027). Zeeland Seaports staat per 31/12/2015 borg voor maximaal € 41,5 mln, zijnde 100% van de financieringspositie van Valuepark Terneuzen C.V..

Samenwerking met Dow Benelux in Valuepark Terneuzen

Zeeland Seaports en Dow Benelux hebben een samenwerkingsovereenkomst gesloten om gezamenlijk de ontwikkeling van de Mosselbanken en de Braakmanpolder ter hand te nemen. De partners hebben besloten hun samenwerking te doen plaatsvinden in een speciaal voor dat doel opgerichte vennootschap; Valuepark Terneuzen CV. Valuepark Terneuzen heeft de Braakmanpolder van Zeeland Seaports tegen kostprijs in eigendom verworven inclusief de reeds in dit gebied gedane investeringen. De Mosselbanken blijven echter eigendom van Dow Benelux, maar Valuepark Terneuzen verwerft het recht om op de Mosselbanken terreinen aan derden in erfpacht uit te geven. In de samenwerkingsovereenkomst worden de rechten en plichten van beide partners beschreven.

Milieumaatregelen

Op verschillende locaties binnen het beheersgebied is sprake van bodemverontreiniging. Van de aard en de omvang hiervan bestaat geen volledige inventarisatie. Of en in hoeverre hieraan toekomstige financiële consequenties zijn verbonden is onder meer afhankelijk van mogelijk noodzakelijk blijkende werkzaamheden en/of milieumaatregelen, mede in relatie tot ontwikkelingen in de vigerende regelgeving.

Samenwerkingsovereenkomst WarmCO2/garantstelling

Zeeland Seaports en Yara Sluiskil hebben een samenwerking onder de naam WarmCO2 met als doel de ontwikkeling van glastuinbouw te ondersteunen met of door het verstrekken van warmte en CO2. N.V. Zeeland Seaports staat direct voor € 65 mln garant voor de door banken verstrekte financiering aan de deelneming WarmCO2. In de verzelfstandigingsovereenkomst en de garantie- en dienstverleningsovereenkomst is vastgelegd dat het primaire risico voor de financiering bij N.V. Zeeland Seaports ligt en het secundaire risico bij de gemeenschappelijke regeling.

Bijdrage Veiligheidsregio

In 2015 heeft ZSP besloten de bijdrage aan de veiligheidsregio vanaf 2016 t/m 2020 voort te zetten met dien verstande dat € 75.000 geormerkt wordt voor interne projecten die de veiligheid binnen en buiten de haven bevorderen.

Garantie- en dienstverleningsovereenkomst

In de garantie- en dienstverleningsovereenkomst is opgenomen dat GR Zeeland Seaports tot 2028 garant staat ten behoeve van de financiers van het vreemd vermogen (inclusief derivaten) van N.V. Zeeland Seaports, omdat geld lenen zonder garantie voor de NV op dit moment vrijwel onmogelijk en in elk geval veel te kostbaar is. Overeengekomen is een garantstelling van maximaal € 500 mln in ruil voor betaling van € 26 mln in 2011 en het om niet verrichten van een aantal publieke taken, met een recht op hypotheek op de nog uit te geven gronden ter zekerheid van de nakoming van deze verplichtingen. De NV verplicht zich verder de bedrijfsvoering zodanig in te richten dat op zo kort mogelijke termijn deze garanties afgebouwd worden. Het bedrag voor de garantstelling van € 26 mln is opgenomen onder de langlopende schulden als 'Waarborg financiering' voor € 36 mln onder aftrek van € 10 mln, welke ook vermeld staat onder langlopende schulden als 'Vergoeding voor publieke taken'.

In deze overeenkomst is tevens opgenomen dat NV Zeeland Seaports om redenen van efficiency financieel/administratieve handelingen voor GR Zeeland Seaports zal uitvoeren. NV Zeeland Seaports zal ten behoeve van GR Zeeland Seaports diensten verlenen ter zake: het opmaken van de begroting/jaarrekening (met goedkeurende controleverklaring) en andere planning en controlwerkzaamheden, het verzorgen van inkoop- en verkoopadministratie van de GR en betalingsverkeer, het beheer van de administratie en het uitvoeren van treasuryfunctie.

N.V. Zeeland Seaports zal geen kosten in rekening brengen aan GR Zeeland Seaports voor deze dienstverlening. In 2016 zal de GR een marktconsultatie op, en een herijking van de garantstellingcurve uitvoeren. De resultaten worden medio 2016 verwacht en kunnen effect hebben op de hoogte en de duur van de garantie.

Overeenkomsten Sloepoort/Sloebos

Middels deze overeenkomst heeft Zeeland Seaports een vergoeding toegezegd als gevolg van de overname van de exploitatie bedrijventerrein Sloepoort van de gemeente Borsele. De toegezegde vergoeding bedraagt totaal € 1.397.913. Per ultimo 2015 resteert een bedrag van € 482.147. De bijdrage is bestemd voor de aanleg van het Sloebos.

Bijdrage zeesluis

In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 18 december 2012 is een bijdrage ad € 6 mln toegezegd voor de aanleg van een nieuwe zeesluis in Terneuzen. Het onherroepelijke TB-besluit, waarmee de bijdrage onvoorwaardelijk is geworden, wordt verwacht in het voorjaar van 2017. Deze bijdrage zal tijdens de bouw van de nieuwe zeesluis tot betaling komen. De verwachting is dat dit in de periode 2017-2021 zal plaatsvinden.

Flushing Service Park

In 2002 heeft ZSP een koopovereenkomst gesloten inzake een perceel ter grootte van ruim 26 ha in Vlissingen-Oost tegen een vaste prijs. In 2009 is een addendum op deze overeenkomst overeengekomen.

Eind 2013 is ZSP een samenwerking overeengekomen met deze marktpartij in de vorm van een joint venture (genaamd Flushing Service Park Exploitatie BV). Deze afspraken komen in plaats van de in 2002/2009 gemaakte overeenkomsten.

ZSP en Flushing Service Park B.V., 100% deelneming van Aminvest B.V., hebben in 2015 samenwerkingsverband opgericht. Flushing Service Park B.V. (FSP) neemt voor 66 2/3% en ZSP voor 33 1/3% deel in de samenwerking. ZSP heeft een minderheidsbelang, hoewel beide een gelijke grondpositie in omvang inbrengen. Voor nog nader te bepalen majeure beslissingen wordt het besluit genomen met een gekwalificeerde meerderheid.

De samenwerking heeft tot doel het verpachten van grondkavels (26 ha) aan bedrijven in de havens van Vlissingen-Oost. De grond is in eigendom van ZSP (BW eerste tranche € 2,4 miljoen) en wordt in drie gelijke tranches ingebracht in de samenwerking.

De levering van de eerste tranche (1/6 deel van de grond) heeft in het vierde kwartaal 2014 plaatsgevonden. De volgende twee tranches volgen contractueel in 2015 en 2016 met een maximaal uitstel van twee jaar per tranche en zijn van vergelijkbare omvang. In 2015 heeft geen levering plaatsgevonden en is gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot uitstel.

Per tranche wordt 50% van de grond door ZSP geleverd en verkocht aan FSP en vervolgens door FSP ingebracht in de samenwerking. De andere 50% van de grond wordt direct door ZSP ingebracht in de samenwerking. In 2015 is de deelneming FSP opgericht. ZSP heeft hiervoor grond ingebracht en deze vertegenwoordigt een waarde van € 1.321.000.

4. Operationele leaseverplichtingen

Met leveranciers zijn operationele leaseverplichtingen aangegaan voor bedrijfswagens. De aangegane verplichtingen per 31 december 2015 zijn als volgt:

Leaseverplichting	Totaal	< 1 jaar	1 - 5 jaar	> 5 jaar
	€	€	€	€
Bedrijfswagens	422.404	164.184	258.220	0

5. Lopende claims en geschillen

Per balansdatum heeft ZSP meerdere juridische geschillen onderhanden met verschillende partijen. Deze geschillen zijn onderdeel van lopende juridische procedures. ZSP heeft uit voorzichtigheid besloten een voorziening op te nemen van € 1.250.000 inzake een juridische claim en een negatieve uitspraak van de rechter. ZSP ziet voldoende aanknopingspunten om een verhaal- en verweerprocedure op te starten en met succes af te ronden.

Toelichting posten op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

10. Som der bedrijfsopbrengsten

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Netto-omzet	€	€
Haven-, kade- en boeiengelden	20.920.763	20.137.038
Erfpacht en huur terreinen	27.177.369	26.176.191
Overige opbrengsten	<u>4.600.163</u>	<u>2.364.069</u>
	<u>52.698.294</u>	<u>48.677.297</u>

De omzet havengelden is ten opzichte van 2014 gestegen met 3,9%. Dit hangt samen met meer economische activiteit op de havengeld plichtige ligplaatsen. Het totaal aantal zeeschepen steeg met 7% naar 5.782.

Overige bedrijfsopbrengsten

Gebruiksvergoeding	1.478.104	1.469.598
Verhuur bedrijfsmiddelen	1.094.361	1.375.219
Vergoeding onderhoudskosten	703.061	703.031
Toerekening vergoeding uitvoering publieke taken aan 2011	556.000	556.000
Overige baten	<u>4.332.886</u>	<u>1.370.530</u>
	<u>8.164.412</u>	<u>5.474.378</u>
Totaal	<u><u>60.862.706</u></u>	<u><u>54.151.676</u></u>

De stijging van de erfpacht en (tijdelijke) huur terreinen wordt met name veroorzaakt door indexering van de tarieven en uitgifte van terreinen, totaal 25 hectare.

In de overige baten is een verkooptransactie gronden begrepen.

10.1 Kostprijs van de omzet

Kostprijs diversen	<u>1.165.295</u>	<u>645.294</u>
--------------------	------------------	----------------

11. Lonen, salarissen en sociale lasten

	2015	2014
	€	€
Brutosalarissen	5.169.253	4.999.107
Commissarissenvergoedingen	90.322	91.214
VUT/WW-uitkeringen	345	71.719
Uitzendkrachten en inhuur	2.321.601	439.708
Projectmanagement	0	189.309
Doorberekende personeelskosten	29.155	-151.275
	<u>7.610.676</u>	<u>5.639.781</u>

De stijging van de post lonen en salarissen wordt vooral veroorzaakt door verplichtingen uit de CAO. Het aantal fte's is gestegen van 80,5 in 2014 naar 82,1 in 2015. De bruto salarissen zijn ca. 3% gestegen door uitbreiding van het aantal fte's, CAO verhoging en periodieken. De stijging van de post uitzendkrachten en inhuur wordt veroorzaakt door Van Citters Beheer BV. Deze vennootschap heeft zelf geen personeel in dienst en huurt alle medewerkers in.

Conform artikel 2:383 BW2 titel 9 dient het totaal van de bezoldiging van bestuurders en voormalig bestuurders (inclusief onkostenvergoedingen en werkgeverslasten) te worden opgenomen. De bezoldiging van de (voormalige) bestuurders, waarin inbegrepen salariskosten, reiskosten en werkgeversbijdrage pensioenvoorziening, is als volgt:

	2015	2014
	€	€
CEO	249.425	216.131
CCO	213.634	227.809
Voormalig CEO	205.379	217.869
	<u>668.438</u>	<u>661.809</u>

Sociale lasten

	2015	2014
	€	€
Pensioenlasten	683.107	790.040
Sociale lasten	655.217	640.177
Eindheffingen	134.755	136.914
	<u>1.473.079</u>	<u>1.567.131</u>

De medewerkers van N.V. Zeeland Seaports zijn deelnemer van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). De dekkingsgraad van het pensioenfonds was op 31-12-2015 97,2%. (2014 101,1%)

Overige personeelslasten

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Reis- en verblijfkosten	517.880	497.434
Opleidingskosten	87.165	202.328
Wervingskosten	11.840	38.345
Werkkleding	19.629	22.816
Overige personeelskosten	<u>-282.574</u>	<u>3.873.052</u>
	<u>353.939</u>	<u>4.633.975</u>
Totaal personeelslasten	<u><u>9.437.694</u></u>	<u><u>11.840.887</u></u>

De daling van de overige personeelslasten ten opzichte van 2014 betreft met name de lasten van een aantal non-activiteitsregelingen die in 2014 ten laste van het resultaat zijn genomen en een vrijval in 2015 i.v.m. een afkoop van een non-activiteitsregeling. De contante waarde van de regelingen per 31 december 2015 is berekend op € 2,7 miljoen. Zonder deze incidentele posten zijn de overige personeelslasten ongeveer gelijk gebleven.

12. Afschrijvingen immateriële en materiële vaste activa

Immateriële vaste activa

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Afschrijving software	<u>513.733</u>	<u>907.006</u>
	<u>513.733</u>	<u>907.006</u>

Materiële vaste activa

Afschrijving gebouwen	289.954	147.554
Afschrijving haveninfrastructurele werken	6.408.376	6.641.386
Afschrijving hardware	400.962	292.100
Afschrijving inventaris	0	204.816
Afschrijving vervoermiddelen	1.654	16.888
Afschrijving overige systemen	<u>3.047.688</u>	<u>3.217.782</u>
	<u>10.148.634</u>	<u>10.520.526</u>

Bijzondere waardeverminderingen activa

Afwaardering gronden en gebouwen	<u>473.237</u>	<u>1.238.767</u>
	<u>473.237</u>	<u>1.238.767</u>

De bijzondere afwaardering heeft betrekking op een afwaardering van de gronden ten behoeve van de glastuinbouw en de strategische aankoop van een boerderij.

Totaal	<u><u>11.135.604</u></u>	<u><u>12.666.299</u></u>
--------	--------------------------	--------------------------

13. Overige bedrijfslasten

Exploitatielasten

In de post exploitatielasten zijn opgenomen de reguliere lasten ten behoeve van beheer en onderhoud van de haveninfrastructuur, onderzoek & ontwikkeling, nautische diensten en informatie- en communicatietechnologie.

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
<i>Onderhoud en beheer</i>	€	€
Baggerwerk	2.003.635	2.024.117
Sporen	296.203	294.082
Wegen en terreinen droog	1.043.396	973.369
Kades en terreinen nat	1.101.847	1.020.224
Overige beheers-en onderhoudskosten	624.865	569.996
Overige kosten haveninfrastructuur	984.606	890.989
Overige bedrijfsmiddelen	<u>356.316</u>	<u>320.904</u>
	<u>6.410.868</u>	<u>6.093.680</u>

Onderzoek en gebiedsontwikkeling

Duurzaamheid en innovatie	185.722	420.842
Onderzoek op gebied van veiligheid en marktontwikkeling	20.199	138.307
Incidentele bijdragen	313.719	250.000
Haalbaarheidsonderzoeken	<u>461.200</u>	<u>183.670</u>
	<u>980.840</u>	<u>992.819</u>

Diverse exploitatiekosten

Energiekosten	283.983	312.392
Huur bedrijfsmiddelen	47.544	48.072
Verzekeringen	204.376	215.520
Belastingen	1.256.338	1.697.159
Overige exploitatiekosten	<u>112.172</u>	<u>39.674</u>
	<u>1.904.413</u>	<u>2.312.817</u>

De daling van de belastingen met € 441.000 is voor € 302.000 het gevolg van een naheffing in 2014 volgend uit een loonbelasting- en BTW onderzoek. De overige daling wordt veroorzaakt door lagere kosten onroerende zaakbelasting en waterschapsheffing vanwege uitgifte gronden.

Afdrachten havengelden en nautische diensten	<u>3.298.327</u>	<u>3.160.695</u>
---	------------------	------------------

Onder deze post zijn onder meer opgenomen de af te dragen havengelden aan Dow Benelux NV op contractbasis met betrekking tot de Braakmanhaven. Daarnaast valt onder deze post de bijdrage aan Rijkswaterstaat voor uitvoering van de scheepvaartbegeleiding in Terneuzen en kosten havenbeveiliging in het kader van ISPS.

Informatisering en automatisering

Licenties en onderhoud software	221.936	348.474
Berichtenverkeer en telefoon	140.308	93.409
Onderzoek en advieskosten ICT	6.695	14.794
Servicecontracten en kosten infrastructuur	300.036	265.718
Onderhoud havenmanagementsysteem	269.014	387.041
Overige automatiseringskosten	163.094	156.975
	<u>1.101.083</u>	<u>1.266.410</u>

Dit betreft kosten voor onderhoud van software, hardware, (glasvezel)infrastructuur, datacommunicatie, kopiërs, servicecontracten voor het nautisch verkeersbegeleidingscentrum en onderzoek en advies ICT. Ten opzichte van 2014 zijn de kosten met 13% (€ 165.000) gedaald. Deze kostenreductie betreft met name lagere kosten voor onderhoud software en onderhoud havenmanagementsysteem.

<i>Totaal exploitatielasten</i>	<u>13.695.531</u>	<u>13.826.421</u>
---------------------------------	-------------------	-------------------

Overige bedrijfskosten**Bureaunkosten**

Abonnementen, lidmaatschappen en vakliteratuur	137.607	114.055
Kantoorbenodigdheden en porti	35.019	32.661
Drukwerk	15.896	12.337
Kleine benodigdheden en onderhoud inventaris	28.630	37.745
Schoonmaakkosten	80.370	78.083
Overige bureaunkosten	43.712	24.672
	<u>341.234</u>	<u>299.554</u>

Communicatie-, acquisitie- en representatiekosten

Advertenties en mediacampagnes	479.308	540.176
Beurzen e.d.	349.322	225.653
Promotiemateriaal	64.251	60.142
Sponsoring en donaties	298.021	290.952
Evenementen en representatiekosten	345.403	387.402
Reis- en verblijfkosten acquisitie	105.863	101.904
Kosten website	2.258	13.464
Overige reclamekosten	11.372	12.603
	<u>1.655.800</u>	<u>1.632.296</u>

Accountants- en advieskosten***Kosten accountant***

Controle van de jaarrekening	107.476	73.145
Overige accountantskosten	5.645	31.357
Advieskosten accountant	<u>0</u>	<u>0</u>
Totaal kosten accountant	113.121	104.502
Overige advieskosten	<u>1.097.473</u>	<u>995.761</u>
Totaal kosten accountants- en advieskosten	<u>1.210.594</u>	<u>1.100.263</u>

Diverse overige kosten 1.587.468 -1.419.186

De overige kosten in 2015 bestaan met name uit een verwachte claim met betrekking tot opbrengsten aluminium van voormalig Zalco. Er loopt een juridische procedure waarin partij claimt recht te hebben op de opbrengsten aluminium. Voorzichtigheidshalve is het totale bedrag van de opbrengst, zijnde € 1,25 mln, ten laste van het resultaat gebracht.

De accountantskosten 2015 hebben deels betrekking op de controle over het boekjaar 2014, zijnde nagekomen resultaat 2014..

Totaal overige bedrijfskosten 4.795.096 1.612.926

Totaal overige bedrijfslasten 18.490.627 15.439.347

Indien de incidentele posten buiten beschouwing worden zijn de overige bedrijfslasten nagenoeg gelijk gebleven.

14. Aandeel resultaat niet-geconsolideerde deelnemingen

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Resultaat Zeeland Airport B.V.	-4.543	-636
Correctie resultaat deelnemingen voorgaande jaren	0	-4
Resultaat Valuepark Terneuzen Beheer B.V.	-462	-2.202
Resultaat Sloewarmte B.V.	-110.000	0
Resultaat Valuepark CV	<u>-51.087</u>	<u>211.224</u>
Totaal resultaat deelnemingen	<u><u>-166.092</u></u>	<u><u>208.382</u></u>

Het resultaat Sloewarmte B.V. betreft een afwaardering van de deelneming op basis van een geactualiseerde business case.

14.1 Resultaat winstbewijzen

Aandeel resultaat winstbewijzen	<u>0</u>	<u>0</u>
---------------------------------	----------	----------

15. Financiële baten en lasten

Rentebaten en soortgelijke opbrengsten

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Rente verstrekte leningen deelnemingen	1.207.122	1.404.375
Vergoedingen garantstelling Valuepark Terneuzen	321.435	335.988
Rente overname SWAP	220.500	244.020
Overige rentebaten	<u>51.700</u>	<u>48.098</u>
	<u><u>1.800.757</u></u>	<u><u>2.032.480</u></u>

De rente verstrekte leningen deelnemingen betreft de rente van kasgeldleningen die verstrekt zijn aan Valuepark Terneuzen CV en de rente voor een onderhandse lening verstrekt aan WarmCO2 CV. NV Zeeland Seaports ontvangt van WarmCO2 en Valuepark Terneuzen een vergoeding die de marktconformiteit garandeert van de te betalen rentelasten door de vennootschappen. Omdat de beide partijen via NV Zeeland Seaports gunstiger leningcondities kunnen bedingen wordt op deze wijze vermeden dat er sprake zou zijn van staatssteun.

Rentelasten en soortgelijke lasten

Rente vaste geldleningen	-879.271	-1.252.301
Rente rolloverleningen	-7.997	-455.284
Rente kasgeldleningen	-1.502.537	-1.713.003
Rente rekening-courant	-16.367	-12.001
Derivaten	-9.016.818	-9.442.433
Afschrijving unwindwaarde	-541.404	-541.404
Geactiveerde rente materiële vaste activa in aanbouw	97.789	58.769
Toerekening waarborgsom financiering aan boekjaar	-2.380.000	-2.429.959
Overige rentelasten en bankkosten	-3.994	-3.329
	<u>-14.250.598</u>	<u>-15.790.946</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u>-12.449.841</u>	<u>-13.758.466</u>

In verband met de garantstelling voor het vreemd vermogen tot het jaar 2028 is een bedrag van € 26 mln. uitgekeerd. De waarde van garantstelling is bepaald op € 36 mln onder aftrek van € 10 mln voor het verrichten van publieke taken. De waarde van de garantstelling wordt tijdsgelang in relatie tot de stand van het vreemd vermogen ten laste van het resultaat gebracht gedurende de periode van de garantstelling. In 2015 bedraagt de afschrijving € 2.380.000 (2012: € 2.429.959).

Met ingang van 2011 wordt geen bouwrente meer toegevoegd aan de voorraad bouwgronden. Slechts over de lopende projecten wordt bouwrente toegevoegd als onderdeel van de vervaardigingsprijs. Het rentepercentage van de bouwrente voor het jaar 2015 bedraagt 2,726% (2014:2,979%). De totale financiële baten en lasten dalen met 9,8% (€ 1.540.000) ten opzichte van 2014 als gevolg van een lager geïnvesteerd vermogen (de totale leenpositie is met € 21 mln. afgenomen) en een daling van het gemiddeld betaald rentetarief.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Totaal is er ca. € 23 mln afgelost op de totale leningenstand.

Vennootschappelijke balans per 31 december 2015 (voor resultaatbestemming)

	Ref.nr.	31-12-2015	31-12-2014
		€	€
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	1.460.125	1.370.051
Materiële vaste activa	2	492.520.569	498.275.101
Financiële vaste activa	3	17.095.014	13.435.292
Totaal vaste activa		511.075.708	513.080.445
Vlottende activa			
<i>Vorderingen</i>			
Handelsvorderingen	4	8.830.425	9.241.691
Belastingen	4	0	0
Overige vorderingen	4	43.567.910	41.577.057
Overlopende activa	4	838.178	789.760
		53.236.513	51.608.509
Liquide middelen	5	499.495	1.569.602
Totaal vlottende activa		53.736.008	53.178.109
Totaal activa		564.811.716	566.258.554
Eigen vermogen	6	126.254.239	126.232.293
Resultaat lopend boekjaar		8.029.284	21.946
		134.283.523	126.254.239
Voorzieningen	7	51.939.376	45.979.468
Langlopende schulden	8	207.250.581	195.473.257
Vlottende passiva			
Bankkrediet	9	153.500.000	175.000.000
Handelscrediteuren	9	2.062.504	3.271.240
Belastingverplichtingen	9	161.572	333.233
Vooruitontvangen omzet	9	6.896.786	6.646.746
Overige schulden	9	4.859.697	8.349.571
Overlopende passiva	9	3.857.677	4.950.801
Totaal vlottende passiva		171.338.235	198.551.591
Totaal passiva		564.811.716	566.258.554

Vennootschappelijke winst- en verliesrekening over 2015

	Ref.nr.	2015	2014
		€	€
Netto-omzet	10	48.098.131	46.313.228
Kostprijs omzet		0	0
Overige bedrijfsopbrengsten	10	8.007.679	5.474.378
Totaal bedrijfsopbrengsten		56.105.810	51.787.606
Personeelslasten	11	7.483.263	11.618.578
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa en bijzondere waardeverminderingen	12	8.087.916	9.448.517
Overige bedrijfslasten	13	17.370.798	14.731.528
Totaal bedrijfslasten		32.941.977	35.798.623
Bedrijfsresultaat		23.163.833	15.988.983
Resultaat deelnemingen	14	-5.649.967	-5.085.224
Operationeel resultaat		17.513.865	10.903.759
Financiële baten en lasten	15	-9.484.581	-10.881.814
Resultaat boekjaar		8.029.284	21.946

Kasstroomoverzicht over 2015

	2015	2014
	€	€
<u>Uit operationele activiteiten:</u>		
Bedrijfsresultaat	23.163.833	15.988.983
Afschrijvingen	8.087.916	9.448.517
Boekwinst verkopen	-3.809.229	0
Mutaties in handelsvorderingen	411.266	-577.658
Mutaties in handelscrediteuren	-1.208.736	296.458
Mutaties in overige vorderingen	-1.039.270	4.699.970
Mutaties in overige schulden	-5.157.837	-5.212.674
Mutatie in voorzieningen	-870.617	3.166.125
Uit bedrijfsactiviteiten	19.577.326	27.809.722
Ontvangen rente	3.009.352	2.911.335
Betaalde rente	-9.890.818	-11.124.575
Kasstroom uit operationele activiteiten	12.695.860	19.596.482
<u>Uit investeringsactiviteiten:</u>		
Investerings immateriële vaste activa	-603.807	-515.624
Investerings materiële vaste activa	-3.111.694	-11.054.268
Investerings overige financiële vaste activa	-3.075.000	-2.010.000
Desinvesteringen	5.346.381	2.916.634
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-1.444.120	-10.663.258
<u>Uit financieringsactiviteiten:</u>		
Ontvangsten/aflossingen van bankkrediet	-22.500.000	2.500.000
Mutatie langlopende schulden	10.178.153	-10.759.692
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-12.321.847	-8.259.692
<u>Kasstroomontwikkeling in boekjaar</u>	<u>-1.070.107</u>	<u>673.532</u>
Saldo liquide middelen begin boekjaar	1.569.602	896.069
Saldo liquide middelen eind boekjaar	499.495	1.569.602
Mutatie liquide middelen	-1.070.107	673.532

Toelichting op de vennootschappelijke balans

1. Immateriële vaste activa

Een overzicht van de immateriële vaste activa is onderstaand opgenomen:

	<u>Software</u>
Boekwaarde per 1 januari 2015	1.370.051
Investeringsen	603.807
Afschrijvingen	<u>-513.733</u>
Boekwaarde per 31 december 2015	<u>1.460.125</u>
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2015	<u>1.410.444</u>
Afschrijvingspercentages	<u>20%</u>
Aanschafwaarde per 31 december 2015	<u>2.870.569</u>

2. Materiële vaste activa

	Gronden en gebouwen	Haven- werken	Overige activa	Onderhanden werk	Totaal
	€	€	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2015	339.314.199	153.269.991	418.404	5.272.508	498.275.101
Investeringsen	386.116	-184.757	0	2.910.335	3.111.694
Overboekingsen	-508.691	8.258.213	162.300	-7.911.822	0
Waardeverminderingen	-473.238	0	0	0	-473.238
Desinvesteringen	-1.600.224	63.897	-825	0	-1.537.152
Afschrijvingen	-289.954	-4.766.303	-402.616	0	-5.458.873
Boekwaarde per 31 december 2015	<u>336.828.208</u>	<u>156.641.041</u>	<u>177.263</u>	<u>271.021</u>	<u>493.917.532</u>
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2015	<u>2.093.154</u>	<u>69.764.454</u>	<u>1.156.352</u>	<u>0</u>	<u>73.013.960</u>
Afschrijvingspercentages	<u>0-2,5%</u>	<u>1-20%</u>	<u>20-33,33%</u>	<u>0%</u>	
Aanschafwaarde per 31 december 2015	<u>338.921.362</u>	<u>226.405.495</u>	<u>1.333.615</u>	<u>271.021</u>	<u>566.931.493</u>

De geactiveerde rente in 2015 bedraagt € 97.789 (2014: € 58.769).

Gronden en gebouwen

De post gronden en gebouwen is als volgt:

	<u>Hectares:</u>		<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
	2015	2014	€	€
Bedrijfsgebouwen			7.241.003	7.530.957
Uit te geven gronden	587,2	618,7	122.212.461	124.398.940
Terreinen uitgegeven in erfpacht en huur	652,0	634,5	207.374.745	207.384.303
			<u>336.828.208</u>	<u>339.314.199</u>

3. Financiële vaste activa

	<u>Deel- nemingen</u>	<u>Overige financiële vaste activa</u>	<u>Totaal</u>
	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2015	3.962.515	9.472.778	13.435.292
Mutaties:			
Stortingen in natura	1.321.634	3.085.000	4.406.634
Ledencertificaat		-10.000	-10.000
Rente lening u/g		54.444	54.444
Afschrijvingen en waardeverminderingen	0	-541.404	-541.404
Aandeel resultaat deelnemingen	-249.953	0	-249.953
Boekwaarde per 31 december 2015	<u>5.034.195</u>	<u>12.060.818</u>	<u>17.095.014</u>

Deelnemingen:

De volgende deelnemingen zijn opgenomen:

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
	€	€
Zeeland Seaports Beheer B.V.	2.430.610	2.628.629
WarmCO2 Beheer B.V.	1.213.638	1.260.568
Valuepark Terneuzen Beheer B.V.	22.582	23.044
Zeeland Airport B.V. Flushing Service Park C.V.	45.731	50.274
	<u>1.321.634</u>	<u>0</u>
	<u>5.034.195</u>	<u>3.962.515</u>

Overige financiële vaste activa

De volgende overige financiële vaste activa zijn opgenomen:

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
	€	€
Lening WarmCO2 CV	9.139.444	6.000.000
CAP premie/Unwindwaarde IRS	1.476.249	2.017.653
Hypotheek U/G	1.375.000	1.375.000
Lening U/G	70.125	70.125
Certificaat Kredietunie	0	10.000
	<u>12.060.818</u>	<u>9.472.778</u>

Er is een onderhandse lening verstrekt aan WarmCO2 CV ter grootte van maximaal € 6,585 mln. In 2015 is additioneel € 0,585 mln opgevraagd waarmee de stand op € 6,585 mln. uitkomt per 31 december 2015. De rente bedraagt euribor + 3,8% op jaarbasis.

In december 2014 heeft de NV ZSP besloten een additionele lening te verstrekken ter grootte van € 7,5 mln. De definitieve lening overeenkomst is in 2015 opgemaakt. In 2015 heeft WarmCO2 € 2,5 mln opgevraagd van deze leenfaciliteit.

4. Vorderingen en overlopende activa

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
	€	€
Debiteuren	8.970.794	9.463.891
Af: voorziening dubieuze debiteuren	-140.369	-222.200
Vorderingen op groepsmaatschappijen	1.799.436	1.673.560
Vorderingen op deelnemingen en participanten	41.530.339	39.873.922
Overige vorderingen	238.135	29.575
Belastingen en premies sociale verzekeringen	0	0
Overlopende activa	<u>838.178</u>	<u>789.760</u>
	<u>53.236.513</u>	<u>51.608.509</u>

Vorderingen op groepsmaatschappijen

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
	€	€
Rekening-courant Zeeland Seaports Beheer BV	<u>1.799.436</u>	<u>1.673.560</u>
	<u>1.799.436</u>	<u>1.673.560</u>

Vorderingen op deelnemingen en participanten

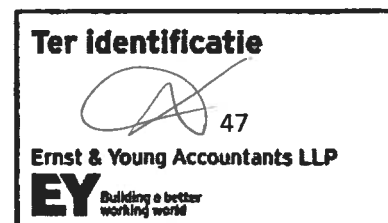
	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
	€	€
Rekening-courant Valuepark Terneuzen CV	<u>41.530.339</u>	<u>39.873.922</u>
	<u>41.530.339</u>	<u>39.873.922</u>

5. Liquide middelen

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
	€	€
BNG	477.699	1.546.761
Overige banken	19.526	20.330
Kas	<u>2.270</u>	<u>2.510</u>
	<u>499.495</u>	<u>1.569.602</u>

De liquide middelen staan vrij ter beschikking van de vennootschap.

N.V. Zeeland Seaports

6. Eigen vermogen

Geplaatst kapitaal:

Het geplaatste kapitaal bedroeg per 1 januari 2015 € 18.000.000, verdeeld in 18.000 gewone aandelen.

	<u>Gewone aandelen</u>
	€
Stand per 1 januari 2015	18.000.000
Mutaties boekjaar	<u>0</u>
Stand per 31 december 2015	<u><u>18.000.000</u></u>

Agioreserve

	€
Stand per 1 januari 2015	142.637.065
Mutaties boekjaar	<u>0</u>
Stand per 31 december 2015	<u><u>142.637.065</u></u>

Overige reserves

	€
Stand per 1 januari 2015	-34.404.773
Mutaties boekjaar	<u>21.946</u>
Stand per 31 december 2015	<u><u>-34.382.827</u></u>

Resultaat boekjaar

	€
Resultaat lopend boekjaar	<u>8.029.284</u>
Stand per 31 december 2015	<u><u>8.029.284</u></u>

In het mutatieoverzicht eigen vermogen wordt het verloop van het eigen vermogen toegelicht. Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bedraagt 30 miljoen euro en is verdeeld in 30.000 aandelen van elk € 1.000. Van de aandelen is € 18 miljoen geplaatst en volgestort.

7. Voorzieningen

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
	€	€
Voorziening overige personele regelingen	2.681.104	3.551.721
Overige voorzieningen	<u>49.258.272</u>	<u>42.427.747</u>
	<u>51.939.376</u>	<u>45.979.468</u>

De overige voorzieningen bestaan uit voorziening WarmCO2 en de overige voorzieningen:

Voorziening deelneming WarmCO2

Het verloop is als volgt:

	€
Stand per 1 januari 2015	42.427.747
Af: mutatie in rekening-courant	180.511
Bij: voorziening i.v.m. negatieve resultaat deelneming WarmCO2 CV	<u>5.400.014</u>
Stand per 31 december 2015	<u>48.008.272</u>

Onder de overige voorzieningen is opgenomen een voorziening deelneming WarmCO2 CV. Zeeland Seaports staat garant voor het vreemd vermogen van WarmCO2 voor maximaal € 65 mln. In 2013 is een aanvullend overbruggingskrediet verstrekt aan WarmCO2 van 6,585 mln. In december 2014 heeft de NV ZSP besloten een additionele lening te vertrekken ter grootte van € 7,5 mln. De definitieve lening overeenkomst is in 2015 opgemaakt. Vanwege deze garantstelling is een voorziening deelneming gevormd ter hoogte van de negatieve stand van het eigen vermogen WarmCO2 CV per 31 december 2013 exclusief het aandeel van WarmCO2 Beheer BV. De aan het minderheidsbelang van derden toerekenbare verliezen overtreffen het minderheidsbelang in het eigen vermogen van de geconsolideerde maatschappij. Er is sprake van een negatief eigen vermogen bij de deelneming. Het verschil, alsmede eventuele verdere verliezen komen volledig ten laste van de meerderheidsaandeelhouder, tenzij en voor zover de minderheidsaandeelhouder de verplichting heeft en in staat is om die verliezen voor haar rekening te nemen. Dit laatste is niet het geval.

Overige voorzieningen

In 2015 is onder de overige voorzieningen tevens een bedrag van € 1.250.000 opgenomen in verband met een lopende juridische claim. ZSP heeft uit voorzichtigheid besloten een voorziening op te nemen. ZSP ziet echter voldoende aanknopingspunten om een verhaal- en verweerprocedure op te starten en met succes af te ronden.

8. Langlopende schulden

	31-12-2015		31-12-2014		Looptijd jaar	> 5
	Totaal	Looptijd	> 5 jaar	Totaal		
	€		€	€		€
Vaste geldleningen	0		0	0		0
Rolover leningen	204.174.777		2.609.240	204.696.624		2.609.240
Verplichting spoor Goes	9.188.000		0	9.188.000		0
Waarborg financiering	-17.092.099		0	-18.916.099		0
Vergoeding voor publieke taken	0		0	0		0
Afkoop erfpacht	10.668.476		10.128.072	0		0
Vooruitontvangen rentebaten	311.427		0	504.732		93.345
	207.250.581		12.737.312	195.473.257		2.702.585

Aflossingsverplichtingen voor de rolloverleningen binnen 12 maanden na afloop van het boekjaar ter hoogte van € 521.847 zijn niet begrepen in de hierboven genoemde bedragen, maar opgenomen onder de kortlopende schulden. Voor de rolloverleningen geldt een rentepercentage tegen Euribor 3-maands of 6-maands met een opslag van 4 tot 25 basispunten. De rolloverlening van NWB ter grootte van € 200 mln loopt tot 2 juli 2017, de rolloverlening van de BNG ter grootte van € 5,7 mln loopt tot 31 december 2025.

Verplichting spoor Goes betreft een bijdrage ten behoeve van maatregelen aan het spoor Goes. De verplichting wordt in termijnen betaald met een looptijd tot en met 2019.

De waarborg financiering betreft de kapitaalverstrekking aan de participanten ten behoeve van de garantstelling voor het vreemd vermogen tot het jaar 2028 conform afgesproken staffel. De waarborg financiering betreft een totaalbedrag van € 36 mln onder aftrek van een vergoeding voor publieke taken ad € 10 mln met een looptijd tot en met 2028. De vrijval van deze waarborg binnen 12 maanden na afloop van het boekjaar bedraagt € 2.420.800.

Het verloop van de langlopende schulden is als volgt:

In 2015 is een terrein ter grootte van 14,6 hectare aan het Ministerie van Defensie in erfpacht uitgegeven. De berekende erfpacht voor 99 jaar is contant gemaakt en afgekocht voor € 10,7 mln. Afboeking ten laste van het resultaat geschiedt op lineaire basis (€ 108.081 op jaarbasis).

Voor het totaal van de rolloverleningen (ad. € 204,2 mln.) staat de Gemeenschappelijke Regeling Zeeland Seaports garant. Zie verder de toelichting op financiële instrumenten en risicobeheersing.

9. Kortlopende schulden en overlopende passiva

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
	€	€
Schulden aan kredietinstellingen	153.500.000	175.000.000
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	2.062.504	3.271.240
Belastingen en premies sociale verzekeringen	161.572	333.233
Vooruitgefactureerde bedragen	6.896.786	6.646.746
Schulden aan groepsmaatschappijen	1.600.000	1.600.000
Schulden aan deelnemingen en participanten	187.965	0
Aflossingen komend jaar langlopende leningen	521.847	521.847
Overige schulden	2.549.885	6.227.724
Overlopende passiva	<u>3.857.677</u>	<u>4.950.801</u>
	<u>171.338.235</u>	<u>198.551.591</u>

De post schulden kredietinstellingen betreft voornamelijk kasgeldleningen. De aflossingen langlopende leningen betreffen voornamelijk aflossingen op vaste geldleningen. Hiervoor worden kasgeldleningen aangetrokken. Er is geen sprake van een liquiditeitsrisico.

De post vooruit ontvangen bedragen betreft erfpachten 2016 en gelden ten behoeve van infrastructuur.

Voor het totaal van de schulden aan kredietinstellingen (kasgeldleningen) en de aflossing leningen komend jaar (ad € 154 mln.) staat de Gemeenschappelijke Regeling Zeeland Seaports garant.

Schulden aan groepsmaatschappijen

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
Rekening-courant WarmCO2 Beheer BV	<u>1.600.000</u>	<u>1.600.000</u>
	<u>1.600.000</u>	<u>1.600.000</u>

Toelichting op de vennootschappelijke winst- en verliesrekening

10. Som der bedrijfsopbrengsten

	2015	2014
Netto-omzet	€	€
Haven-, kade- en boeiengelden	20.920.763	20.137.038
Erfpacht en huur terreinen	<u>27.177.369</u>	<u>26.176.191</u>
	<u>48.098.131</u>	<u>46.313.228</u>
Overige bedrijfsopbrengsten		
Gebruiksvergoeding	1.478.104	1.469.598
Verhuur bedrijfsmiddelen	955.126	1.375.219
Vergoeding onderhoudskosten	703.061	703.031
Toerekening vergoeding uitvoering publieke taken aan boekjaar	556.000	556.000
Overige baten	<u>4.315.388</u>	<u>1.370.530</u>
	<u>8.007.679</u>	<u>5.474.378</u>
Totaal	<u>56.105.810</u>	<u>51.787.606</u>

11. Lonen, salarissen en sociale lasten

	2015	2014
Lonen en salarissen	€	€
Brutosalarissen	5.169.253	4.999.107
Commissarissenvergoedingen	78.322	91.214
VUT/WW-uitkeringen	345	71.719
Uitzendkrachten en inhuur	568.795	439.708
Doorberekende personeelskosten	<u>-157.941</u>	<u>-184.275</u>
	<u>5.658.774</u>	<u>5.417.472</u>

Sociale lasten	€	€
Pensioenlasten	683.107	790.040
Sociale lasten	655.217	640.177
Eindheffingen	134.755	136.914
	<u>1.473.079</u>	<u>1.567.131</u>

Overige personeelslasten

Reis- en verblijfkosten	515.351	497.434
Opleidingskosten	87.165	202.328
Wervingskosten	11.840	38.345
Werkkleding	19.629	22.816
Overige personeelskosten	-282.574	3.873.052
	<u>351.410</u>	<u>4.633.975</u>

Totaal personeelslasten	<u>7.483.263</u>	<u>11.618.578</u>
-------------------------	------------------	-------------------

12. Afschrijvingen immateriële en materiële vaste activa

	2015	2014
Immateriële vaste activa	€	€
Afschrijving software	513.733	907.006
	<u>513.733</u>	<u>907.006</u>

Materiële vaste activa

Afschrijving gebouwen	289.954	147.554
Afschrijving haveninfrastructurele werken	6.408.376	6.641.386
Afschrijving hardware	400.962	292.100
Afschrijving inventaris	0	204.816
Afschrijving vervoermiddelen	1.654	16.888
	<u>7.100.946</u>	<u>7.302.744</u>

Bijzondere waardeverminderingen activa

Afwaardering gebouwen en gronden	473.237	1.238.767
	<u>473.237</u>	<u>1.238.767</u>

Totaal	<u>8.087.916</u>	
---------------	------------------	--

13. Overige bedrijfslasten

Exploitatielasten

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
<i>Onderhoud en beheer</i>	€	€
Baggerwerk	2.003.635	2.024.117
Sporen	296.203	294.082
Wegen en terreinen droog	1.043.396	973.369
Kades en terreinen nat	1.101.847	1.020.224
Overige kosten haveninfrastructuur	984.606	890.989
Overige bedrijfsmiddelen	<u>356.316</u>	<u>320.904</u>
	<u>5.786.002</u>	<u>5.523.684</u>
<i>Onderzoek en gebiedsontwikkeling</i>		
Duurzaamheid en innovatie	185.722	420.842
Onderzoek op gebied van veiligheid en marktontwikkeling	20.199	138.307
Incidentele bijdragen	313.719	250.000
Haalbaarheidsonderzoeken	<u>461.200</u>	<u>183.670</u>
	<u>980.840</u>	<u>992.819</u>
<i>Diverse exploitatiekosten</i>		
Energiekosten	283.983	312.392
Huur bedrijfsmiddelen	47.544	48.072
Verzekeringen	144.355	144.661
Belastingen	1.235.227	1.690.910
Overige exploitatiekosten	<u>112.172</u>	<u>39.674</u>
	<u>1.823.280</u>	<u>2.235.709</u>
<i>Afdrachten havengelden en nautische diensten</i>	<u>3.298.327</u>	<u>3.160.695</u>

Informatisering en automatisering

Licenties en onderhoud software	221.936	348.474
Berichtenverkeer en telefoon	138.149	91.043
Onderzoek en advieskosten ICT	6.695	14.794
Servicecontracten en kosten infrastructuur	300.036	265.718
Onderhoud havenmanagementsysteem	269.014	387.041
Overige automatiseringskosten	160.815	150.114
	<u>1.096.644</u>	<u>1.257.183</u>

Totaal exploitatielasten

<u>12.985.094</u>	<u>13.170.090</u>
-------------------	-------------------

Overige bedrijfskosten

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Bureaunkosten		
Abonnementen, lidmaatschappen en vakliteratuur	136.150	113.450
Kantoorbenodigdheden en porti	28.949	32.602
Drukwerk	15.896	12.337
Kleine benodigdheden en onderhoud inventaris	28.630	37.745
Schoonmaakkosten	80.370	78.083
Overige bureaunkosten	16.644	24.672
	<u>306.640</u>	<u>298.890</u>

Communicatie-, acquisitie- en representatiekosten

Advertenties en mediacampagnes	476.236	540.176
Beurzen e.d.	349.322	225.653
Promotiemateriaal	62.739	60.142
Sponsoring en donaties	298.021	290.952
Evenementen en representatiekosten	345.316	387.402
Reis- en verblijfkosten acquisitie	105.863	101.904
Kosten website	697	8.255
Overige reclamekosten	11.372	12.603
	<u>1.649.567</u>	<u>1.627.087</u>

Accountants- en advieskosten

Kosten accountant

Controle van de jaarrekening	61.300	55.645
Overige accountantskosten	0	20.823
Advieskosten accountant	<u>0</u>	<u>0</u>
Totaal kosten accountant	61.300	76.468

Overige advieskosten	<u>942.793</u>	<u>978.176</u>
Totaal kosten accountants- en advieskosten	<u>1.004.093</u>	<u>1.054.645</u>

Diverse overige kosten	<u>1.425.405</u>	<u>-1.419.182</u>
------------------------	------------------	-------------------

Totaal overige bedrijfskosten	<u>4.385.704</u>	<u>1.561.438</u>
-------------------------------	------------------	------------------

Totaal overige bedrijfslasten	<u>17.370.798</u>	<u>14.731.528</u>
-------------------------------	-------------------	-------------------

14. Resultaat deelnemingen

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
<u>Aandeel in resultaat groepsmaatschappijen</u>		
Resultaat Zeeland Seaports Beheer B.V. (o.a. resultaat Valuepark C.V.)	-198.019	203.798
Resultaat WarmCO2 Beheer B.V.	-46.929	-48.732
Resultaat WarmCO2 CV	<u>-5.400.014</u>	<u>-5.237.452</u>
Totaal	<u>-5.644.962</u>	<u>-5.082.386</u>

Aandeel in resultaat overige verbonden maatschappijen

Resultaat Zeeland Airport B.V.	-4.543	-636
Resultaat Valuepark Terneuzen Beheer B.V.	<u>-462</u>	<u>-2.202</u>
Totaal	<u>-5.005</u>	<u>-2.838</u>
Totaal resultaat deelnemingen	<u><u>-5.649.967</u></u>	<u><u>-5.085.224</u></u>

Onder het resultaat deelnemingen is het gehele negatieve resultaat van WarmCO2 CV meegenomen. Vanwege de garantstelling van N.V. Zeeland Seaports voor het vreemd vermogen van WarmCO2 CV bestaat de verplichting om de stand van het negatieve eigen vermogen van WarmCO2 CV voorzichtigheidshalve als voorziening op te nemen (zie ook post Voorzieningen onder Toelichting posten op de balans).

Zowel het resultaat WarmCO2 en het resultaat Valuepark Terneuzen zijn ten opzichte van 2014 licht gedaald.

15. Financiële baten en lasten

Rentebaten en soortgelijke opbrengsten

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Rente verstrekte leningen deelnemingen	1.509.231	1.404.375
Vergoedingen garantstelling WarmCO2 en Valuepark Terneuzen	1.448.421	1.458.862
Rente overname SWAP	220.500	244.020
Overige rentebaten	<u>51.700</u>	<u>48.098</u>
	<u>3.229.852</u>	<u>3.155.355</u>

De rente verstrekte leningen deelnemingen betreft de rente van kasgeldleningen die verstrekt zijn aan Valuepark Terneuzen CV en de rente voor een onderhandse lening verstrekt aan WarmCO2 CV. NV Zeeland Seaports ontvangt van WarmCO2 en Valuepark Terneuzen een vergoeding die de marktconformiteit garandeert van de te betalen rentelasten door de vennootschappen. Omdat de beide partijen via NV Zeeland Seaports gunstiger leningcondities kunnen bedingen wordt op deze wijze vermeden dat er sprake zou zijn van staatssteun.

Rentelasten en soortgelijke lasten

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Rente vaste geldleningen	0	-187.306
Rente rolloverleningen	-7.997	-455.284
Rente kasgeldleningen	-1.412.383	-1.592.117
Rente rekening-courant	-1.599	-121
Derivaten	-8.465.079	-8.886.643
Afschrijving unwindwaarde derivaten	-541.404	-541.404
Geactiveerde rente materiële vaste activa in aanbouw	97.789	58.769
Toerekening waarborgsom financiering aan boekjaar	-2.380.000	-2.429.959
Overige rentelasten en bankkosten	<u>-3.761</u>	<u>-3.103</u>
	<u>-12.714.433</u>	<u>-14.037.169</u>
	<u><u>-9.484.581</u></u>	<u><u>-10.881.814</u></u>

In verband met de garantstelling voor het vreemd vermogen tot het jaar 2028 is een bedrag van € 26 mln. uitgekeerd. De waarde van garantstelling is bepaald op € 36 mln onder aftrek van € 10 mln voor het verrichten van publieke taken. De waarde van de garantstelling wordt tijdsgelang in relatie tot de stand van het vreemd vermogen ten laste van het resultaat gebracht gedurende de periode van de garantstelling. In 2014 bedraagt de afschrijving € 2.429.959 (2012: € 2.403.300).

Met ingang van 2011 wordt geen bouwrente meer toegevoegd aan de voorraad bouwgronden. Slechts over de lopende projecten wordt bouwrente toegevoegd als onderdeel van de vervaardigingsprijs. Het rentepercentage van de bouwrente voor het jaar 2014 bedraagt 2,979% (2013:3,013%).

De totale financiële baten en lasten dalen met 5% (€ 576.000) ten opzichte van 2013 als gevolg van een lager geïnvesteerd vermogen (de totale leenpositie is met € 8 mln. afgenomen) en een daling van het gemiddeld betaald rentetarief.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

In 2015 is een lening verstrekt aan WarmCO2 ter grootte van € 3,1 mln. Deze is opgenomen in het kasstroomoverzicht onder de mutaties financiële vaste activa. Totaal is er ca. € 23 mln afgelost op de totale leningenstand.

Ondertekening van de jaarrekening

Terneuzen, 6 april 2016

Directie:

J.P.D.M. Lagasse

D. Gilhuis

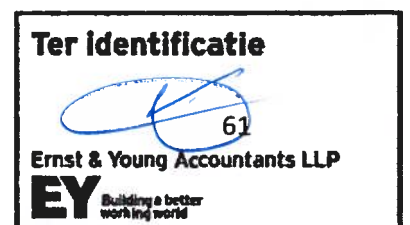
Raad van Commissarissen:

R.H. de Boer

M.J.H. Jetten

G.A.F. van Harten

N.V. Zeeland Seaports

Deel 3: Overige gegevens

1. Resultaatbestemming

Volgens artikel 33 lid 1 van de statuten staat de winst ter vrije beschikking van de algemene vergadering van aandeelhouders.

Aan de algemene vergadering van aandeelhouders zal worden voorgesteld het voordelig resultaat over 2014 ad € 8.029.284 ten gunste van de overige reserves te brengen.

2. Gebeurtenissen na balansdatum

Op 16 maart 2016 is een WarmCO2 lening met een rentepercentage van 3,45% vervroegd afgelost. Deze lening had een looptijd tot 31 december 2018. De hoofdsom ad € 25 mln. is samen met de boete afgerekend. Herfinanciering heeft plaatsgevonden tegen een percentage van 0,39%. De looptijd van de nieuwe lening is 5 jaar.

3. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Hiervoor wordt verwezen naar de hierna opgenomen verklaring.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de aandeelhouders van N.V. Zeeland Seaports

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de jaarrekening 2015 van N.V. Zeeland Seaports te Terneuzen gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2015 en de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2015 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de vennootschap gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van N.V. Zeeland Seaports per 31 december 2015 en van het resultaat over 2015 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Rotterdam, 6 april 2016

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. W.P. de Pater RA

Resultaat NV Zeeland Seaports 2015 vs. 2014

